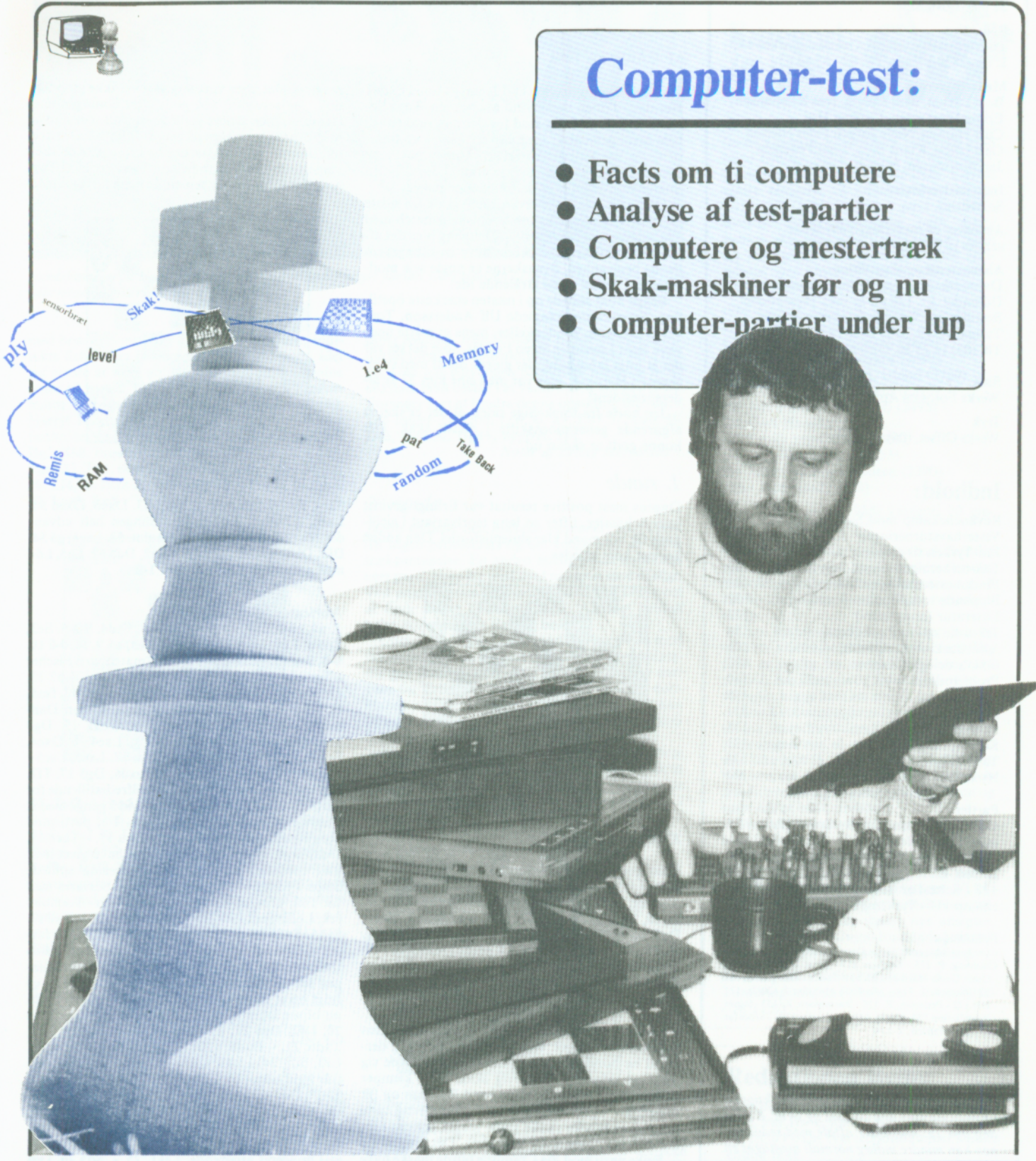


## Computer-test:

- Facts om ti computere
- Analyse af test-partier
- Computere og mestertræk
- Skak-maskiner før og nu
- Computer-partier under lup





Udgivet af Dansk Skak Union  
Udkommer 17/1, 14/2, 14/3, 25/4, 16/5,  
13/6, 18/7, 22/8, 19/9, 17/10, 4/11 og  
12/12.

Dansk Skak Unions adresser  
Se næstsidside side.

Redaktion  
Thorbjørn Rosenlund, Geelskovparken 12,  
2. th., 2830 Virum. Tlf. 02 - 85 64 63.

Medarbejdere  
Bent Larsen, Bent Kølvg, Jens Kristiansen,  
Erling Mortensen, Carsten Høi,  
Curt Hansen, Niels Jørgen Fries Nielsen  
Gert Iskov, Klaus Berg, Eigil Pedersen,  
Jan Mortensen, Niels B. Yde m.fl.

Indsendelsesfrister  
Se nederst.

Annoncer og turneringsindbydelser  
sendes til Skakbladets redaktion.

Abonnement og ekspedition  
Danmark: kr. 96 pr. år inkl. moms og fors.  
Udlandet: kr. 120 pr. år inkl. forsendelse.  
Bestilles hos Skakbladets ekspedition,  
Tulipanvej 22, 6705 Esbjerg Ø.  
Tlf. (05) 14 25 56. Giro 6 02 08 01.

Sats  
Werks Fotosats ApS, (06) 19 93 10

Tryk  
Werks Offset, (06) 19 11 39

## Indhold:

Revanchekamp mod Sverige .....	114
Vesterhavsturneringen .....	115
Fra Tyrken til chipsen .....	116
Test-turneringen .....	120
Find mestertrækkene .....	122
Bippende metalbunke .....	122
Litteratur (computer-) .....	123
Tekniske oplysninger (comp.-) .....	124
Alfabetisk ordforklaring .....	126
DSU's delegeretmøde .....	127
Problemskak .....	130
Litteratur .....	130
Debat .....	131
Sven Bing 75 år .....	131
Korrespondanceskak .....	131
Turneringer .....	133
Ny triumf for Curt Hansen .....	134

## Partier

CC3 119 - Chess 4.7 119 - Constellation 3.6  
mhz 121 - Glennie 117 - Horowitz 122 -  
Levy 119 - Mephisto Modular S 121 - Mor-  
tensen, E. 114 - Napoleon I 116 - NN 119,  
122 - Schüssler 114 - Smyslov 122 - Turo-  
champ 117 - Tyrken 116 - Zagotjanskij 122.

## Partistillinger

Conchess Monarch 121 - Constellation 3.6 mhz 120 -  
Cramling, P. 115 - Duchess 117 - Ernst 114 - Eslon 114  
- Great Game Machine 120, 121 - Høi, C. 133 - Kaissa 117  
- Kristiansen, J. 114 - Mephisto Modular S 120(2), 121  
- NN 122 - Pedersen, E. 115 - Rasmussen, K. 133 - Super  
Constellation 120, 121(2), 122 - Superstar 120 - Turbostar  
121 - Øst Hansen, J. 114.

Nr. 6 er leveret til P&T den 11. juni.

Stof til næste nummer skal være redaktionen  
i hænde torsdag den 20. juni og til nr. 8 tors-  
dag den 25. juli. Efter aftale med redaktio-  
nen kan mindre indlæg normalt medtages en  
uge efter de anførte frister.

# Revanchekamp mod Sverige

AF CARSTEN HØI

Matchen blev spillet den 11-12. maj på hotel Eyde i Herning. Trioen Steen Juul Mortensen, Tage Sørensen og Eilif Mæng stod for det rent praktiske i hele arrangementet, som var sponsoret af Bikuben, og det klappede perfekt. Under partierne kunne tilskuerne endog nyde godt af Jørn Sloths fine demonstration af de forskellige partier.

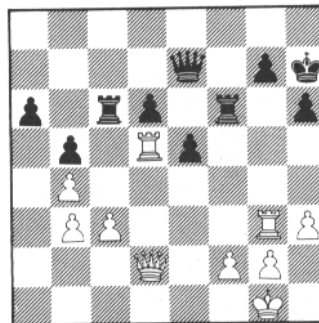
Danmark havde en revanche til gode fra sidste år, hvor vi tabte en lignende venskabsmatch med den snævre margin 9½-10½. Dengang blev det aftalt, at landskampene skulle blive en tilbagevendende begivenhed. Svenskerne er nogle seje modstandere, så det er en strålende ide!

Bege hold stillede op i næsten stærkeste opstilling. Svenskerne manglede Ulf Andersson, Tom Wedberg samt Wiedenkeller, mens vi måtte undvære Bent Larsen og Steen Fedder. Som det ses var det et ungt landshold, der gjorde det af med svenskerne i Herning. Jens var med sine kun 32 år alderspræsident!

Jeg hørte fra forskellige sider, at der er sket et afgørende generationsskifte i dansk skak. Det kunne godt se sådan ud.

## 1. runde

Dagens mest positive resultat var Erlings gevinst over Schüssler. Efter en lang teorivariant i siciliansk fik vor mand klar slutspilsfordel. Den anden gevinst kom således...

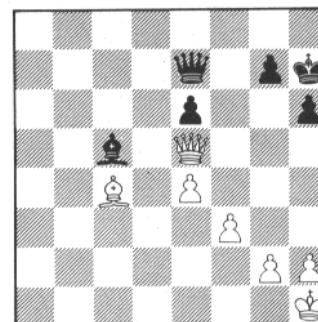


Kristiansen - Eslon

Efter godt åbningsspil havde Jens haft initiativet hele tiden, og nu bukker Eslon. 37. -, Kg8?? Et uheldigt felt. 38. Txb5!, axb5 39. Dd5+, Df7 40. Dxc6, Txf2 41. Dxd6, Tf1+ 42. Kh2, e4 43. Dxb6, Da7 44. De6+, Kf8 45. Dd6+, Kg8 46. Dd5+ opg. F.eks. 46. -, Kh8 47. Dh5+, Kg8 48. De8+, Kh7 49. Dxe4+ eller 46. -, Kf8 47. Dc5+ og let vundet tårnslutspil. Endnu et eksempel på at en mand under længere pres let bryder sammen. 1-0.

Karlsson og Curt spillede et parti, hvor ligevægten ikke blev forstyrret. Karsten tabte (ofrede?!!) derimod en bonde mod Schneider, men reddede sig op mod tidnøden med evig skak. Han kæmper godt. Bjarke ofrede kvalitet mod Renman og fik noget, der lignede kongeangreb. Imidlertid viste det sig, at Bjarke skulle spille meget præcist blot for at opnå chancer for evig skak. Det skete ikke. Eriks parti mod Pia Cramling burde måske have

været vundet, men vore analyser var ikke grundige nok. Jeg selv stod vist godt efter åbningen mod Ornstein, men senere spillede jeg galt. I et slutspil med dronning og tårn på hver side fejlede Ornstein imidlertid, og hængepartiet bød mig ikke de store vanskeligheder. Jacob fejlede desværre mod Thomas Ernst. Det skete hen mod anden tidskontrol...



Ernst - Øst Hansen

52. -, Da7?? Efter 52. -, Ld6! 53. Dxe6, Dxe6 54. Lxe6, g5 samt Kg7-f6 er stillingen helt udvandet. Nu er det derimod hurtigt slut. 53. Lxe6, g6 54. Df6, Db8 55. Df7+, Kh8 56. La2, Dd8 57. Lb3, Ld4 men samtidigt opgav Jacob. 1-0.

## Siciliansk

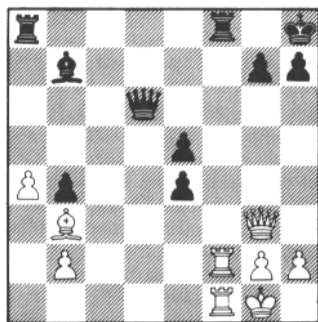
Mortensen - Schüssler

1. e4, c5 2. Sf3, d6 3. d4, cxd4 4. Sxd4, Sf6 5. Sc3, Sc6 6. Lc4, e6 7. Lb3, Le7 8. Le3, a6 9. f4, 0-0 10. 0-0, Sxd4 11. Lxd4, b5 12. e5. 4. matchparti Fischer - Spasskij 1972 fortsatte i stedet 12. a3, Lb7 13. Dd3, a5! med godt spil for sort. 12. -, dxe5 13. fxe5, Sd7 14. Se4, Lb7 15. Sd6. I landskampen Danmark - Norge 1978 spillede Hattlebak 15. Dg4 mod mig med fortsættelsen 15. -, Lxe4 16. Dxe4, Sc5 med godt spil for sort, f.eks. 17. Lxc5, Lxc5+ 18. Kh1, Dd4! 15. -, Lxd6 16. exd6, Dg5 17. Tf2. teorien anser denne stilling for tilfredsstillende for sort, men jeg har haft den med hvid 5 gange med et udbytte på lige så mange points. I et parti mod Jens Kristiansen fra 1983 fulgte nu 17. -, Tae8 18. Dd2, Dg6, hvorefter 19. a4! ville have givet hvid klar fordel. I årets divisionsturnering spillede Steen Fedder 17. -, Ld5, som bedst besvares med 18. Td2. 17. -, a5 18. a4, e5. Mortensen - Tischbierek, Leningrad 1984, fortsatte i stedet 18. -, Ta6 19. axb5, Txd6 20. Dd2, Dh5?! 21. Dc3 med stor fordel til hvid (21. -, Dxb5 22. Lxg7!). Det mest solide træk er utvivlsomt 18. -, b4. P.g.a. bondefordelingen ser det naturligt ud for sort at spille 18. -, e5 fulgt op af et senere fremstød med f-bonden, men nu bliver løberen på b3 meget stærk. 19. Lc3, b4 20. Ld2, Dg6 21. c3! Ikke 21. Le3, Ta6 22. Td2, Txd6. 21. -, Dxd6. Efter 21. -, Sc5 22. Lc2, Le4 23. Le3, Sd3 24. Lxd3, Lxd3 25. cxb4, axb4 26. Lc5 står hvid noget bedre. 22. cxb4, axb4 23. Dg4. 23. De1?, Dd3 er ikke godt, men nu kan 23. -, Dd3 besvares med 24. Lh6. 23. -, e4. I Mortensen - Ligt-rink, Silkeborg 1980, skete 23. -, Sf6 24. Dxb4, Da6, og nu havde 25. Taf1 med truslen Txf6 fulgt af Lh6 været afgørende, f.eks. 25. -, Sd5 26. De4



Landskampen på Hotel Eyde - Schüssler (stående) følger partiet Curt Hansen - Lars Karlsson, mens Erling Mortensen tænker. (Foto: Ole Lauritsen).

med bondegevinst. Jeg kritiserede i Herning indirekte Schüsslers forberedelser til dette parti, idet jeg mente at have anført Ligterink-partiet i mine noter til partiet Mortensen - Tischbierek i Informator 37, men der huskede jeg galt. Undskyld, Harry! Tekstrækket er det eneste, der midlertidigt fastholder merbonden på b4. **24. Taf1, Se5 25. Dg3, Kh8.** Eneste forsvar, f.eks. **25. -, Ld5? 26. Lf4, Tae8 27. Td1,** eller **25. -, De7 26. Lg5, De8 27. Lh6. 26. Lf4, f6.** Ikke **26. -, Tae8 27. Lxf7! Te7 28. Lb3. 27. Lxe5, fxe5**



**28. Txf8+!** Hvid har ikke noget efter det fristende **28. Dxe5, Db6,** men skal tværtimod passe på: **29. Dc7, Da7 30. Dxb7? Txf2** eller **29. Db5, Da7 30. Dxb4, Tac8!?** **31. Dxb7? Dxf2+!** **28. -, Txf8 29. Txf8+, Dxf8 30. Dxe5.** Denne stilling er sandsynligvis vundet for hvid, hvis officerer er langt mere aktive end sorts. **30. -, h6.** Heller ikke efter dette træk kan sorts dronning forlade 8. række p.g.a. matruslen **De8+** fulgt af **Lg8+** og **Lf7+.** **31. Lc4, Da8 32. a5, e3 33. Dxe3, Lxg2 34. a6, Dc6?** Dette

taber forceret, men Schüssler havde nu kun få minutter tilbage af betænkningstiden. Efter **34. -, Lc6 35. De6** har sort ingen fornuftige træk, og hvids enkleste plan består i at vandre med kongen til b4. Forsøger sort at hindre denne opstilling med **34. -, Lc4** følger **35. Db6, Lc6 36. a7, Lb7 37. La6. 35. De6, Da8 36. Dg8+, opgivet. 1-0.**

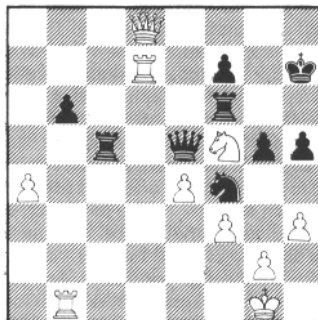
Noter af Erling Mortensen

## 2. runde

Jacob spillede den lukkede sicilianer, men Ernst fik ingen problemer, og det endte med en tidlig trækgentagelse. En anden hurtig remis kom i mit eget parti, hvor jeg med hvid nærmest stod dårligt. Ved post-mortem analyserne havde jeg svært ved at finde noget tilfredsstillende. Altså et heldigt halvt point for det danske hold!

Curt gik helt galt i byen mod Karlsson hen mod tidskontrollen og blev sat mat i en stilling, der stadig gav remischancer. Der var flere, der var nervøse for Erlings stilling lige efter åbningen, deriblandt jeg selv. Men ved energisk spil vendte han billedet og scorede altså en flot 2-0 sejr over Harry Schüssler.

Jens forsvarede sig i sit andet parti med Pirce forsvar. Han ofrede pludselig en bonde og fik et mægtigt initiativ, der atter fik Eslon til at bryde sammen. Erik skulle afgive hemmeligt træk i denne stilling...



Pedersen - P. Cramling

**41. Te7??** Der var gevinst med **41. Df8. 41. -, Te1+!!** Overset i analysen! Heldigvis er det ikke tabt. **42. Txc1.** Erik rejste sig og sagde højlydt: »Fy

for sa..!« **42. -, Db2 43. Se3, Dxc1+ 44. Kf2, Db2+ 45. Kg1, Dc1+ 46. Kf2, Db2+ 47. Kg1, Se2+ 48. Kf1, Sg3+ 49. Kg1, Se2+ 50. Kf1, Sg3+ 51. Kg1, De2 52. Te8!, Dxe3+ 53. Kh2, Sfl+ 54. Kh1, Sg3+ 55. Kh2, Sfl+.**  $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ .

## Vesterhavsturneringen 1985:

### Kategori 10 igen



Sidste års Vesterhavsturnering, Danmarks første kategori 10, drænedes i alvorlig grad både Esbjerg Skak Unions og Vesterhavsturneringens Venners ressourcer. Derfor måtte budgette til jubilæumsturneringen 1.-13. juli 1985 beskæres med ca. 10%, hvorfor ambitionsniveauet også måtte sænkes. Alligevel satte Esbjerg Skak Union sig forsøgt, men uden den store optimisme, igen kategori 10 som mål. Minsandten om ikke det lykkedes!

GM Andras Adorjan, Ungarn (2565)  
GM Lubomir Ftacnik, CSSR (2545)  
GM Ivan Farago, Ungarn (2495)  
GM Istvan Csom, Ungarn (2480)  
IM Johann Hjartarson, Island (2530)  
IM Helgi Olafsson, Island (2515)  
IM Jim Plaskett, England (2495)  
IM Curt Hansen (2505)  
IM Erling Mortensen (2460)  
IM Jens Kristiansen (2455)  
IM Jens Ove Fries Nielsen (2390)  
John Rødgaard (2350)

Elo: 2482 (januar 1985) kategori 10 gm-norm  $7\frac{1}{2}$  im-norm:  $5\frac{1}{2}$

Som det ses, venter der os en forhåbentlig spændende øst-vest dialog mellem fire etablerede østeuropæiske stormestre og en række fremadstræbende unge vesterlændinge.

Curt Hansen og Helgi Olafsson har erhvervet stormestertitlen, som formelt dog først er gyldig fra næste FIDE-kongres i august. Jim Plaskett og Johann Hjartarson mangler begge kun en enkelt gm-norm.

Jens Kristiansen skrev i sit referat fra sidste års Vesterhavsturnering, at Vesterhavsturneringen har så mange venner, at den slet ikke kan få lov at dø. Tilsyneladende har han ret. Stormestrene har i år til dels selv henvendt sig til Esbjerg Skak Union og bedt om at blive inviteret.

Men Vesterhavsturneringen har også brug for dig.

Uden et stort deltagerantal i den koordinerede Vesterhavsturnering falder turneringens økonomiske grundlag bort. Vi håber derfor at se mange Vesterhavsturneringsveteraner og en masse nye ansigter, når Esbjerg Skak Union for tiende år i træk præsenterer en international turnering.

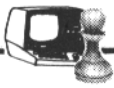
Se indbydelsen i Skakbladet nr. 4.

Turneringstelefon (Obs! kun 1.-14. juli): 05 - 18 11 03

## Redaktionen flytter

Skakbladets redaktør, Thorbjørn Rosenlund, har fra 1. juli ny adresse: Kongestien 16, 2830 Virum. Nyt telefonnummer kendes endnu ikke.

Danmark	- Sverige	1	2
1. GM Hansen	- GM Karlsson	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	0-1
2. IM Mortensen	- IM Schüssler	1-0	1-0
3. FM Øst Hansen	- IM Ernst	0-1	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
4. Rasmussen	- IM Schneider	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
5. IM Høi	- IM Ornstein	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
6. IM Kristiansen	- IM Eslon	1-0	1-0
7. FM Pedersen	- IM P. Cramling	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
8. FM Kristensen	- IM Renman	0-1	1-0
		4-4	5-3



# Fra Tyrken til chipsen

## Et historisk tilbageblik på 200 års skakspillende maskiner

AF ERIK FØNSS

De skakspillende maskiners historie blev indledt i 1769, da en 35-årig ungarsk opfinder ved navn Wolfgang von Kempelen fremstillede en maskine, som han hævdede kunne spille skak. Kempelen var dengang ansat ved kejserinde Maria Theresas hof i Wien og maskinen var i første omgang tænkt som underholdning på slottet.

Kempelens maskine var en 1,2 x 0,6 x 0,9 m stor trækasse, for- & bagtil med låger og skuffer, ovenpå et fastskruet skakbræt og bagest en figur i legemsstørrelse iført tyrkisk kostume, deraf navnet Tyrken. Tyrken havde en lang pibe i højre hånd, medens den venstre blev brugt til at flytte brikkerne på skakbrættet. Før hver ny forestilling åbnede von Kempelen samtlige låger og skuffer, så tilskuerne kunne forvise sig om, at dens indre kun skjulte en masse sindrig mekanik og intet andet.

Lad det være sagt med det samme, at det var et fupnummer. Og det var de fleste tilskuere såmænd også ganske på det rene med, spekulationerne gik da også snarere i retning af, hvordan det kunne lade sig gøre. At kassen var tom, var en illusion, for der var akkurat lige plads nok til en dværg, der selvfølgelig så kunne gøre sig det lidt mere komfortabelt, når lågerne igen blev lukket. Denne dværg, der altså førte maskinens brikker, var ikke en hr. hvem-som-helst, men altid en skakspiller af topklasse. F. eks. har den østrigske mester Allgair ageret tyrk en årrække.

Hele systemet med trækudførelsen var baseret på magnetismen nøjagtig som vore dages auto response brætter. Under hvert felt hang en snor med en lille metalskive, der blev tiltrukket af magneter i brikkerne. Når en brik blev løftet, faldt skiven ned,

og på det nye sted, hvor den placeredes, for en tilsvarende op. Således kunne spilleren inde i maskinen altså orientere sig om, hvad der blev trukket, og alt, han havde at gøre, var ved hjælp af sit medbragte lommeskakspil og stearinlys at finde frem til et svartræk og derefter udføre det på brættet ved hjælp af Tyrkens frie arm. Tyrkens bevægelser foregik under megen støj og raslen af tandhjul, og ligesom for at understrege, at det hele virkelig foregik ad mekanisk vej, trak von Kempelen maskinen op som en anden legetøjsbil efter hver femte træk.

Kempelens døde i 1804 og Tyrken blev derefter solgt til den bayerske musiker Johann Nepomuk Maelzel.

Efterfølgende parti er nok et af de mest berømte Tyrken nogensinde har spillet. Det foregik på slottet Schönbrunn i Wien i 1809, og modstanderen var ingen ringere end kejser Napoleon I., der som bekendt ikke var nogen stor hærfører på skakspillet slagmark.

### Napoleon I - Tyrken

1. e4, e5 2. Df3, Sc6 3. Lc4, Sf6 4. Se2, Lc5 5. a3, d6 6. 0-0, Lg4 7. Dd3, Sh5 8. h3, Lxe2 9. Dxe2, Sf4 10. De1, Sd4 11. Lb3, Sxh3+ 12. Kh2, Dh4 13. g3, Sf3+ 14. Kg2, Sxe1+ 15. Txe1, Dg4 16. d3, Lxf2 17. Th1, Dxc3+ 18. Kf1, Ld4 19. Ke2, Dg2+ 20. Kd1, Dxc1+ 21. Kd2, Dg2+ 22. Ke1, Sg1 23. Sc3, Lxc3+ 24. bxc3, De2+ 0-1.

I et andet og tredje forsøg lykkedes det heller ikke for Napoleon at besejre Tyrken, selv om han ellers omhyggeligt havde svøbt et tæppe om hovedet på figuren. Maelzel døde i 1838 under en turné i Amerika, og Tyrken endte sine dage på det kinesiske museum i Philadelphia, hvor den gik til ved en brand i 1854.

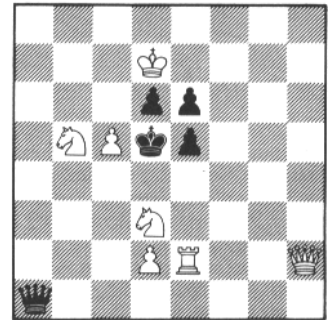
### Efterligninger

I 1868 konstruerede englænderen Charles Alfred Hooper en næsten tro kopi af Tyrken, men til en afveksling var figuren klædt som en ægypter og fik navnet Ajeeb. Ajeeb menes at have spillet betydelig bedre skak en Tyrken, men det vides også med sikkerhed at Harry Nelson Pillsbury var hjernen bag maskinen i 1890'erne og indtil sin alt for tidlige død i 1905. Ajeeb var i funktion helt frem til 1916, og i 1929 led den samme skæbne som Tyrken ved en brand på Coney Island i New York.

Et tredje kendt eksempel på skakspillende maskiner er Mephisto eller Mephistofeles, som den også kaldes (Mephisto var som bekendt djævelsskikkelsen i Goethes »Faust«). Maskinen var konstrueret af englænderen Charles Godfrey Gumpel og blev første gang fremvist offentligt i 1878. Mephisto er nok den af de tre tidlige maskiner, der er omgærdet med mest mystik, for den djævelslignende figur sad bag et skakbræt, der var placeret på et ganske almindeligt bord uden den - skulle man tro - obligatoriske kasse til at skjule et menneskeligt væsen i. Hvordan det hele var muligt, ved man ikke med 100% sikkerhed, men et kvalificeret gæt går ud på, at figurerne styredes af elektriske impulser.

Hjernen bag maskinens skaklige formåen var Isidor Gunsberg, en af Englands stærkeste mestre på den tid. Med hans hjælp blev Mephisto den før-

ste maskine i historien, som vandt en skakturnering, nærmere bestemt The Counties Chess Association Handicap i London 1878. I Nordisk Skaktidende findes en del partieksempler på Mephistos spil hvor »noterne ere af Steinitz«, og hvor samme Steinitz omtaler maskinen som hr. Mephistofeles. Anekdoten om Mephisto, der ikke kunne løse nedenstående opgave, er også knyttet til maskinen:



Mat i 4 træk. (Løsning sidst i artiklen).

Mephisto var med på verdensudstillingen i Paris 1889, men hvor maskinen derefter havnede er uvist.

### Ægte maskine

Næste skridt på vejen mod vore dages skakspillende microcomputere tages i 1890, da en spansk opfinder ved navn Leonardo Torres Y Quevedo konstruerer en maskine, som kan sætte mat med konge og tårn mod konge. En lille finesse var en lampe, der lyste, når modstanderen gjorde et ulovligt træk, og en senere og forbedret version fra 1914 kunne endvidere annoncere skak og mat over en højttaler, som stod i forbindelse med en gram-mofonplade.

Maskinen eksisterer den dag i dag og kan beses på Escuela Tecnica Superior de Ingenieros de Caminos, som er Vejdirektoratets skole på det Polytekniske Institut i Madrid. Maskinen er nydelig konserveret og arbejder stadigvæk lige upåklageligt. Brættet er forsynet med kanaler mellem de enkelte felter og brikkerne er fastgjort til en styrestang, der står i forbindelse med det mekaniske nedenunder. Et træk udføres ved at glide brikken gennem kanalerne fra det ene felt til det andet, hvorved det registreres i maskinen.

### De første tilløb

Vi skal nu helt frem til 1939, før der igen sker noget epokegørende. I Bletchley, en by i Buckinghamshire ca. 75 km nord for London, etablerede det britiske udenrigsministerium et kommunikationsdepartement, hvis egentlige opgave var at bryde de fjendtlige koder og herunder især den tyske Enigma. Sammen med Englands bedste matematikere, sprogforskere og elektroingeniører var også to af landets bedste skakspillere, Harry Golombek og C. H. O'D Alexander, kaldt til Bletchley, et yderst fornuftigt træk af ministeriet, for dechifre-

Skakbladets computertest indeholder følgende artikler. Rubrik og dernæst emne i parentes:

**Fra Tyrken til chipsen** (skakmaskinens historie).

**Test-turneringen** (analyse af computer-partier).

**Find mestertrækkene** (eksempler på computerens præstationer i midtspilstenen).

**Test af spillestyrken** (fortegnelse over partier og stillinger anvendt i testen).

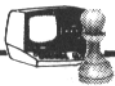
**Bippende metalbunke** (inspirationen til testen).

**Litteraturliste**

**Tekniske oplysninger og testresultater** (skematisk oversigt).

**Alfabetisk ordforklaring**





ring er i høj grad et spørgsmål om kombinations-evne.

Til dechifreringsarbejdet havde man konstrueret en speciel maskine, der gik under navnet Colissi, og som vel nok må betragtes som forgængeren for vore dages elektroniske computere. Med dens hjælp var arbejdet hurtigt fra hånden, og man vidste derefter ikke rigtigt, hvad man skulle bruge maskinen til. En af de mest berømte matematikere på Bletchley var Alan Mathieson Turing, og han var samtidig brændende interesseret i skak. For at få tiden til at gå begyndte man nu at arbejde med emnet kunstig intelligens og herunder i særdeleshed en maskines evne til at spille skak. De første skridt i retning af at skrive et skakprogram var gjort.

### Papirmaskinen

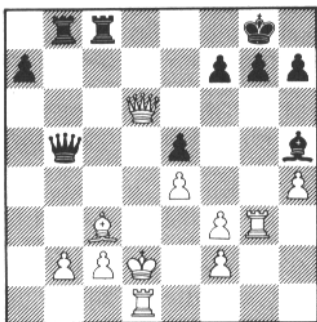
Retfærdigvis bør det nævnes, at en anden engelsk matematiker, Charles Babbage allerede 100 år før havde færdiggjort tegningerne til en analytisk maskine, der kunne spille skak. Maskinen blev dog aldrig bygget, men de punkter, der opstilles i programmet, ligner til forveksling vore dages programmer. Den havde sikkert virket, hvis den var blevet bygget, det blev den ikke, hvorfor den ofte betegnes »Babbages papirmaskine«, men tilbage til Bletchley!

Heller ikke for Turing og hans team blev det til meget mere end en papirmaskine, men Turing selv var blevet så fascineret af arbejdet, at han fortsatte også efter krigens afslutning. I et interessant interview i 1946 løfter han for første gang sløret for planerne, og at disse computere måtte være i stand til at spille skak, men han mente dog, at det ville tage mindst 100 år, før man nåede ud over eksperimentaltadiet.

I 1952 var Turings program stadig ikke kommet ud over papirstadiet, men da det var muligt at læse sig frem til, hvad en computer med programmet ville spille, lod han det teste mod den 26-årige Alick Glennie, der var en meget svag spiller. Partiet følger her mere som et kuriosum, da det er det første parti spillet mellem menneske og maskine.

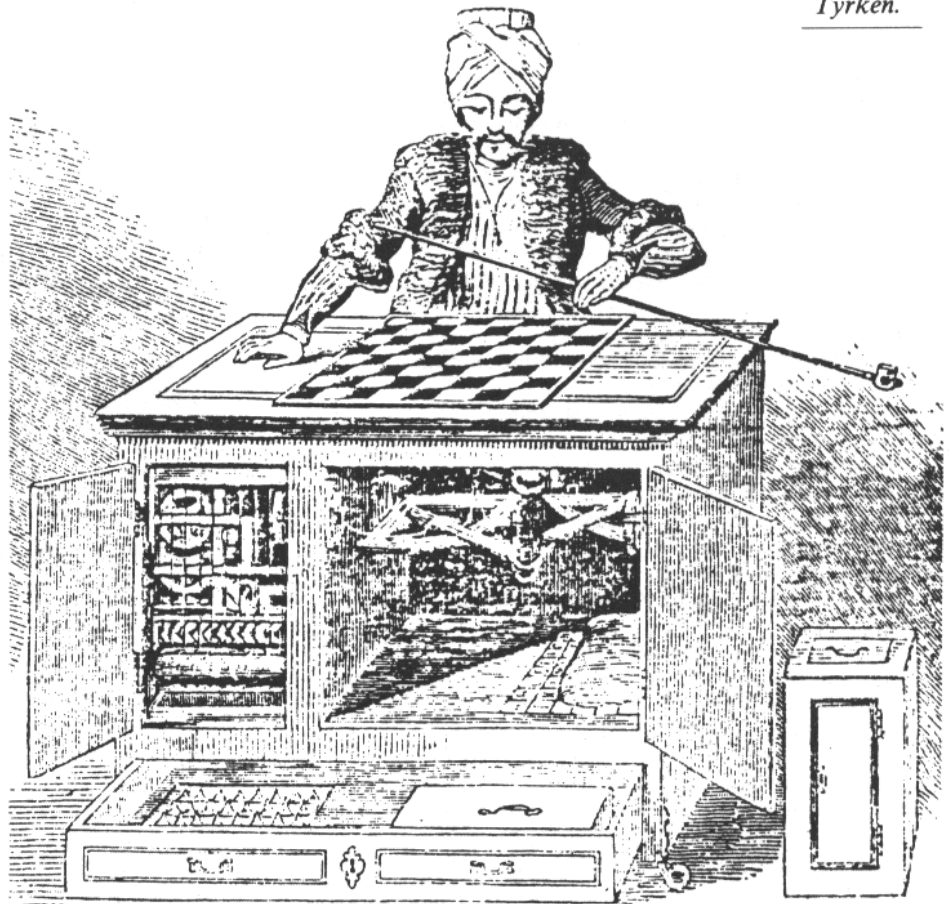
#### Turochamp - Alick Glennie

1. e4, e5 2. Sc3, Sc6 3. d4, Lb4 4. Sf3, d6 5. Ld2, Sf6 6. d5, Sd4 7. h4, Lg4 8. a4, Sxf3+ 9. gxf3, Lh5 10. Lb5+, c6 11. dxc6, 0-0 12. cxb7, Tb8 13. La6, Da5 14. De2, Sd7 15. Tg1, Sc5 16. Tg5, Lg6 17. Lb5, Sxb7 18. 0-0-0, Sc5 19. Lc6, Tf-c8 20. Ld5, Lxc3 21. Lxc3, Dxa4 22. Kd2, Se6 23. Tg4, Sd4 24. Dd3, Sb5 25. Lb3, Da6 26. Lc4, Lh5 27. Tg3, Da4 28. Lxb5, Dxb5 29. Dxd6.



Da Glennie herefter fornuftigt nok spillede 29. -, Td8, opgav Turing på programmets vegne.

Samtidig med at Turing gjorde de første skridt på programmeringsområdet i Europa, skete der også et og andet i USA. Claud Elwood Shannon arbejdede på Bells telefonlaboratorier og var en af de amerikanske pionerer på computerområdet. Ligesom Turing var Shannon beskæftiget med dechifring under krigen og var som han også en ivrig skakspiller. I marts 1949 holdt Shannon en berømt tale, hvor han for første gang detaljeret beskrev opbygningen af et computerskakprogram



Tyrken.

efter det af ham udviklede mini-max princip, dvs. at se et antal træk frem og følge den mest lovende linie ved hjælp af et værdigivningssystem.

### De første programmer

De to første skakprogrammer, der blev kørt på en computer, daterer sig tilbage til begyndelsen af halvtredserne, og de havde så sandelig deres begrænsninger. Det ene indskrænkede sig til at kunne løse 2-træks opgaver, og det andet, der kørte på en computer ved navn Maniac, hvis hovedformål var udviklingen af brintbomben, spillede på et bræt med 6 X 6 felter uden løbere og følgelig kun 6 bønder til hver. Først i 60-erne kom der for alvor gang i skakprogrammeringen i USA, og der blev skrevet et udmærket program, der fik navnet Tech og blev en slags målestok for de efterfølgende programmer.

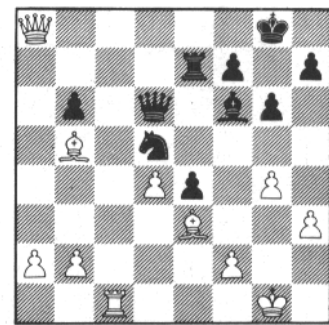
I Moskva begyndte eksverdensmester Mikhail Botvinnik at interessere sig kraftigt for computerskak, efter han havde mistet titlen i 1963, og han har skrevet flere bøger om emnet, blandt hvilke den mest kendte er »Computer Chess and Long-range Planning«, der udkom i 1970. Botvinniks forudsigelser om den styrke, skakcomputerne ville nå op på i løbet af 70-erne, viste sig dog at være alt for optimistiske, og hans eget »Pioneer« projekt er ikke engang nået op på højde med de mere traditionelle programmer.

Midt i 70-erne var man nået så langt, at der var flere konkurrerende programmer, men man skal huske på, at det stadigvæk drejer sig om computere i millionklassen, de såkaldte »mainframes«, kæmpestore kasser i klædeskabsstørrelse, der skulle have et helt kontor for sig selv. Betaling for computertid var selvfølgelig tilsvarende høj, og havde det ikke været muligt at gøre det meste af det grundlæggende arbejde inden for rammerne af forskellige universitetets forskningsbudgetter, ja så havde vi næppe nået det stade, vi har i dag.

### VM for computere

I 1974 begyndte man at afholde verdensmesterskaber i computerskak, og det har været gentaget hvert tredje år lige siden. Vindere af VM har været som følger:

- |                   |                   |
|-------------------|-------------------|
| 1. Stockholm 1974 | 1. Kaissa USSR    |
| 2. Toronto 1977   | 1. Chess 4,6 USA  |
| 3. Linz 1980      | 1. Belle USA      |
| 4. New York 1983  | 1. Cray Blitz USA |



#### Duchess - Kaissa

Ovenstående diagram gengiver en af de berømteste stillinger fra et parti mellem to computere, nærmere bestemt drejer det sig om partiet mellem Duchess og Kaissa ved VM i Toronto 1977. De fleste ville i denne stilling nok have spillet 1. -, Kg7, men Kaissa spillede til alles forundring 1. -, Te8, som blev efterfulgt af 2. Dxe8+, Kg7. Havde der indsnegnet sig en fejl i det russiske program? Efter partiet blev Kaissa bedt om at oplyse, hvad den havde spillet som hvid efter 1. -, Kg7. Svaret var det altødelæggende 2. Df8+!, Kxf8 3. Lh6+ for så efter 3. -, Kg8 eller 3. -, Lg7 at spille 4. Tc8+, Dd8 5. Txd8+, Te8 6. Txe8+.

NOVAG®

# SUPER CONSTELLATION

- Med 56K skakprogrammet der giver et uovertruffent spil, bevist ved internationale turneringer.
- Åbningsbibliotek på mere end 20.000 halvtræk.
- **NYT: Det programmerbare åbningsbibliotek.**  
Den nye dimension i computerskak.  
Spillerne kan programmere deres eget åbningsbibliotek på mere end 2.000 halvtræk, og disse kan bruges igen og igen, helt eller delvis slette og reprogrammere andre åbninger.  
**En fantastisk træningsmulighed for klub og turneringsspillere.**
- Åbningshukommelse.
- Langtids CMOS spille hukommelse (computeren kan slukkes, uden at partiet slettes).
- Kender alle internationale skakregler. Accepterer ikke ulovlige træk.
- Accepterer og udfører bondeforvandlinger til dronning, tårn, løber eller springer.
- 16 spileniveauer med lynskak, træningsskak, turneringsskak samt analyseniveau.
- Stærkt alsidigt slutspil.  
**Kan for første gang sætte mat med konge, løber og springer.**
- Løser op til mat-i-12-træk.
- Computeren kan både spille sort og hvid, det er muligt at skifte farve, medens der spilles.
- **Bruger modstanderens tid til at analysere.**
- Super hurtigt spil og en ualmindelig menneskeagtig forståelse for stillinger.
- Computerens analyse af træk kan overvåges.
- Viser hvor mange træk, den tænker frem.
- Ekstra tilfældighedsgenerator kan slås til for at give et mere varieret spil.
- Mulighed for at få vist alle lovlige træk i en træksituation.
- Der kan gås et vilkårligt antal træk tilbage (eller et helt parti).
- Computertræk kan fremkaldes omgående.
- Computeren gør tidligt opmærksom på skakmat.

SUPER CONSTELLATION 4.470,-  
Skakur 970,-  
Skakprinter 1.595,-  
NOVAG Chess Systems 6.500,-



- Simple opstillingsfunktion med fuld legalitetskontrol.
- Nemt betjent bekræftelsesfunktion.
- Med MULTI MOVE er det muligt at gå ind i åbninger eller en del af et parti, uden at computeren trækker.
- Leveres med sensorboard og flotte Staunton skakbrikker.
- Strømbesparende CMOS-teknik.
- Lavt batteriniveau indikator.

**Transportabel:** Spiller på 6 1,5 V alkaline batterier eller adaptor (incl.).

Byg dit eget skaksystem med:

**NOVAG R Skakprinter**

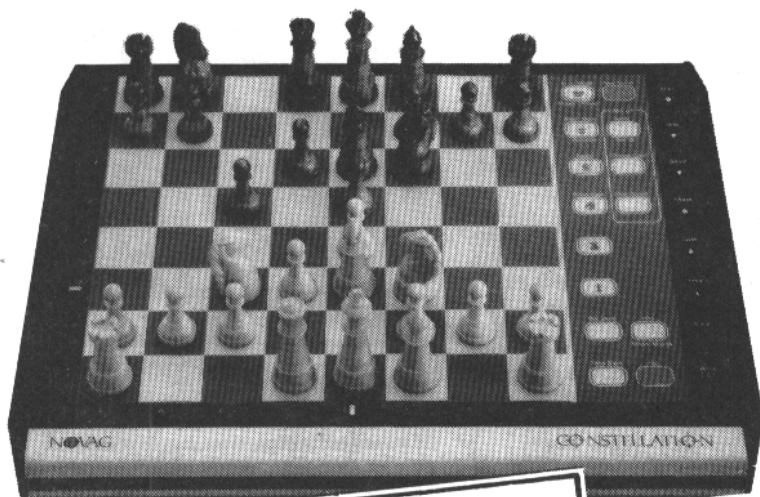
**NOVAG R Quarts Skakur**

begge kobles elektronisk sammen med

**SUPER CONSTELLATION.**

Størrelse: 30 x 24,5 x 3,5.

## NOVAG CONSTELLATION



PRIS KR. 1995,-  
adapter kr. 125,-

Markedsføres i Danmark, Finland, Norge samt Island af:

**NOVA MIKRO** Gammel Kongevej 3, 1610 Kbh. V. Tlf. 01-31 14 15

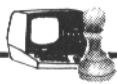
Hvorfor købe en CONSTELLATION ?

- Fordi CONSTELLATION har et åbningsregister på mere end 3.000 halvtræk.
- Fordi CONSTELLATION har en menneskeagtig forståelse for stillinger. CONSTELLATION ved, om den skal angribe (eller forsvare) på konge- eller dronningefløjen – og gør det konsekvent.
- Fordi CONSTELLATION spiller meget hurtigt. På højeste spileniveau bruger CONSTELLATION kun 120 min. på 40 træk.
- Fordi CONSTELLATION er suveræn i løsning af mat-opgaver. CONSTELLATION kan programmeres til at sætte mat i et bestemt antal træk, f.eks. mat i 3 træk.
- Fordi det er nemt at sætte en stilling op i CONSTELLATION.
- Fordi CONSTELLATION også kan spille på batterier.
- Fordi CONSTELLATION er fremtidens computer.
- Fordi CONSTELLATION slår alle andre skakcomputere på markedet (men koster kun halvt så meget som den hidtil stærkeste).

Lyder det for godt til at være sandt ?

Så prøv selv – du har 10 dages fuld returret.





I 1968 væddede IM David Levy 1.250£ (ca. 15.000 kr.), at intet computerprogram ville være i stand til at slå ham i en match inden udløbet af en ti-års periode. I august 1978 spilledes matchen mod det da regerende VM-program Chess 4,7, og Levy vandt en overlegen sejr på 3½ - 1½. Det fjerde parti i matchen blev et historisk parti, idet det blev første gang en computer vandt over en international mester.

**Lettisk**

**Chess 4,7 - IM David Levy**

1. e4, e5 2. Sf3, f5!? 3. exf5, e4 4. Se5, Sf6 5. Sg4. En nyhed! 5. -, d5 6. Sxf6+, Dxf6 7. Dh5+, Df7 8. Dxf7+, Kxf7 9. Sc3, c6 10. d3, exd3 11. Lxd3, Sd7 12. Lf4, Sc5 13. g4, Sxd3+ 14. cxd3, Lc5 15. 0-0, h5 16. Sa4, Ld4 17. Le3!



Sort opnåede kun ringe kompensation for gambit-bonden. Hvis den nu vindes tilbage med 17. -, Lxe3 18. fxe3, hxg4, så spiller Chess 4,7 19. e4 med en fordelagtig position - en bedre bondestruktur og chancen for tårne og springer at bryde igennem i centrum mod den mere udsatte sorte konge. Levy foretrækker komplicerede stillinger! 17. -, Le5 18. d4, Ld6 19. h3, b6 20. Tf-e1, Ld7 21. Sc3, hxg4 22. hxg4, Th4 23. f3, Ta-h8 24. Kf1, Lg3 25. Te2, Lc8. Truer med 26. -, La6. 25. -, Th1+ duer ikke på grund af 26. Lg1, Lh2 27. Tg2. 26. Kg2, Ld6 27. Lg1, Th3 28. Ta-e1, Tg3+ 29. Kf2, T8-h3 30. Te3, La6 31. Se2, Lxe2 32. T1xe2, c5 33, f4!, Txe3 34. Txe3, Th4 35. Kg3, Th1. Hvis 35. -, cxd4 har hvid en sund merbonde enten efter 36. Kxh4, dxe3 37. Lxe3 eller 36. Td3, Th1 37. Lxd4. 36. Lf2, Td1 37. Ta3, cxd4 38. Txa7+, Kf8 39. Td7, Td3+ 40. Kg2, Lc5 41. Txd5, Td2 42. b4, Lxb4 43. Td8+, Kf7 44. Td7+, Kf8 45. Txd4, Tb2 46. Kf3, Lc5 47. Td8+, Ke7 48. Lh4+, Kf7 49. g5, g6 50. Td7+, Kf8 51. fxxg6, Txa2 52. f5, Ta3+ 53. Kg4, Ta4+ 54. Kh5, Td4 55. Tc7, Le7 56. f6. Opgivet. (Noter af T.D. Harding). 1-0

Levy besluttede efter sejren at indgå et nyt væddemål, denne gang uden tidsbegrænsning og takket være et amerikansk tidsskrift nu om den nette sum af \$ 5.000 (ca. 55.000 kr.). I april 1984 udfordrede Robert Hyatt, manden bag det nykårne VM-program Cray Blitz, Levy, men det slap han - delvis på grund af en masse tekniske problemer - meget dårligt fra. Levy vandt 4-0, men væddemålet gælder stadig og er med til at ansoppe programmører verden over i arbejdet på at forbedre skakprogrammernes spillestyrke.

**Micro'erne**

Først i 70-erne kom det afgørende teknologiske gennembrud med introduktionen af siliciumchipsen, som med ét gjorde det muligt at formindskede de kredsløb, som computeren bestod af ganske væsentligt. Det varede ikke længe før chipsene også gjorde deres indtog i skakken, og i 1977 introducerede Fidelity Electronics i USA den første microskakcomputer med navnet Chess Challenger 3. Den var der dog ikke meget skakudfordring i, og utilfredse købere meldte sig efterhånden i kølvandet på den lidt for lovende annoncering. Følgende lille partieksempel med Chess Challenger 3



David Levy - computereksperter med mod til væddemål.

som sort, illustrerer på udmærket vis dens ringe spillestyrke:

**NN - CC3**

1. e4, e5 2. Sc3, Sf6 3. Sf3, Sc6 4. e3, Lb4 5. Dc2, 0-0 6. Sd5, Lc5 7. a3, Se8 8. b4, Ld6 9. Lb2, b6 10. c5, bxc5 11. bxc5, Le7 12. Ld3, e4 13. Lxe4, g6 14. Dc3, f5!? 15. Dh8+, Kf7 16. Dxd7+ Ke6 17. Sf4+ 1-0.

I efteråret 1978 kom en stærkt forbedret udgave på markedet under navnet Chess Challenger 10, og allerede i Skakbladet nr 9/78 støder vi på den første annonce for denne computer under overskriften: »Computer Skak har tid, når De har det!«

Bent Kølvig havde nogle måneder efter et eksemplar til afprøvning og skrev en testartikel i Skakbladet nr 1/79 under overskriften »Den kan...!« Det ku' den også, men det var stadig ikke noget at råbe hurra for, og f. eks noget så vigtigt som at rokere, kunne den ikke overtales til i mere end 2 ud af 100 partier.

**ICCA og Micro-VM**

Fidelity Electronics fik efterhånden konkurrence fra flere andre firmaer især fra Sydøstasien, men også et par europæiske begyndte at blande sig. The International Computer Chess Association (ICCA) så dagens lys, og i samarbejde med FIDE har denne organisation siden 1980 arrangeret et tilsvarende VM for microskakcomputere De fire verdensmesterskaber, der hidtil har været afholdt, har haft følgende vindere:

1. London 1980: Chess Challenger Eksperimental/Fidelity Electronics.
2. Travemünde 1981: Chess Champion Mark V/Scicys.
3. Budapest 1983: Elite Auto Sensory/Fidelity Electronics.
4. Glasgow 1984: Elite X Eksperimental/Fidelity Electronics, Mephisto Exclusive S/Heegner & Glaser, Princhess Eksperimental/System Integriering, Psion Chess/Psion.

Både kommercielle skakcomputere og eksperimentalmødder har haft lige adgang til at deltage, og heri er nok en af de væsentligste årsager til megen af den ballade, der altid er fulgt i kølvandet på et VM. Af de fire vindere i Glasgow var således kun Mephisto Exclusive S i handelen på det tidspunkt, medens det for de resterende drejede sig om eksperimentalmødder. Efter min mening bør et VM udkæmpes mellem markedsudbuddet, ellers er og bliver det en farce. Flere af de store firmaer som bl.a. Novag og Scicys er da også konsekvent blevet væk de sidste år.

**Fremtiden**

1984 blev året da microskakcomputeren gennembrød 1900 »ratingmuren« og blev mesterspiller, det tog altså 7 år, fra de første så dagens lys i 1977. Der går efter min overbevisning ikke andre 7 år før microskakcomputeren kan tage kampen op på lige fod med de fleste stormestre.

De store computere har dog bestemt ikke ligget på den lade side under »microernes« fremmarch, og de bedste menes i dag at ligge på omkring 2300 i rating. Bl.a. på Aalborg Universitets Center mener man i dag at have et af verdens stærkeste programmer, så det skulle blive spændende at se det deltage i 5. VM for »de store«, som løber af stabelen i 1986 formentlig i Irland.

Fremtiden tegner uhyre spændende og er så småt allerede så småt begyndt. Dog varer det altid nogle år før nyudviklinger finder vej til de mere specielle områder som f. eks. skakcomputere. Siliciumchipsens afløser er muligvis den såkaldte biochip, der består af et DNA-molekyle, og man kommer dermed ned i en størrelse der svarer til en celleenhed i en menneskehjerne.

En skakcomputer udstyret med bio-chips vil være utrolig meget hurtigere end nutidens mest avancerede systemer, så vi kan afslutte denne historiske gennemgang med at konstatere, at vi måske stadig befinder os på noget, der ligner stenalderstadiet.

Erik Fønss

Løsning på opgaven: 1. Dh4, Dd4 2. Dxd4+, exd4 3. Sxd6, e5 Matten fremkommer med 4. Txe5, men dette træk kunne Mephisto ikke udføre, da der i slutstillingen så fremstår et kors.

**Brugte skak-computere**

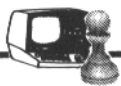
købes - sælges og tages i kommission.  
- nu også nye skak-computere - hele serien i Chess Challenger.  
- og som noget nyt i Danmark -

**Mephisto**

den tyske skakcomputer der åbner skakkens forunderlige verden og som kan udbygges i det uendelige. Den blev viceverdensmester i 1983 og kåret som verdens bedste miniskakcomputer

**Agerbæk Computerhandel**

Villy Hansen  
Jernbanegade 14 - 6753 Agerbæk  
Tlf. 05 - 19 66 56 mellem kl. 17.00 - 19.00.



# Test-turneringen

## Hvor godt spiller computerne?

AF BENT KØLVIG

Da jeg i 1979 skrev en anmeldelse i Skakbladet af en af de første skakcomputere i handelen, var overskriften »Den kan.....!« Forbløffelsen over, at en dims kunne gennemføre et rigtigt parti, over-skyggede næsten den kendsgerning, at der sandelig var nogle meget besynderlige træk ind imellem, at rokade, bondeforvandling og en passant ikke fungerede særlig godt, o.s.v. Der var dengang ikke ud-sigt til, at en maskine ville kunne blive stormester endsige slå verdensmesteren i en titelmatch!

Det er der stadig ikke i dag, hvor vi gør status. Men vi må indrømme, at de bedste af det store ud-bud på markedet nu spiller foruroligende godt, og selv mesterspillerne må være på mærkerne for ikke at blive overrumplet.

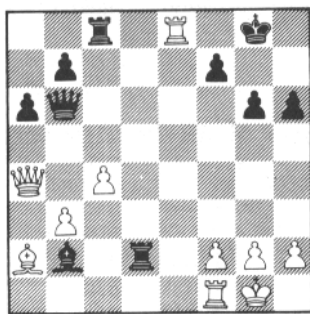
Alligevel er det ikke udelukket, at den videre ud-vikling kommer til at støde på uovervindelige hin-dringer. Heldigvis. Det er jo et spørgsmål, om vi i det hele taget ønsker apparater, der altid vinder.

Jeg skal ved hjælp af eksempler fra Skakbladets turnering i Odense primo 1985 belyse skakcompu-ternes stærke og svage sider, hvad det rent skaklige angår. Og for nu at begynde med konklusionen, vil jeg generaliserende slå fast (med de for skakspillet sædvanlige forbehold for undtagelsestilfælde): *Computeren spiller åbningsspillet lige efter bogen (så længe den er i sit bibliotek), taktisk ufejlbarligt inden for sin »horisont«, fornuftigt men fantasiløst og usikkert positionsspil og jævnt til meget dårligt slutspil. Samt - som vi alle - dårligere i tidnød.*

Om biblioteket kun det, at ganske vist praler an-noncørerne med de mange tusinde »halvtræk«, der er programmeret ind. Men den praktiske spiller vil nok foretrække de maskiner, hvor han selv kan indtaste nye åbningstræk.

Så snart du har fået computeren ud af bibliote-ket, må den til at »tænke« selv. Så fortsætter den solidt efter de gamle Tarrasch-husråd såsom ud-vikling, centrum og rokade.

Men på taktikkens område er den som ål i mud-der. Med sammes medfødte begrænsning: *horison-ten*. Som efterhånden alle ved, bruges den beteg-nelse om det antal halvtræk, der er i forudbereg-ningen. Computeren gennemløber samtlige lovlige træk inden for horisonten og vurderer styr-keforholdet ved slutningen af hver variant.



Hvid truer både konge og tårn.

Great Game Machine - Constellation 3.6 mhz

Sorts horisont ligger øjensynlig mindst 9 halvtræk væk, for uden betænkkeligheder går kongen ud af truslen: 27. -, Kg7! Stakkels hvid, hvis bedste aktiv

er et godt navn, er for nærsynet (horisonten nær-mere end 8 halvtræk) til at se andet end en tårnge-vinst 28. Txc8? Hvorefter det er for sent at kunne forudse mere: 28. -, Dxf2+! 29. Txf2, Td1+ 30. Tf1, Ld4+ 31. Kh1, Txf1+ mat.

En spiller af kød og blod havde nok fundet til-buddet for mistænkeligt. Men en menneskelig fo-retræelse som mistænksomhed er endnu ikke pro-grammerbar.



Løberen er angrebet.

Mephisto Modular S - Super Constellation

Efter et uambitiøst åbningsspil (uden for bibliote-ket) har sort sat hårdt mod hårdt ved at besvare d3-d4 med b7-b5. I sin søgen rundt i variantræet finder hvid nu bondegevinsten 15. Sxe5!?, hvor mangen mesterspiller nok ville have vejet tilbage for forviklingerne og have fastholdt initiativet med 15. Ld3!

Detaljerne i hvids planlægning forbliver et my-sterium. En spændende variant er 15. -, bxc4 16. Sxc6, Txe3 17. Sxd8, Txc3. Det er ikke sikkert, at hvids udviklingsforspring giver noget.

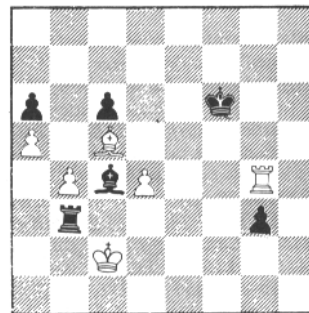
Et andet ubesvaret spørgsmål er, hvad der ville være sket efter 14. -, Sxe5. Sandsynligt er 15. Ld3 f6 16. De4, Sxd3 17. Dxe8+, Dxe8 18. Txe8+, Kf7 19. Txc8, Txc8 20. cxd3 med lille hvid fordel.

Heldigvis får vi at se, hvad der var beregnet på 15. -, Txe5, som ikke uventet er sorts svar. 16. Lxf7+!, Kxf7 17. dxe5. Altså T + 2B for L+s, en skæv afbytning, som matematisk nok er i hvids fav-ør, men som vi alle ved bør baseres på en vurde-ring af stillingen i øvrigt. Her synes alt i orden, og det lykkes heller ikke sort at »finde« noget mod kvæleren på e6:

17. -, Kg8 18. De4, De8 19. e6!, Lb7 20. e7!. Kh8 21. f3, Sa5 22. De5, Tc8 23. Dc5, Sc4 24. Te6, c6 25. Td1, a5 26. Da7, La8 27. Dd4, Kg8 28. Dh4, Kf7 29. De4, Tb8 30. Dg6+, Kg8 31. Td8, og hvid vandt.



To af computerne oplevede et tragikomisk tilfælde af horisont-syndromet:



Uligefarvede løbere garanterer remis.

Superstar - Mephisto Modular S

Begge kombattanter spiller energisk på gevinst, ef-tersom ingen af dem registrerer nogen tabsfare. Denne prisværdige indstilling medfører ofte lange tovtækkerier. Ingen remistilbud! Eksempel til ef-terfølgelse for menneskespillere med harehjerter.

Sort kan ikke få noget ud af 71. -, Ld5 72. Ld6, g2 73. Tg2. Derfor 71. -, Le2. Man får på fornem-selsen, at elektronikken har forkærlighed for in-direkte afbytninger!

Nu er såvel 72. Tg8 som 72. Kxb3 Lxg4 73. Ld6, Le6+ 74. Kc3, g2 75. Lh2 stadig remis. Men inden for hvids horisont dukker pludselig en kvalitetsge-vinst frem: 72. Le7+?, Kxe7! Men sorts er længere ude. 73. Te4+, Kd6.

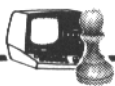
Og nu er pointen i mellemtiden kommet inden-for hos hvid også: 74. Kxb3?, g2! Så hvid må bide i det sure æble: 74. Txe2. Men efter 74. -, Txb4 75. Kc3?, Tb5! 76. Ta2, Tg5 vinder sort partiet nemt.

Dette horisont-syndrom er altså afgjort en svag-hed, som kun synes at kunne afhjælpes med mere

### Skakbladets Computertest

	1	2	3	4	5	6	7	8	Pts
1. Mephisto Exclusive S	-	1	1	1/2	1/2	0	1	1	5
2. Turbostar	0	-	1	1/2	1/2	1	0	1	4 1/2
2. Super Constellation	0	0	-	1/2	1	1	1	1	4 1/2
2. Sensory Chess Chall. 12	1/2	0	1/2	-	1	1/2	1	1	4 1/2
5. Constellation 3,6 mhz.	1/2	1/2	0	0	-	1	1/2	1	3 1/2
5. Conchess Monarch 4 mhz.	1	0	0	1/2	0	-	1	1	3 1/2
7. Superstar	0	1	0	0	1/2	0	-	1	2 1/2
8. Great Game Machine	0	0	0	0	0	0	0	-	0

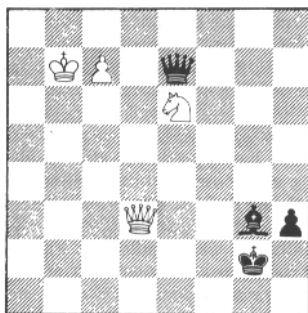




omfattende analyser. Men dette kræver så igen mere tid, og så støder man på kravet om samme tidbegrænsning som for mennesker.

Ja, *tidnød* kan også forekomme for computere, navnlig ved sådanne ørkenpartier. I så fald må operatoren skifte til lavere niveau, og så rykker horisonten katastrofalt nærmere.

Det må være forklaringen på følgende forunderlige begivenheder til slut i et særdeles sejt parti:



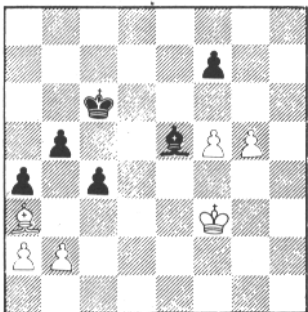
Ret overskueligt, ikke?  
*Mephisto Modular S - Scisys Turbostar*

Partiets mystiske afslutning blev: 122. Sf4+?, Lxf4 123. Dc2+, Kh1 124. Db1+, Kh2 125. Dc2+, Kg3 126. Dd3+, Kf2 127. Dd4+, Le3 128. Dc4, h2 129. Da2+, Kg3 130. Db1, Kg2 131. Dg6+, Kh1 132. Db1+, Lg1? 133. Kb8!, De5 134. Db7+, Dd5 135. Dxd5+ mat. Æstetisk.

Et er at beregne varianter, et andet at læse en stilling rigtigt. At vælge og styre i en bestemt retning er så kompliceret at omsætte til talværdier, at det endnu da - er for meget for programmørerne. Bevares, enkle strategiske principper som besættelse af åbne linjer, fløjmajoritet eller centralspil kan tildeles visse værdi-points, eller hvad eksperterne kalder det. Men at vurdere angrebsschancerne mod en åben kongestilling, eller at afveje forsvar og angreb mod hinanden, eller måske at ofre en bonde for initiativ, alt sådan noget er hvad der endnu i mange år, måske altid, vil sikre menneskets overlegenhed over dets eget produkt.

Ingen kan gennemføre et parti mod en god modstander uden før eller siden at skulle vælge og vurdere på længere sigt. Men når computeren vælger, virker det ret tilfældigt. I rolige stillinger »nørkler« den som regel og løber ingen risiko. Det gør den lidt kedelig som modstander, men er vel kun hvad man kunne vente.

En endnu større svaghed er dog slutspilsfasen, hvor både strategi- og horisontsyndromet spiller ind. Et ellers ganske interessant løberslutspil mislykkedes for begge spillere i dette eksempel:



*Super Constellation - Conchess Monarch*

Begge parter kan få en fribonde, sort ved at spille b4, men først skal kongen centraliseres: 53. -, Kd5! Nu kan den hente g-bonden. 54. Kg4. Nu må den naturlige fortsættelse være 54. -, b4 55. Lxb4, Lxb2, 56. g6, fxc6 57. fxc6, Lg7! (57. -, Ke6 58. Kg5!) 58. Kf3, Kd4 59. Ke2, c3 60. La3, hvor hvid vel lige holder balancen. Det spillede 54. -, Kc4? vi-

ser sig at være risikabelt, om end det ser godt og centraliserende ud.

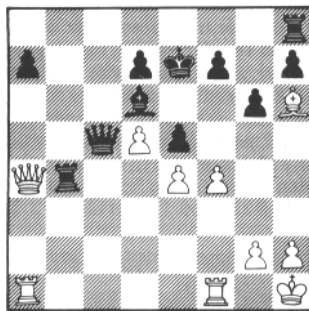
55. f6! Nu vinder hvid løber, og sort må kæmpe for remis. Heldigvis for ham er den hvide løber »forkert« i relation til a-bonden, så problemet er bare at få b-bonden ud af brættet. Det kræver dog nogle længere beregninger! F.eks. går 55. -, c3? ikke p.g.a. 56. bxc3, Lxc3 57. g6, fxc6 58. f7, Lg7 59. Kg5!, og hvid får dame.

Nej, sorts chance er den raffinerede manøvre 55. -, Lf4! 56. g6, fxc6 57. f7, Lh6 58. f8D, Lxf8 59. Lxf8, a3!! 60. Lxa3, Kd3 61. Lb4, Kc2 62. Lc3, b4! 63. Lxb4!, Kxb2 64. a4, Kb3 65. a5, Kxb4 og remis. Men varianten er desværre alt for lang!

55. -, b4? 56. Lxb4. Og så dæmper det i horisonten: 56. -, Lxb2 osv. giver hvid konge adgang til g6. 56. -, Lf4. Men uden b-bonden dur det ikke. 57. g6, fxc6 58. f7, Lh6 59. f8D, Lxf8 60. Lxf8, Kd3 61. Kg5?, c3 62. bxc3, Kxc3. Og her svigter strategien hos begge maskiner. Ingen af dem ved, at med sort kongen på a8 er dette remis.

63. Kxg6, Kc2? 64. a3, Kb1?, og her vil vi stå af. Sort kongen blev ved sin bonde, til det var for sent at komme tilbage. Hvid fik dame og satte mat i træk 97.

Oven på denne frustrerende begivenhed skal vi have en lille perle, noget så sjældent som et positionelt offer:



*Super Constellation - Great Game Machine*

25. Lg5+!, f6. Sort må modtage ofret, da 25. -, Ke8 26. Da6 truende Tfcl er håbløst. 26. Lxf6+, Kxf6 27. Dxd7! Det »stille« træk, noget af det sværeste i skaktaktikken.

Foruden kongens præære situation har sort sin løber at tænke på (trussel Tacl). En vigtig forsvarsmulighed er 27. -, Dc7 28. fxe5+, Kg5!, hvorefter hvid er under stærk mistanke for at have planlagt 29. Dxd6?, Dxd6 30. exd6, Txe4 31. Txa7, der ikke ser overbevisende ud. Den rigtige gevinstvariant må være 29. Dh3!, Lxe5 30. De3+, Lf4 (eller 30. -, Kh5 31. g4+, Kh4 32. Dh6+, Kxg4 33. h3+, Kg3 34. Ta3+ etc.) 31. h4+, Kg4 32. De2+, Kxh4 33. De1+ samt 34. Dxb4. Men: 11 halvtræk! Partifortsættelsen er nu også nydelig: 27. -, Lb8 28. fxe5+, Kg5 29. Dg7! Et nyt »stille« træk med to stærke trusler. 29. -, Tc8 30. Tf5+, Kg4 31. h3+, Kg3 32. Tf3+, Kh4 33. Dh6+ mat.

Turneringens bedste parti er efter min mening det følgende, som rigtig viser computerens kombinatoriske »evner«.

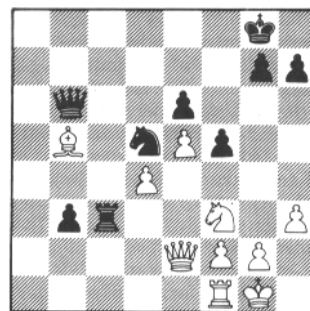
**Slavisk dronninggambit**

*Constellation 3.6 mhz - Mephisto Modular S*  
1. c4, c6 2. d4, d5 3. Sd2, dxc4 4. Sgf3, b5 5. e4, e6. Formodentlig bibliotekstræk. 6. a4, Sf6 7. Le2, Lb4 8. Dc2, 0-0 9. 0-0, Db6 10. Sb1. Interessant omplacering. Men der var vel intet i vejen med det rutinemæssige 10. e5 og 11. Se4.

10. -, Sa6 11. Sc3, Ld7 12. Lg5, Le7 13. e5. Nu gælder det om at regne langt! 13. -, Sb4! 14. Dd2. Der er jo også 14. Db1, Sfd5 15. Se4. 14. -, Sfd5 15. Lxe7, Sxe7 16. Sxb5, cxb5 17. Dxb4, Sd5 18. Dd2, a6. Bølgerne har lagt sig. Hvid fik sin gambitbonde tilbage, men sort kan være tilfreds med de lettende afbytninger. Dronningfløjmajoriteten har fremtiden for sig.

19. Dc2, f6 20. axb5, axb5 21. De4. Nu kan springeren ikke slå tilbage på f6. Det safe træk er nu 21. -, f5. Sorts originale træk bliver signalet til nye taktiske forviklinger af høj klasse.

21. -, Ta4! 22. Txa4, f5! 23. Dc2, bxa4 24. Lxc4, Tc8 25. b3, Lb5 26. Dd3, axb3! 27. Lxb5, Tc3 28. De2.



*Har sort mere end remis?*

Det er ikke nemt at finde ud af, hvor stærk fribonde b3 er. Den kritiske fortsættelse hedder 28. -, Sf4!? 29. Dd2, Dxb5! 30. Dxf4, b2 31. Tb1, Tc2, hvorefter hvid har det svært:

A. 32. Sd2, Dd3! - B. 32. Se1, Te2! - C. 32. De3, Dc4 33. Sd2, Tc1! 34. Kh2, Dc2. - D. 32. d5! Hov! Hvad er det? 32. -, Dxd5 33. Da4 (eller 32. -, Dc5 33. dxe6), Tc1+ 34. Kh2! er mildest talt rarest for hvid.

28. -, Tc2 29. Dd3, Tc3 30. De2, Tc2. Snusfornuft! Men nu afviger hvid!: 31. Sd2, Sc3 32. Dd3, Dxb5 33. Dxb5, Sxb5 34. Sxb3. Remisen er sikker.

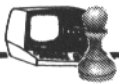
34. -, Tb2 35. Sc5, Kf7 36. h3, Sxd4 37. Td1, Tc2 38. Txd4, Txc5 39. Td7+, Kg6 40. f4, Tc4 41. g3, Tc3 42. Kf2, h6 43. Te7, og sort skakkede, til samme stilling fremkom for tredje gang. Remis.

Og dermed håber jeg at have belyst min opfattelse af de hyggelige små blinkende apparaters skaklige formåen. Måske er der mange, der vil give mig på hattenpuden, for jeg er muligvis for negativt indstillet. Sikkert er det, at 90% (eller er det 93%?) af alle skakspillere ikke vil kunne klare sig mod en af de gode computere. I hvert fald kan man lære ét af den: at se sig for. Min personlige erfaring med computere er, at hvis man vil vinde, skal man spille »kedeligt«. Så er risikoen for overraskelser mindre, og chancen for, at den begår positionelle fejl større.

I øvrigt tror jeg *ikke* på skakcomputerens fremtid! Når der om føje år står hjemmedatamater og summer i alle hjem, vil der kun være et marked for software til dem. Og så håber jeg, at mange vil opdage, at det er sjovere at *lave* skakprogrammer selv end at *spille* mod dem!



*Er den programmerbare hjemmecomputer sagen?*



# Find mestertrækkene

AF THORBJØRN ROSENBLUND

Bent Larsens 'Find mestertrækkene' er af flere grunde ideelle til test af computerens praktiske færdigheder. For det første er partierne klassikere og så autoritativt kommenteret, at risikoen for justitsmord er minimal. For det andet har Larsen selv udstyret dem med et point-system. For det tredje er Larsens bøger hvermandseje (eller bør være det), hvorfor test-resultatet kan efterprøves af såvel firmaer som private. For det fjerde kan nye computere umiddelbart sammenlignes efter at være testet på de samme partier (hvis de da ikke medbringer facitliste i form af pågældende partier indkodet).

De fleste af pointene i 'Find mestertrækkene' gives for vanskelige enkelttræk, og finder man ikke dem, bliver scoren pauver. Det er derfor ikke fair at sammenligne computerens score i et enkelt parti, og testresultatene fremkommer som summen af de opnåede point i elleve test-partier.

Generelt kan siges, at computerne er gode til at kombinere, hvis målet er så håndfast som mat eller materialegevinst. Mere subtile linjebningsofre finder de derimod ikke, ligesom sansen for, hvornår materialegevinst koster for store positionelle indrømmelser, heller ikke er veludviklet.

Lad os se et par eksempler.

## Wienerparti

Horowitz - NN (Parti nr. 4)

1. e4, e5 2. Sc3, Sc6 3. Lc4, Lc5 4. Dg4, Df6? 5. Sd5! Her tjente Turbostar, Conchess og CC12 hver 5 point, mens fem forsigtige Dg3 og to De2 fik 0 point. 5. -, Dxf2+ 6. Kd1. Dette var der enighed om, heldigvis. 6. -, Kf8 7. Sh3. 2 point til syv computere. Udvikling med tempo. 7. -, Dd4 8. d3. 1 point til Conchess, mens otte af de øvrige foreslår det åndløse Sxc7. 8. -, Lb6 9. Tf1. Her gik 3 point samtlige computeres røde lamper forbi, og på tillægs-spørgsmålet: Hvad svarer du nu på 9. -, d6?, er der næsten enighed om det taktiske (og slet ikke uefne) 10. Txf7+. Der var imidlertid 2 point for det enkle 10. Df3 fulgt af 11. c3 og b4. 9. -, Sf6 10. Txf6. Den var Super Constellation, Conchess og CC12 med på, mens de øvrige gik glip af 3 point med Sxf6. 10. -, d6.



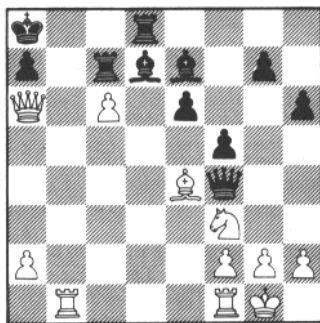
11. Dxg7+! Hele seks computere fandt dette 3-points træk, men nu er matten også inden for synsvidde. 11. -, Kxg7 12. Lh6+, Kg8 13. Se7+. 1 point til samtlige (på nær en enkelt, som spillede Sxb6), og man kan næsten fristes til at kalde Horowitz' 13. Tg6+ blær. 13. -, hxg6 14. Sf6 mat.

## Fransk

Smyslov - Zagorjanskij (Parti nr. 23)

1. e4, e6 2. d4, d5 3. Sc3, dxe4 4. Sxe4, Sd7 5. Sf3. 2 point til syv af computerne for dette naturlige udviklingstræk. 5. -, Sgf6 6. Lg5. 2 point for at spille som Smyslov, men 3 point for 6. Sxf6+, som seks af computerne foreslog. 6. -, h6 7. Sxf6+ 2 point til

syv af computerne (7. Lxf6 var nemlig også ok.). 7. -, Sxf6 8. Lxf6. Dette gik fem computere ind for, mens to også fik 2 point for Lh4. 8. -, Dxf6 9. Ld3. 3 point til Constellation-familien og Enterprise, men også point til de øvrige forslag Lb5+, Lc4 og Dd2, altså gode udviklingstræk. 9. -, Ld6 10. De2. 2 point til Mephisto og Hanimex, ellers var 0-0 det foretrukne træk. 10. -, Ld7 11. Le4! 4 point uddelt forgæves. Og eftersom flere af computerne scorede 2 point med 11. Se5 kan de ikke føle ubehag ved at trække den samme brik to gange i åbningen. 11. -, 0-0-0 12. 0-0. 3 point til ni af computerne. 12. -, Kb8 13. c4! 3 point til Super Constellation, CC12 og Enterprise. 13. -, c5 14. dxc5. 1 point til halvdelen af maskinerne. 14. -, Lxc5 15. b4! Og her 3 point uden aftager. Hvids muligheder, hvis linjebningsofferet modtages, ligger åbenbart uden for computerens horisont. Hele fire computere foreslog 15. a3, så planen b2-b4 har de forståelse for 15. -, Le7 16. c5. 2 point til Super Constellation, CC12 og Enterprise. 16. -, Tdc8 17. Tacl. Ingen af computerne fandt dette træk, og som det fremgår af følgende træk, forstår de ikke meningen. 17. -, Thd8 18. c6!! 5 point, men ingen rigtige forslag. Offeret giver ganske vist afgørende angreb, men trækfølgen er for lang, og mere principielle overvejelser ikke computerens sag. 18. -, bxc6 19. Da6. 2 point til Constellations og Mephisto. 19. -, Df4 20. b5! 3 point til Conchess. 20. -, Tc7 21. Tb1! Men denne pointe fandt ingen af maskinerne. 21. -, Ka8 22. bxc6. 1 point til CC12. 22. -, f5.



23. g3! Dette smukke 3-points træk fandt fem af computerne. Nu er varianterne nemlig konkrete. 23. -, Dd6 23. -, Dxe4 24. Tb7, og Tc7 er udækket. 24. Tb7. 1 point til alle undtagen to, der foreslog 24. cxd7. Opgivet.

## Test af spillestyrken

Find mestertrækkene: Følgende partier fra Bent Larsens bog »Find mestertrækkene« danner grundlag for testen: Nr. 4, 7, 18, 23, 25, 28, 29, 30, 37, 38 & 39. (max. 400p.)

Kombinationer: Følgende opgaver fra Bent Larsens bog »Find kombinationen« danner grundlag for testen: Nr. 5, 26, 42, 50, 52, 58, 84, 85, 88, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99 & 100. Der gives 10p. pr. løst opgave. (max. 200p.)

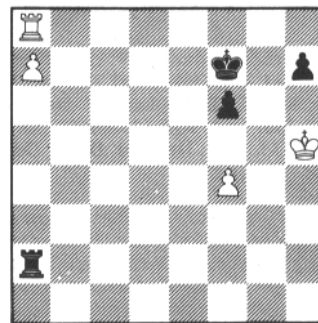
Slutspil: Følgende opgaver fra Bent Larsens bog »Praktiske slutspil« danner grundlag for testen: Nr. A, 1, 5, 6, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 26, 30, 32, 35, 36, 38, 40, 41, 42 & 56. Der gives 10p. pr. løst opgave. (max. 200p.)

NB: Under testen skal computeren være indstillet på turneringsniveau 40 træk på 2½ time. Hvis dette niveau ikke findes så et lavere niveau eller max. 3 min. 45 sek. pr. træk.

# Bippende metalbunke

Den skakcomputer test du nu sidder med foran dig, skulle oprindeligt blot have været en kort omtale af Novag Super Constellation i rubrikken »Kort og godt«, men når det nu gik helt anderledes, skyldes det ikke mindst efterfølgende lille episode.

Kort tid efter jeg havde fået Super Constellation hjem på prøve, havde jeg den en aften med i skakklubben, og en af vore ambitiøse mesterspillere, placeret omkring de 2100 på værdiskalaen, fik tilbuddet om at spille et parti med den. »Den bippende metalbunke der, skulle den kunne spille skak?«, var hans arrogante svar. Nåh, et parti kom dog i stand, og man nåede frem til diagramstillingen. Super Constellation har sort og spiller på et af de laveste niveauer.



1. -, Ke6! Jamen dog, tænker vor mestervæn, kender den ikke de mest elementære regler, nu vinder jeg da med 2. Te8+ og 3. a8-D. På 2. Kg4 viste det sig efter partiet, at SC å tempo havde svaret 2. -, h5+ og efter 3. Kxh5, Kf5 4. Kh6, Kxf4 5. Kg6, f5 er stillingen remis. Som tænkt, så gjort, vor mestervæn spillede 2. Te8+. Selvfølgelig kender jeg elementær slutspilsteori, sagde maskinen og spillede 2. -, Kf5! Der truer man i næste træk med Th2 og hvid må opgive bonden på a7. 3. Kh6, Txa7 4. Tf8, Td7 5. Kh5, Td2 6. Kh6, Kxf4 7. Txf6+, Ke5 8. Kg7?? Her koksede det helt for vores mestervæn, ellers var partiet sandsynligvis alligevel endt remis. 8. -, Td7+. Blip-båt, sagde Super Constellation og blinkede med alle sine røde og grønne lysdioder, I WIN!

Det var som syv søren, og jeg som troede at computeren ikke kunne spille slutspil. Jeg tænkte med gru tilbage på den Chess Champion Super System 3, som jeg selv havde haft for små 4 år siden, og som, på trods af Karpovs varme anbefalinger på emballagen, ikke engang kunne sætte mat med dronning mod ensom konge. Det var åbenlyst, at der var sket en del i de forløbne 4 år, og nu kan det nok være, at lavinen begyndte at rulle med planer om koordinerede turneringer med computerdeltagelse for at udstyre maskinerne med et sandfærdigt ratingtal og endelig en omfattende forbrugertest, som skulle spare Skakbladets læsere for at købe katten i sækken.

Snydt er mange blevet i årenes løb, det står helt klart, og mange er de skakspillere på 1. classes niveau til mesterstyrke, som med et sådant vidunderapparat på 2000 - 2200 i rating har glædet sig til en virkelig udfordring og en god træningspartner, for så at finde ud af, at lillebror, der lige var begyndt at gå til skoleskak, kunne slå den så let som ingenting.

Nu skal man nok være en lille smule varsom med at give de danske importører skylden, for de har desværre sjældent ret meget forstand på skak og kopierer derfor blot de informationer, de modtager fra fabrikken. Skakbladets test har blot med





hensyn til ratingtal afsløret horrible forskelle på helt op til 500 ratingpoints mellem det af fabrikken opgivne tal og den faktiske styrke.

Det ville være en udmærket ting, hvis der, udover de ti computere, der er med i testen, også blev mulighed for at få afprøvet ældre modeller, den del af markedsudbudet, som ikke nåede at komme med og endelig de mange skakprogrammer til hjemmecomputere. Her vil jeg i høj grad appellere til Skakbladets læsere om hjælp. Med de givne anvisninger og Bent Larsens tre små bøger ved hånden, vil mange nok alligevel lade sin egen computer gennemgå testen, om ikke andet så for at få et sammenligningsgrundlag, så hvorfor ikke lade andre få del i resultaterne. Send resultater til Erik Fønss, Sanderumgårdsvej 25, 5220 Odense SØ.

Erik Fønss

## Litteratur

### Bøger

*Bell, A: The Machine Plays Chess.* Pergamon press, Kronberg Taunus. 1978.

*Clarke, M.R. B: Advances in Computer Chess.* Bind 1, ISBN 0 85224 292 1, 118 sider, kr. 140,-. Bind 2, ISBN 0 85224 377 4, 141 sider, kr. 140,-. Bind 3, ISBN 0 08 026898 6, 182 sider, kr. 231,-. Udgivet på Edinburgh University Press. I et meget teknisk sprog behandler bøgerne de nyeste landvindinger på skakprogrammeringens område.

*Frey, Peter W: Chess skill in man and machine.* Springer Verlag, Berlin. 1978.

*Harding, T. D: The Chess Computer Book.* ISBN 0 08 026884 6, 222 sider. Pergamon Press, Oxford. 1980. Markedsoversigt samt mange kommenterede computerpartier.

*Levy, David N: Chess Computer Handbook.* ISBN 0 7134 4220 4. Batsford Ltd., London.

*Hayes, Jean E. & Levy, David N: The World Computer Chess Championship.* 112 sider, £ 5.00. Udgivet på Edinburgh University Press. Om VM i Stockholm og de grundlæggende principper for skakprogrammering for dem, der gerne vil forsøge selv.

*Kaplan, Julio: How to get the most from your Chess Computer.* ISBN 0 273 01667 9, 138 sider, kr. 109,-. En skakcomputers virkemåde forklares i et sprog så alle kan forstå det, og der gives endvidere eksempler på, hvorledes man kan dygtiggøre sig ved maskinens hjælp. Pitman House Ltd., London. 1980.

*Ketterling - Schwenkel - Weiner: Schach dem Computer.* ISBN 3 570 00313 2, 174 sider, kr. 88,-. Mo-saik Verlag GMBH, München. For begynderen med skakregler, markedsoversigt og hvordan man får det største udbytte af sin computer.

*Levy, David: Chess and Computers.* 145 sider, £ 4.95, Batsford 1976. Allround bog om skak-computere (før micro'erne).

*Pachman, Ludek & Kühnmond, Vas. I: Computer Schach.* ISBN 3 453 41365 2, 160 sider, kr. 29,-. Wilhelm Heyne Verlag, München. 1980. I et let forståeligt sprog forklares læseren hvorledes en skakcomputer virker, og der suppleres op med partieksempler.

### Tidsskrifter:

*Computer - Schach & Spiele.* Falken Verlag GMBH, Postfach 1120, D - 6272 NIEDERHAUSEN Vesttyskland. 6 numre årligt á ca. 40 sider i A4-format. Årsabonnement DM 58,- (kr. 210,-).

*Computerschaak.* Organ for den hollandske computerskak organisation. Udgives af J. Ten Have, Stadionweg 150, NL - 1077 SZ AMSTERDAM Holland. 6 numre årligt á ca. 50 sider i A5-format. Årsabonnement 40 gylden (kr. 125,-) som indbetales på hollandsk giro 43 13 210 Computer Schaak Vereniging Nederland.

*ICCA Journal.* Det officielle organ for den Internationale Computerskak Organisation. Engelsksproget. Udgives på Delft Universitet, Holland. 4 numre årligt á ca. 50 sider A4-format. Årsabonnement 45 gylden (kr. 145,-) som indbetales til AMRO-Bank no. 45 0790 878 ICCA - Europe, c/o H.J. van der Herik, Mekelweg/Christiaan Huygensweg, Postbus 300, NL - 2600 AH DELFT Holland.

*Ply.* Organ for Svensk Schackdatorföreningen (SSDF). 4 numre årligt á ca. 50 sider i A5-format. Årsabonnement Skr. 80,- (kr. 100,-) som indbetales på postgiro 418772 - 0 c/o Thoralf Karlsson, Uttermarksgatan 31 C, S - 633 51 ESKILSTUNA Sverige.

*Schach Computer.* Udgiver Florian Piel, Grosse Brunnenstrasse 18, D - 2000 HAMBURG 50 Vesttyskland. 6 numre årligt á ca. 50 sider i A4-format. Årsabonnement DM 64,- (kr. 230,-) som indbetales på tysk postgiro Hamburg 4628 22 - 206 Florian Piel.

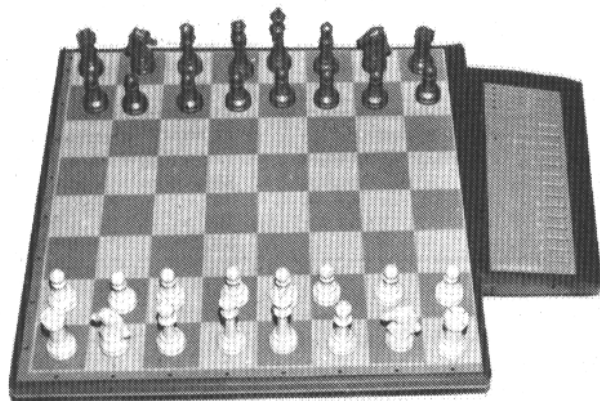
Tidligere artikler i Skakbladet om computer-skak:

*Svend Hamann:* Skakspillende datamaskiner (11/1975)

*Svend Hamann:* Lytterne mod VM-computer (8/1977)

*Peter H. Petersen & Eric Bentzen:* Data-skak (10/1978)

*Bent Kølvig:* Den kan...! (1/1979)



## Hanimex HCG-1900

Stærk og hurtig skakcomputer, som er utrolig nem at anvende p.g.a. magnet-kontakter og lysdioder på hvert felt.

Leveres incl. netadapter.  
Ca. pris 3195,-

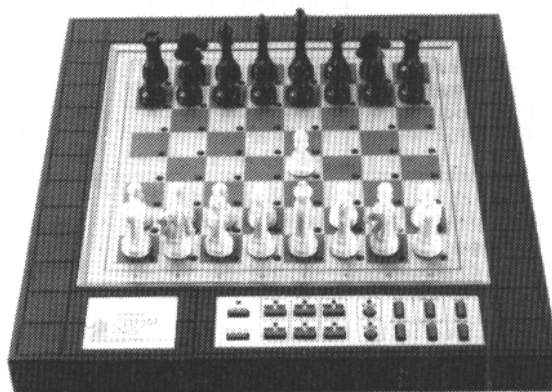
Data samt tekniske specifikationer kan ses i skaktesten andetsteds i bladet

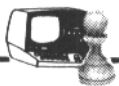
## Enterprise NC-208

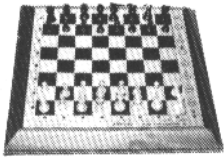
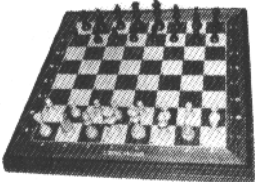
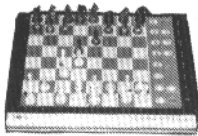
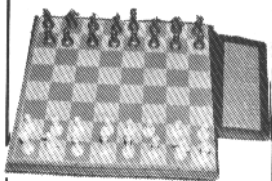

Prisbillig men stærkspillende skak-computer som tillige har et smukt og anderledes design. (Fra juli leveres denne computer også i en rejseudgave, med samme spillestyrke).

Ca. pris 1995,-


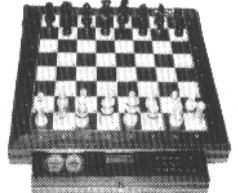
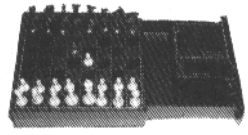
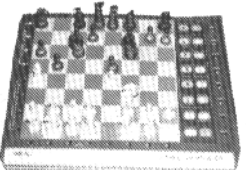

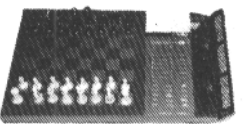
Ring til International Foto Import A/S på tlf. (02) 52 00 55, for evt. spørgsmål samt anvisning af forhandlere.

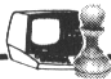




Modelbetegnelse:	Chess Challenger '12'	Conchess Monarch	Constellation 3,6 mhz.	Enterprise 'S' NC-208	Hanimex Hcg 1
Fabrikant/ Oprindelsesland:	Fidelity Intern. Ltd. USA	Waltham Electronics Irland	Novag Industries Ltd. Hong Kong	Newcrest Technology Ltd Hong Kong	Newcrest Techno Ltd. Hong Kong
Markedsføres i Danmark af:	Brio Scanditoy A/S Frederiksværkvej 20 3600 Frederikssund Tlf. (02) 31 48 00	(Forhandlinger pågår)	Nova Mikro Gammel Kongevej 3 1610 København V. Tlf. (01) 31 14 15	Intern. Foto Import A/S Helgeshøj Allé 18 2630 Tåstrup Tlf. (02) 52 00 55	Intern. Foto Imp Helgeshøj Allé 1 2630 Tåstrup Tlf. (02) 52 00 5
Programmør:	Dan & Kathe Spracklen	Ulf Rathsmann	David Kittinger		
<i>Se evt. alfabetisk ordfor- klaring.</i>					
Længde, bredde & højde: Læselager: Arbejdslager: Microprocessor: Strømforbrug:	366 X 366 X 35 mm 20 Kb ROM 4 Kb RAM 3 mhz. 6502B 2W	507 X 507 X 35 mm 32 Kb ROM 4 Kb RAM 4 mhz.	304 X 246 X 30 mm. 16 Kb ROM 2 Kb RAM 3,6 mhz. 6502B Max. 800 mA	422 X 315 X 20 mm <b>0,3 W</b>	347 X 375 X 60 mm
Driftspænding: Felternes størrelse: Trækudførelsen: Tilslutningsmulighed Program udskiftes/ udbygges:	9 V 32 mm Sensorbræt m/16 L. Åbningsmoduler Printer	9 V 50 mm Auto Response m/64 L. Nej	9 V 25 mm Sensorbræt m/16 L. Nej	9 V 37 mm Sensorbræt m/16 L. Nej	9 V 28 mm Auto Response m Nej
Skaklærefunktion: Stillingsanalyse: Multimove:	Ja Nej Ja	Nej Nej Ja	Nej Nej Ja	Nej Nej Ja	Nej Nej Ja
Levels: Antal træk/minutter. Gennemsnitlig svartid uden tidkontrol.	8 niv. + analyseniv. 60/5, 60/15, 60/30, 60/60, 30/60, 40/120, 40/150, 30/180.	10 niv. + analyseniv. 60/5, 40/30, 30/60, 40/120, 40/150. 5 træningsniveauer, hvor computeren højest kan tænke 1, 2, 3, 4 eller 5 ply frem.	7 niv. + analyseniv. 60/5, 40/5, 40/120, 40/150. 30 sek., 1 min., 3 min.	15 niv. 1 sek., 3 sek., 5 sek., 10 sek., 15 sek., 20 sek., 30 sek., 45 sek., 1 min., 1½ min., 2½ min., 4 min., 6 min., 10 min., 1 time.	10 niv. + analyseniv. Ingen med tidko 1 sek., 6 sek., 45sek., 1 min., min., 2 3/4 min min.
Problemløsning: Underforvandling: Take Back/Forward: Computer hvid: Lyd afbrydes:	Mat i 4 Ja Alle Tastetryk Helt	Mat i 11 Ja Alle + frem Tastetryk Nej	Mat i 8 (12 på ana.niv.) Ja 30 halvtræk Tastetryk Helt	Mat i 4 Ja 2 halvtræk 7-8. række Helt	Mat i 4 Nej 16 halvtræk + fre Tastetryk Helt
Set Up: Verify: Show Moves: Hint: Random:	Brikker opstilles og nedtrykkes Flere brikker ad gangen Ja Ja Nej	Brikker opstilles og løftes Alle brikker af samme art på én gang Ja Ja Ja	Brikker opstilles og nedtrykkes En brik ad gangen Ja Ja Ja	Brikker opstilles og nedtrykkes Flere brikker ad gangen Ja Ja Nej	Brikkerne opstille og løftes Flere brikker ad gangen Ja Ja Nej
Depth Search: Træktæller: Matannoncering: Remis:	Nej Nej Ja Pat, 3 & 50.	Ja Nej Nej Pat, 3 & 50 samt u- tilstrækkeligt ma- teriale.	Nej Nej Nej Pat, 3 & 50.	Nej Nej Nej Pat & 3	Nej Nej Nej Pat, 3 & 50
Opgiver: Specielt: Åbningsregister:	Ved mat i 2-5 træk. Easy Mode 3.000 ply	Ikke før mat Nej 3.000 ply + trækost.	Ikke før mat. Nej 3.000 ply	Ikke før mat Nej 250 ply	Ikke før mat Nej ca. 500 ply
Åbningsstræk i %:	b4=65 d4=15 c4=11 f4=5 b3=2 e4=1 Sf3=1 c5=52 e6=9 g6=8 Sc6=6 d6=6 e5=6 Sf6=5 d5=4 c6=4 f5=52 d5=17 Sf6=13 d6=12 c5=6	e4=43 d4=22 c4=18 Sf3=15 Sc3=2 e5=33 Sf6=22 c6=19 c5=13 e6=11 d6=2 d5=45 Sf6=29 f5=18 e6=8	e4=57 c4=32 d4=9 Sf3=2 e5=61 c5=29 d5=8 d6=2 d5=62 Sf6=29 f5=9	e4=51 d4=24 Sf3=11 f4=8 c4=6 e5=58 e6=21 c5=19 c6=2 Sf6=53 d5=22 f5=16 c5=9	e4=53 c4=22 d4=16 Sf3=9 c5=52 e6=19 e5=16 c6=5 Sf6= Sc6=2 d5=2 d5=51 Sf6=49
Svar på e4 i %:					
Svar på d4 i %:					
10 træk uden åbningsregister:	1. e4,d5 2. exd5, Dxd5 3 Se2, Sf6 4. Sc3, Dh5 5. d4, Sc6 6. Lf4, Da5 7. a3, Lg4 8. f3, Lf5 9. Sg3, Le6 10. b4, Db6	Ikke muligt at fra- koble åbningsbiblio teket.	1. e4, d5 2. exd5, Dxd5 3. Sc3, Da5 4. Sf3, e5 5. d4, exd4 6. Sxd4, Lb4 7. Ld2, Sd7 8. Le2, Sg-f6 9. 0-0, 0-0 10. a3, Le7.	1. Sf3, Sf6 2. Sc3, Sc6 3. d4, d5 4. Dd3, Ld7 5. a3, Dc8 6. e4, dxe4 7. Sxe4, Sxe4 8. Dxe4, Lf5 9. De2, Dd7 10. Dc4, e6	1. Sc3, Sc6 2. Sf3 3. d3, d6 4. Dd2, 5. Dg5, Dd7 6. Lf1 7. Db5, b6 8. a4, 9. Dxc6, Dxc6 10. Dd7
Find mestertrækkene: (max. 400)	203	192	174	146	158
Kombinationer: (max. 200)	90	120	100	10	20
Slutspil: (max. 200)	60	70	80	0	20
Anslået rating:	1780		*1784		
Pris incl. adapter:	3.395		2.385	1.995	3.195



<p>x Hcg 1900 t Technology ng Kong FotoImport A/S øj Allé 18 strup 52 00 55</p> 	<p>Mephisto Exclusive 'S' Hegener &amp; Glaser AG Vesttyskland Agerbæk Computerh. Jernbanegade 14 6753 Agerbæk Tlf. (05) 19 66 56 Nitsche &amp; Henne</p> 	<p>Morphy Master Applied Concepts Inc. USA Skakhuset Stuadiestræde 24 1455 København K. Tlf. (01) 14 62 91</p> 	<p>Super Constellation Novag Industries Ltd. Hong Kong Nova Mikro Gammel Kongevej 3 1610 København V Tlf. (01) 31 14 15 David Kittinger</p> 	<p>Superstar Sciocs - W Ltd. Hong Kong Mercatogården Marielundvej 29 2730 Herlev Tlf. (02) 94 17 99 Julio Kaplan</p> 	<p>Turbostar 432 Sciocs - W Ltd. Hong Kong Mercatogården Marielundvej 29 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 17 99 Julio Kaplan</p> 
5 X 60 mm	400 X 400 X 48 mm 64 Kb ROM 16 Kb RAM 12 mhz. 68000		304 X 246 X 30 mm 56 Kb ROM 4 Kb RAM 4 mhz. 6502C Max. 800 mA	371 X 243 X 33 mm 24 Kb ROM 4 Kb RAM 2 mhz 6502A 2 W	371 X 243 X 33 mm 32 Kb ROM 4 Kb RAM 4 mhz. 6502A Max. 2W
pølse m/64 L.	12 V 40 mm Auto Response m/64 L. Indbygget ur på display	9 V 28 mm Tastetryk Åbningsmoduler Indbygget ur	9 V 25 mm Sensorbræt m/16 L. Printer Elektronisk ur	7 - 10 V 25 mm Sensorbræt m/16 L. Nej	7 - 10 V 25 mm Sensorbræt m/16 L. Nej
	Ja Modul af bruger Nej Nej Adapter Ja	Ja Modul af bruger Nej Ja Adapter Ja	Ja Chips på serviceev. Ja Ja Adapter & batteri Ja	Ja Chips på serviceev. Nej Nej Adapter & batteri Ja	Ja Chips på serviceev. Nej Nej Adapter & batteri Ja
	Ja Ja Ja	Nej Nej Nej	Nej Nej Ja	Nej Nej Ja	Nej Nej Ja
analyseniv. d tidkontrol. i sek, 30 sek., min., 1 3/4 1/4 min, 3 1/2	8 niv. + analyseniv. Computeren kan forpro- grammeres til næsten hvilket som helst turne- ringsniveau 3 sek., 10 sek., 30 sek., 1 min., 2 min.	8 niv. + analyseniv. 60/5, 30/60, 40/120.	14 niv. + analyseniv. 60/5, 40/5, 40/90, 40/120, 40/150. 30 sek., 1 min. 7 træningsniveauer, 1, 2, 3, 4, 5, 6 eller 7 ply frem.	15 niv. + analyseniv. 60/5, 30/60, 60/60, 60/120, 40/120, 40/150. 2 sek., 5 sek., 20 sek., 60 sek., 2 min., 3 1/2 min., 6 min., 10 min.	22 niv. + analyseniv. Computeren kan forpro- grammeres til næsten hvilket som helst turne- ringsniveau med tidkon- trol.
k + frem	Mat i 10 Ja Alle + frem Tastetryk Helt	Mat i ?? Ja 3 heltræk Tastetryk Helt	Mat i 8 (12 på ana.niv.) Ja Alle Tastetryk Delvist	Mat i 8 Ja Alle + frem 7-8. række Helt	Mat i 8 Ja Alle + frem 7-8. række Helt
opstilles ser ad	Brikkerne opstilles og løftes En brik ad gangen  Ja Ja Ja	Tastetryk af brikkens art og feltets koordinat Flere brikker ad gangen Ja Ja Ja	Brikker opstilles og nedtrykkes En brik ad gangen  Ja Ja Ja	Brikkerne opstilles og nedtrykkes En brik ad gangen  Ja Nej Nej	Brikker opstilles og nedtrykkes En brik ad gangen  Ja Nej Nej
at	Længe før mat Nej 3.000 ply + trækøst.	Ikke før mat Nej 3.000 ply	Længe før mat 22.000 ply	Ikke før mat Brikrum 3.000 ply	Ikke før mat. Brikrum 10.000 ply
22 =9	e4=49 d4=31 Sf3=17 c4=3	e4=34 d4=33 c4=33	e4=80 d4=15 c4=4 Sf3=1	d4=43 e4=27 Sf3=19 c4=11	d4=42 e4=23 Sf3=18 c4=17
19 5 Sf6=4 2 =49	e5=50 e6=32 Sf6=7 Sc6=6 d5=5 d5=62 Sf6=38	e5=17 c5=14 d5=10 b6=10 g6=9 c6=8 d6=8 e6=8 Sc6=8 Sf6=8	e5=73 c5=18 e6=6 d5=3  Sf6=68 e6=24 d5=7 g6=1	e5=37 c5=19 e6=17 c6=12 Sf6=9 g6=6 Sf6=46 d5=37 g6=17	c5=48 e5=37 e6=9 g6=3 c6=2 Sc6=1 Sf6=57 d5=30 g6=13
2. Sf3, Sf6 Dd2, Le6 7 6. Lf4, h6 8. a4, a6 c6 10. Sd4,	1. e4, d5 2. exd5, Dxd5 3. Sc3, De5+ 4. Le2, Sc6 5. Sf3, Da5 6. 0-0, Sf6 7. d4, Lf5 8. Lb5, a6 9. Lxc6+, bxc6 10. Se5, Db6	1. Sc3, Sf6 2. e4, d5 3. exd5, Sxd5 4. Sf3, Sc6 5. Lb5, Sxc3 6. Lxc6+, bxc6 7. dxc3, Dxd1+ 8. Kxd1, Lf5 9. Te1, Td8 10. Ld2, c5	1. e4, e5 2. Sf3, Sf6 3. Sxe5, d6 4. Sf3, Sxe4 5. d3, Sf6 6. Le2, Le7 7. Sc3, Sc6 8. 0-0, 0-0 9. d4, d5 10. Se5, Te8	1. d4, d5 2. Sf3, Sf6 3. Lf4, Sh5 4. Ld2, Lf5 5. Sh4, Ld7 6. e4, Sf6 7. exd5, Sxd5 8. Sc3, Sxc3 9. Lxc3, e5 10 Sf3, exd4	1. d4, d5 2. Sf3, Sf6 3. e3, e6 4. Ld3, Ld6 5. 0-0, 0-0 6. c4, dxc4 7. Lxd4, Sc6 8. Sc3, e5 9. dxe5, Lxe5 10. Dxd8, Txd8
185 50 70	185 50 70	159 50 50	197 110 80	155 80 60	192 110 80
12.500	12.500	1650 7580	*1963 4.470	1580 3.515	*1963 3.600



## Alfabetisk ordforklaring

**Adapter:** Omformer. Brug altid den af fabrikken anbefalede omformer, i modsat fald kan der opstå skader, som ikke dækkes af garantien!

**Anslået rating:** En \* betyder at ratingtallet er opnået i en 8-mands alle-mod-alle turnering mod danske spillere. For øvrige tal drejer det sig om gennemsnit af ratingsættelser hentet fra udenlandske tidsskrifter.

**Arbejdslager:** (RAM = Random Access Memory) lager som kan opbevare informationer af betydning for det igangværende parti såsom brætstilling osv. Informationerne slettes ved start af nyt parti.

**Auto Response (Board):** Både under felter og brikker er anbragt små magneter, der registrerer træk, blot brikken flyttes ganske normalt. Brikken skal dog løftes, skubbes den, vil første felt den passerer blive registreret som til-feltet. ARB er normalt udstyret med 64 LEDs - et for hvert felt - hvilket letter trækudførelsen betydeligt.

**Computer hvid:** Computeren spiller hvid ved at de hvide brikker opstilles på 7. og 8. række, eller ved tastetryk.

**Depth Search:** Viser hvor mange ply computeren tænker frem i sine beregninger.

**Easy Mode:** En funktion som afbryder computerens »permanent brain«.

**Hint:** Spilleren kan med denne funktion bede computeren om forslag til sit næste træk.

**LED:** Light Emitting Diodes/lysdioder.

**Level:** Styrkeniveau.

**Læselager:** (ROM = Read Only Memory) lager som indeholder programdelen.

**Memory:** Hukommelse, hvilket betyder at computeren husker stillingen på brættet og andre indstil-

linger, selv om strømmen afbrydes.

**Microprocessor:** (CPU = Central Processing Unit) Det kredsløb som udfører de forskellige instruktioner.

**Multimove:** En funktion som tillader brugeren at udføre træk både for hvid og sort uden at computeren svarer. Dette har især betydning, såfremt man ønsker at spille en ganske bestemt åbningsvariant.

**Permanent Brain:** Computeren udregner det bedste træk for modstanderen og regner videre med et svar derpå. Hvis modstanderen spiller det forventede træk, vil computeren derfor ofte svare á tempo.

**Ply:** Halvtræk, to betydninger. Dels om variantlængde i halvtræk (ply depth), dels om det samlede antal halvtræk i en variantforgrening.

**Printer:** Nedskriver partiet med figuration eller almindelig notation efter ønske og kan desuden, når som helst under partiet, udskrive diagram på stillingen.

**Program udskiftes/udbygges:** Sikrer køberen at han ikke nødvendigvis skal udskifte hele computeren, så snart et nyt og stærkere program kommer på markedet. Udskiftning af chips er kompliceret og skal foretages på værksted, de kan dog også være indbygget i et modul (kassette), og så kan brugeren med lethed klare det selv.

**Random:** Tilfældighedsgenerator som sikrer, at computeren ikke altid vælger samme fortsættelse i fuldstændig ens stillinger.

**Set Up:** Funktion til opsætning af bestemte stillinger på brættet. Enten ved tastetryk af brikkens art og feltets bogstav/talkombination, eller ved at brikkerne opstilles på brættet, der vælges art og farve, hvorefter de enten nedtrykkes eller løftes på det ønskede felt.

**Show Moves:** Giver mulighed for løbende at følge computerens overvejelser, medens den forbereder næste træk.

**Sensorbræt:** Under hvert felt er placeret følere, der registrerer et træk ved let nedtrykning af brikken på fra og til-feltet. Ud for hver række og linie er placeret LEDs. Når computeren trækker lyser én LED for linjen og én LED for rækken, og koordinaten angiver dermed brikken, der skal flyttes. Efter nedtrykning lyser igen to LEDs, hvilke er koordinaten for, hvortil brikken skal flyttes hen.

**Skaklærerfunktion:** Ved hjælp af lyd gør computeren sin modstander opmærksom på, når han udfører et dårligt træk og kommer på forlangende med forslag til et bedre.

**Stillingsanalyse:** Computeren viser løbende ved hjælp af en talangivelse mellem +9.99 og -9.99 hvilken side er i fordel, og hvor udpræget fordelten er.

**Take Back/Forward:** En funktion der tillader spilleren at gå tilbage i partiet for evt. at korrigere et dårligt træk eller prøve en anden variant. På nogle computere er det muligt igen at spille frem til den oprindelige stilling.

**10 træk uden åbningsregister:** Udfaldet af denne test giver efter manges mening et sikkert fingerpeg om programmets spillestyrke. Hvor det ikke direkte er muligt at frakoble åbningsregisteret, bruges set-up funktionen til at opstille brikkerne i udgangspositionen, hvorefter man lader computeren trække for både hvid og sort.

**Training Level:** Begrænser computerens mulighed for at tænke længere end et bestemt antal ply frem. På training level 5 kan computeren således højst tænke 5 ply frem.

**Verify:** Kontrollfunktion af brikernes placering på brættet.

**Åbningsmoduler:** Moduler som kan tilsluttes computeren af brugeren og som indeholder et ekstra åbningsregister på mellem 10. - 20.000 ply (halvtræk). Der findes f.eks. et modul for hvert af de fem bind af »Encyclopedia of Chess Openings«.

Erik Fønss

# TURBOSTAR 432

Følger du med i B.T.'s skakturnering under ledelse af Jørn Sloth, hvor **TURBOSTAR 432** har udfordret læserne af B.T. til en spændende dyst. Hver lørdag forsvare **TURBOSTAR 432** sig mod læsernes træk.

Send også dit svar ind og deltag i den månedlige præmieudtrækning, hvor du kan vinde din egen skakcomputer.

I forbindelse med turneringen tilbyder **B.T.** og **SciSys Skakcomputere** at være sponsor for Skakbladetets læsere. Du kan således købe 1 stk. **SciSys** skakcomputer til stærkt reduceret pris. Der tilbydes dog kun 5 stk. af hver af de syv nævnte modeller.

Da tilbudet er begrænset til 5 stk. pr. model bør du anføre hvilken computer du vil have, hvis kvoten er opbrugt for din førsteprioritet. Skakcomputerne vil blive sendt pr. efterkrav.

Model	Din pris	Normal pris
Travel Mate	420,-	595,-
Explorer	945,-	1.295,-
MK 10	700,-	1.075,-
Companion II	995,-	1.395,-
Concord	1.250,-	1.648,-
Superstar	2.200,-	2.985,-
Turbostar 432	2.800,-	3.600,-



**SciSys** Undertegnede bestiller herved 1 stk. **SciSys** skakcomputer:

model \_\_\_\_\_ á kr. \_\_\_\_\_

el. model \_\_\_\_\_ á kr. \_\_\_\_\_

el. model \_\_\_\_\_ á kr. \_\_\_\_\_

Navn: \_\_\_\_\_

Adresse: \_\_\_\_\_

Underskrift: \_\_\_\_\_

(hvis du er under 18 år, skal dine forældre underskrive)

Kuponen sendes til **SciSys Skakcomputere, Box 8, 2730 Herlev**



**SciSys Skakcomputere** er de eneste, der er godkendt af **FIDE**, Det Internationale Skakforbund.

**B.T.** **SciSys**



# Dansk Skak Unions delegeretmøde 1985

Mødet afholdtes påskedag, den 7. april 1985 på Nøddekovsskolen i Næstved.

Formanden, Steen Juul Mortensen bød velkommen til mødet og indledte med at udtale mindeord over medlemmer, som siden sidste delegeretmøde var afgået ved døden, Helge Andersen, Poul V. Søndergaard, M.A. Kupferstich, Holger Norman-Hansen, Hans Svejdahl, Jens Peter Jørgensen, Poul Hage og H.E. Gregersen. Forsamlingen rejste sig og mindedes de afdøde.

## 1. Valg af dirigent

Som dirigent blev foreslået og valgt Niels Kr. Sørensens, Viborg, som konstaterede at delegeretmødet var lovligt indvarslet.

## 2. Formandens beretning

Steen Juul Mortensen indledte med at gøre opmærksom på muligheden for at mindes Jens Peter Jørgensen ved at støtte Jens Peter Jørgensens Tranufond, som giver støtte til skoleskakkspillere deltagelse i Tranum-lejrene.

I øvrigt delte formanden som sædvanlig sin beretning op i en resultatmæssig og en organisatorisk del.

Med hensyn til resultater henviste formanden generelt til Skakbladet, men nogle resultater blev fremhævet for at underbygge, at det havde været et virkeligt godt år for Dansk Skak Union.

Først og fremmest Curt Hansens meget fornemme resultater, dels hans Junior-verdensmesterskab og dels hans netop færdiggjorte stormerstitel.

Ovennævnte har været en overvældende pressekædning, bl.a. et indslag i TV's »Sports-lørdag« med et parti mellem Curt Hansen og Bent Larsen. Med denne omtale kan forventes en øget interesse for skakspillet, og formanden præciserede, at arbejdet med at fastholde disse nye medlemmer fortsat skal ske rundt omkring i klubberne.

Jens Ove Fries-Nielsen er blevet udnævnt til international mester, desuden har Erik Pedersen opnået to IM-normer og Karsten Rasmussen en IM-norm. På damesiden har Nina Højberg opnået to og Tine Berg en IM-norm.

Danmark har nu 2 stormestre og 11 internationale mestre, en væsentlig fremgang over de sidste 10 år, som kan tilskrives den store turneringsaktivitet. Formanden benyttede lejligheden til at takke de mange arrangører af internationale turneringer. Glædeligt at så mange vil lægge et så stort arbejde i disse arrangementer.

Formanden havde opgjort Unionens samlede tilskud til internationale turneringer i perioden 1976-84 til kr. 335.000, men nævnte også, at Unionens tilskud de senere år udgør et stadigt mindre forhold sammenlignet med de højere turneringsbudgetter.

Af andre resultater blev fremhævet Curt Hansens store sejr over stormester Plachetka i Kerteminde, Bent Larsens sejr i en stormesterturnering på Island og Erling Mortensens 4. plads i Leningrad. Nina Højberg har kvalificeret sig til Interzoneturneringen for damer. Hos juniorerne har Karsten Rasmussen, Thomas Ochsner, Lars Schandorff og Lar Bo Hansen alle opnået fine førstepladser. Frederiksberg Skakforening er blevet Danmarks-mester for hold.

Blandt de skuffende resultater blev nævnt, at såvel Curt Hansen som Bent Larsen blev slået ud ved Subzoneturneringen i Norge. Også skuffende at

Danmark knebent havde tabt dobbeltlandskampen mod Sverige i maj 1984.

På den organisatoriske side har der ligeledes været en del at glæde sig over. Medlemstallet er pr. 31. marts 1985 9.782, hvilket er 53 flere end sidste år på samme tidspunkt, altså en stabilisering af de senere års store fremgang.

Den tidligere nævnte gode presseomtale indeholder også en forbedret dækning i Danmarks Radio, hvor Jens Kristiansen og Leo Rix gør et godt stykke arbejde. Ud over det månedlige program »Skaktimen« har der også været plads til skak i sportsnyhedsudsendelserne.

Formanden takkede på Unionens vegne Peter Korning for det forøgede tilskud til landsholds-klassen i korrespondanceskak.

Kontrakten med Curt Hansen har fungeret tilfredsstillende i forhold over for Unionen. Det har hidtil knebet lidt med udenlandske invitationer, men nu synes der at være løst op for dette.

Under behandling af kontrakten ved sidste års delegeretmøde blev især drøftet §5 omhandlende studie- og arbejdsmæssige forhold. Ved behandlingen blev formuleringen i §5 ændret, således at istedet for at kontrakten automatisk »skulle« falde bort, blev dette til, at kontrakten »kunne« falde bort, hvis Curt Hansen påbegyndte en videregående uddannelse eller fik et arbejde på over 40 timer om måneden.

Efter offentliggørelse af delegeretmødets referat havde formanden fået en henvendelse fra nogle medlemmer, der krævede kontrakten ændret m.h.t. tilladeligt arbejdsomfang fra »40 timer om måneden« til »40 timer om ugen«, som formanden fejlagtigt havde udtalt ved delegeretmødet. Sagen blev behandlet på hovedbestyrelses(HB)-mødet i august 1984, hvor kontraktens indhold blev bekræftet, idet dette svarede til debatten på delegeretmødet.

Ovenstående synes at gøre det formålstjenligt, at der indføres en indsigelses- og godkendelsesprocedure for delegeretmødereferater, hvilket er på dagsordenen i år.

Benny Jensen, København har overtaget turneringslederkursene.

Samarbejdet med Dansk Skole Skak, Danmarks Bridgeforbund og Dansk Go Forbund har resulteret i dannelsen af »FIFO«, - Fællesforbundet for Skak, Bridge og ligende Idræts- og Fritids-Organisationer. FIFO har opstillet et program for uddannelses- og lederkonferencer og ansøgt Kulturministeriet om økonomisk støtte.

Ved FIDEs kongres under OL blev der vedtaget nye regler for skakspillet, idet strukturen i opbygningen er ændret, således er der ikke sket de store realitetsændringer. Klubformændene har fået tilsendt en foreløbig oversættelse. De nye regler vil blive optrykt i Skakhåndbogen og vil træde i kraft pr. 1. januar 1986. Det skal dog bemærkes, at for internationale turneringer er reglerne allerede trådt i kraft pr. 1. januar 1985.

Noget af det mest positive ved kongressen var, at Grækenland blev valgt som arrangør af OL hvert 4. år. Dette indebærer, at man kun til de øvrige gange, dvs. hvert 4. år, skal diskutere afholdelse af OL andre steder, et punkt som traditionelt giver store problemer.

Til OL i 1986 forelå invitation fra De forenede Arabiske Emirater. Da indrejsevisa ikke kan garanteres til alle medlemsforbund (Israel), og da der ikke foreligger krigstilstand, burde FIDE med henvisning til statutterne ikke have anerkendt denne ansøgning. FIDEs præsident, Campomanes fra Philippinerne, der henter sine stemmer i

den 3. verden og Østeuropa, lod sig imidlertid ikke påvirke af ovennævnte forhold. Campomanes havde på forhånd sikret flertallet, hvad også behandlingen og afstemningen på kongressen viste.

Forinden havde landene i zone 1 og 2 (Vesteuropa) afholdt et møde og fremlagt en resolution for kongressen, hvor man gjorde opmærksom på, at konsekvensen kunne blive at flere lande måtte melde fra, hvis indrejsevisa ikke kunne garanteres. HB behandlede spørgsmålet langfredag og følgende resolution blev enstemmig vedtaget:

'Dansk Skak Union noterer med beklagelse, at FIDEs kongres i 1984 har vedtaget, at OL i 1986 skal afholdes hos et medlemsforbund, der ikke kan garantere indrejsevisa til alle FIDE-medlemmer. Under disse forhold vil Dansk Skak Union ikke deltage i OL i De forenede Arabiske Emirater i 1986.'

Fide har i de senere år udviklet sig i en lidt uheldig retning. Et eksempel på hvad præsidenten nu tillader sig, er den fuldstændig urimelige afgørelse, som Campomanes traf i forbindelse med aflysningen af VM-matchen. Desuden de store diæter til FIDE-repræsentanter ved store FIDE-begivenheder, samt i det hele taget det høje prisniveau, som alle FIDE-arrangementer er kommet op i. Et forhold der gør det meget vanskeligt at arrangere disse, i hvert fald i Vesteuropa.

Til Tjele Efterskole er der fra det frivillige 10-kroners bidrag indkommet ca. kr. 50.000, som dog er meget ujævnt fordelt rundt omkring i landet. Formanden takkede de klubber, som har ydet bidrag. Byggeriet er godt igang, elevindskrivningen er overtegnet og lærere er ved at blive ansat.

Den 31. august 1985 afholdes »Skakkens dag«. Formanden opfordrede alle klubber til at lave arrangementer, således at der overalt i landet bliver mulighed for at spille skak på denne dag. I alle hovedkredse er der en repræsentant, som koordinerer tingene.

Fra HB-mødet langfredag omtalte formanden ændringen af rygerparagraffen, således at der nu altid skal være mulighed for at spille i røgfri lokale ved alle koordinerede turneringer. Dog skulle lukkede klubturneringer være undtaget. Efter det nugældende reglement giver kun ca. halvdelen af turneringerne mulighed for røgfri lokale.

Af kommende begivenheder omtalte formanden Nimzowitsch Mindeturnering 1985, der afvikles i Næstved i september og som skrider planmæssigt frem. Nordisk Turnering spilles i Norge, invitation er sendt til alle klubber samt delvist optaget i Skakbladet. I maj spilles landskamp mod Sverige.

Herefter uddelte formanden årets hæderstegn og initiativpræmier, og afsluttede med at meddele, at på HB-mødet blev Eigel Johansen, AS 1904 enstemmig udnævnt til æresmedlem af Unionen. Ovennævnte blev hyldet af forsamlingen.

Formandens beretning blev derefter sat under debat.

Svend Novrup, Kerteminde indledte med at sige, at man skulle passe på altid at sætte resultatforventningerne så højt, at spillerne kun har chancen for, ikke at opfylde forventningerne. Han supplerede personerne bag radiodækningen med Svend Kramp. FIFO kunne ud over ansøgning om offentlig støtte også anvendes som mellemled ved forhandlinger om udveksling af skakspillere fra Østeuropa. Svend Novrup mente, professionelt arbejde i visse tilfælde kunne være udmærket på den måde, at det sikrede at arbejdet blev gjort. Han afsluttede med at nævne nogle gode resultater af damelandsholdet.

Ejlert Andersen, Rødovre startede rygerdebatten med at sige, at HB-vedtagelsen kunne bringe arrangører i fantastiske situationer, idet allerede planlagte arrangementer nu ikke kunne afholdes, hvis der kun forefandt et lokale. Han opfordrede til at trække beslutningen tilbage, eller i hvert fald at vente med ikrafttagningen til efter delegeretmødet 1986, således at sagen kunne behandles ude i klubberne.

Bjørn Laursen, 5. hovedkreds påpegede, at vedtagelsen bliver trukket ned over turneringsarrangører. Han mente, at arrangørerne selv skulle kunne afgøre dette og var bange for et udbygget skel mellem rygere og ikke-rygere.

Benny Jensen og Carsten Petersen, København støttede, at man skulle vente med afgørelsen, således at klubberne får lejlighed til at tage stilling.

Jørn Erik Hansen, Fyn mente ikke, at vedtagelsen satte begrænsninger for rygeres mulige deltagelse i turneringer og mente, at arrangørerne nu får et incitament til at skaffe et ekstra lokale.

Egil Johansen, AS 1904 støttede HBs beslutning, ligesom Svend Novrup, der påpegede at røgfri lokale var et stort fremskridt, og ikke mindst var til gavn for unge skakspillere. Allan Jensen roste HB for den modige beslutning.

Som modstandere af HBs vedtagelse var Carl Erik Møller bange for, at vedtagelsen senere skulle komme til at gælde i holdturneringer. Michael Leight mente, at flere rygere nu blev forhindret i at spille skak. Jørgen Hvenekilde påpegede, at vedtagelsen kunne komme til at forbyde visse folk i at spille skak. Tage Sørensen, Herning påpegede, at det ikke drejede sig om rygning kontra ikke-rygning, men om lokale arrangørers selvbestemmelsesret. Han mente, at mange klubformænd nu skulle stemme om en slags mistillid til sig selv.

Steen Juul Mortensen gav som svar til Ejlert Andersen, at vedtagelsen skulle træde i kraft den 1. juli 1985. Han påpegede, at rygning mindsker evnen til at koncentrere sig, i hvert fald for ikke-rygere, og at også passiv-rygning er farligt for helbredet. Det er klart, at HB-vedtagelsen vil komme til at begunstige ikke-rygere i forhold til rygere.

Herefter blev vedtagelsen sat til afstemning, idet et »nej« betød en henstilling til HB om at trække beslutningen tilbage. På forhånd blev det dog oplyst, at »henstilling« ville få den virkning, at forslaget blev trukket tilbage. For stemte 1.508, imod stemte 2.033, medens 172 var blanke. HBs vedtagelse er hermed forkastet og træder ikke i kraft.

H.H. Koch, Karise rejste spørgsmål vedrørende forhold omkring afvikling af junior-DM 1984, idet han påpegede overtrædelse af reglementet. Han beklagede FUs dispensation i sagen. Desuden undrede han sig over beslutningen på HB-mødet i februar 1985 om, at gældende vedtagelser skal overholdes. H.H. Koch var af den principielle mening, at alle skulle have samme rettigheder, og dette mente han ikke var tilfældet.

Steen Juul Mortensen redegjorde for beslutningen om deltagelse af to spillere i øverste klasse. FU havde tolket reglementet til spillernes fordel, idet der ved denne tolkning ikke var sket krænkelser overfor andre deltagere. Skaknævnet gav ikke FU ret, men anbefalede dog samtidig at ændre reglementet, hvad der var sket i august 1984. Det på HB-mødet i februar behandlede drejede sig om indberetning fra deltagelse i udenlandske turneringer, og ikke om junior-DM.

H.H. Koch fastholdt, at sagen omkring Junior-DM drejede sig om en dispensation og at der således var sket en forskelsbehandling. Han forbeholdt sin ret til at stemme imod formandens beretning.

Gerner Carlsson, Studenterforeningen kunne fuldt ud tilslutte sig beslutningen vedrørende OL. Han ønskede direkte udsendelse af divisionsmeddelelser, hvilket blev besvaret positivt.

Som svar til Ejlert Andersen vedrørende støtte til internationale turneringer i Danmark og udsendelse af juniorer til udlandet, kunne Steen Juul Mortensen meddele, at der sidste år var anvendt kr. 48.500 til internationale turneringer og i år er afsat kr. 70.000, altså ikke en tilbagegang og ingen sammenhæng med juniorstøtte. At der sidste år var anvendt kr. 35.000 til udsendelse af juniorer

skyldes ekstraordinære arrangementer. Men de mange penge havde dog også givet mange gode resultater.

Forstanderen for Tjele Efterskole, Poul Frausing, gav nogle supplerende oplysninger vedrørende efterskolen. Han takkede for al den støtte, som af forskellig art bliver givet og for de mange positive tilkendegivelser. Han ønskede, at efterskolen også skulle kunne udnytte til andre skellige formål, altså virke som et slags skakcentrum.

Herefter blev formandens beretning godkendt, idet alle stemte for, undtagen en klub som stemte imod.

### 3. Regnskabet for 1984

Kassereren, Finn Larsen fremlagde de i Skakbladet nr. 3 offentliggjorte, reviderede regnskaber for Unionen samt tilknyttede fonds.

Finn Larsen gav nogle hovedtal fra Dansk Skak Unions regnskab, der udviste et underskud på kr. 91.000, lidt større end forventet. Egenkapitalen er således nu kr. 656.800, som stort set er til rådighed som likvide midler.

Regnskabet for Dansk Skaksalg ApS er opstillet efter den nye regnskabslov, hvorved mange oplysninger er givet ved noter, som ikke er medtaget i Skakbladet. Ud fra bruttoresultatet skønnede kassererens omsætningen til at være på godt kr. 600.000. Det samlede positive resultat på kr. 28.800 indgår i Unionens regnskab.

Regnskaberne blev enstemmigt godkendt.

### 4. Fastsættelse af kontingent

Finn Larsen foreslog på HBs vegne, at kontingentet forhøjes med kr. 12,- for alle, dvs. fra kr. 100/50 til kr. 112/62. Med denne forhøjelse skulle det nuværende aktivitetsniveau kunne opretholdes.

Arne Dahl, Evans kunne støtte det foreliggende forslag, men mente, at man senere skulle vende tilbage til, at juniorkontingentet udgør det halve af seniorkontingentet.

Finn Larsen svarede, at rænsen mellem juniorer/pensionister kontra seniorer ikke betalingsmæssigt er så markant, at dette berettiger til den ret store rabat, som halvt kontingent giver.

Forslaget blev vedtaget, idet alle stemte for, undtagen 3 klubber som stemte imod.

### 5. Fastsættelse af EMT-afgift

Denne fastsattes enstemmigt uændret til kr. 10,-.

### 6. Indkomne forslag

Forslag a og b er lovændringer stillet af FU og anbefalet til vedtagelse af HB. Forslagene er præciseringer af gældende praksis.

Forslag a siger, at medlemstallet opgøres pr. 15. oktober og lægges til grund ved afstemninger på de følgende delegeretmøder.

Forslag b drejer sig om fordeling af repræsentanter i HB, således at medlemstallene pr. 15. oktober først får virkning umiddelbart efter delegeretmødet.

Svend Novrup ønskede, at en senere medlemsopgørelse skulle ligge til grund ved delegeretmødet. Finn Larsen svarede, at den 15. oktober er seneste tidspunkt for at få medlemstallene medtaget i Skakalmanakken, og mente det er rimeligt, at disse kendte tal skulle anvendes.

Herefter blev forslag a og b enstemmigt vedtaget.

Forslag c stillet af Studenterforeningens Skakklub (StS), som foreslår valg af 2 uvildige referenter til udfærdigelse af delegeretmødets referat, som så skulle godkendes på næstfølgende delegeretmøde.

Gerner Carlsson, StS mente indledningsvis, at forslaget var tilstrækkeligt begrundet i indkaldel-

sen, og ønskede det nærmere indhold af HBs forslag.

Steen Juul Mortensen nævnte at spørgsmålet havde været til behandling i HB, som mente, at en indsigelses- og godkendelsesprocedure af delegeretmødereferatet bør være til stede.

HB mener dog, at det foreliggende forslag fra StS ikke kunne anvendes. Et uvildigt referat ville blive alt for omfattende, idet man faktisk skulle tage alt med. Uvildige referenter findes i principet ikke.

Steen Juul Mortensen tilbageviste det i motiveringen for forslaget fra StS angivne eksempel (Gert Iskov-sagen) med henvisning til Skakbladet 1982.

HBs forslag er som følger:

'Forretningsudvalget udfærdiger et referat af delegeretmødets forhandlinger og beslutninger. Referatet offentliggøres senest 2 måneder efter delegeretmødets afholdelse i Skakbladet eller ved udsendelse til klubberne. Indsigelse mod referatet tilstilles unionsformanden senest 1 måned efter offentliggørelsen og behandles under punktet »Godkendelse af delegeretmødets referat« på førstkommande hovedbestyrelsesmøde.'

Offentliggørelsen er analogt til regnskabet. En måneds indsigelsesret synes rimelig. Det faste punkt på HBs dagsorden sikrer stillingtagen, og dette er den hurtigst mulige godkendelsesprocedure. At vente et helt år synes ikke hensigtsmæssigt. Med ovennævnte forslag skulle forhold omkring referat af delegeretmødet være bragt lovmæssigt i orden.

Gerner Carlsson kunne ikke godkende HBs indblanding i godkendelsesprocedure, han mente, at denne kun kunne foregå af delegeretmødet som Unionens højeste myndighed. Han fastholdt hermed forslaget fra StS.

Allan Laursen, 1. hovedkreds meddelte, at KSU ikke kunne gå ind for forslaget fra StS og anbefalede HBs forslag.

Thorbjørn Rosenlund roste HBs forslag og anbefalede, at forslaget blev suppleret med en hensigtserklæring om, at forslag som nyfremstilles på delegeretmødet skulle afleveres til dirigenten i skriftlig form. Dermed kunne f.eks. sagen omkring Curt Hansens kontrakt være undgået.

Kaj Normann Thomsen, 5. hovedkreds mente, at forslaget fra StS udtrykte en mistænkeliggørelse af HB og FU. Referatet fra delegeretmødet skulle indholde de relevante oplysninger, et uvildigt referat skulle medtage a tale, hvad ville være vanvittigt. Bjørn Laursen støttede dette og forklarede forholdene omkring den 3 år gamle Iskov-sag, hvor der intet var sket og derfor ikke refereret noget, i øvrigt henvises til Skakbladet 1982. Uvildige referenter var svære at finde, men ingen referent ville referere på en sådan måde, at referatet umiddelbart kunne give genstand for anklager.

Aksel Kramer, Albertslund anbefalede HBs forslag, der giver mulighed for debatreferat, således at informationen kan videregives til Unionens medlemmer. Jens L. Hottrup, 8. hovedkreds påpegede, at forslaget fra StS med begrundelsen om indgreb i delegeretmødets suverænitet ikke er holdbar, idet delegeretmødet fuldstændigt overdrager sin suverænitet til dirigenten under mødet. Det er således dirigenten som har den endelige afgørelse. Han anbefalede dermed HBs forslag.

Gerner Carlsson ville opretholde forslaget fra StS, medmindre han kunne få en hensigtserklæring om, at alle person- og retssager altid skulle offentliggøres på uvildig måde.

Steen Juul Mortensen kunne på HBs vegne meddele, at Gerner Carlssons hensigtserklæring ikke kunne medtages. Han ønskede HBs forslag til afstemning med tilføjelse af den af Thorbjørn Rosenlund givne hensigtserklæring, som siger:

'Forslag, som nyfremstilles på delegeretmødet, afleveres skriftligt til dirigenten.'

Ved afstemningen stemte 3 klubber for forslaget fra StS, medens resten stemte for HBs forslag. Herefter blev HBs forslag vedtaget i forhold til det eksisterende, idet alle stemte for, undtagen 1 klub som undlod at stemme.



## 7. Valg

- Formanden, Steen Juul Mortensen, blev enstemmigt genvalgt.
- Niels Ejnar Nielsen ønskede efter 6 år i FU ikke genvalg. På HBs vegne foreslog Steen Juul Mortensen valg af Bjarne Sønderstrup, Aalborg, bl.a. begrundet i hans medhjælp ved EMT i 1979 og 84, samt hans skakarbejde i København og Aalborg.  
H.H. Koch foreslog valg af Finn Stuhr, Skakforeningen af 1980, Næstved.  
Ejlert Andersen anbefalede valg af Bjarne Sønderstrup, hvis skakarbejde tidligere var bemærket af Ejlert Andersen som KSU-formand.  
Ved skriftlig afstemning fik Bjarne Sønderstrup 2.771 stemmer, medens Finn Stuhr fik 781 stemmer, og 171 stemmer var blanke. Bjarne Sønderstrup nyvalgte altså til FU.
- Søren Ejdmum blev enstemmigt genvalgt til Skaknævnet.
- Som suppleanter til Skaknævnet blev enstemmigt genvalgt R. Kock Iversen, Aage Ingerslev og Niels Kr. Sørensen.
- Jørgen Aaskov ønskede ikke genvalg som revisor og foreslog nyvalg af Ole Gjelstrup, Evans. Herefter blev enstemmigt R. Kock Iversen genvalgt og Ole Gjelstrup nyvalgt.
- Som revisorsuppleant genvalgte N. Kjørulf Jensen enstemmigt.

## 8. Delegeretmøde og EMT 1986

Gunnar Søndergaard inviterede på vegne af Århus Skak Union til EMT og delegeretmøde i 1986 i Århus. Foreløbig påregnes som spillested med Langkær Gymnasium, hvor velegnede lokaler skulle forefindes, bl.a. til overnatning og ikke-ryger/rygerlokaler.

Invitationen blev enstemmigt vedtaget.

## 9. Eventuelt

Oluf Øe, Randers beklagede, at Arne Christiansen, Randers ikke havde fået lov til at deltage i Kandidatklassen, selv om dette tidligere var meddelt. Oluf Øe mente, at tvivlen skulle komme deltageren til gode, og at behandlingen var umoralsk.  
Allan Laursen meddelte, at 1. og 8. hovedkreds påregner at arrangere en dameturnering i efterårsferien, hvor de stærkeste danske damer og eventuelt udlændinge også inviteres.

Svend Novrup kunne støtte HBs beslutning om at fjerne DM-titlen fra dameklassen ved EMT. Han kunne støtte ovennævnte dameturnering og mente, at denne kunne arrangeres på lignende måde som det åbne junior-DM. Svend Novrup meddelte, at der i påsken er dannet en støtteforening til gavn for dameskak. Han spurgte, hvorfor Unionen ikke havde deltaget i Kadet-VM i Israel.

Steen Juul Mortensen svarede, at denne deltagelse ville have kostet ca. kr. 9.000, hvad der var skønnet ikke at være det værd. Steen Juul Mortensen takkede Jørgen Aaskov for de mange år som revisor og overrakte en gave fra Unionen. Han takkede for sit genvalg, og takkede for den opbakning som FU og HB har fået ved dette møde, samt de mange for godt samarbejde i årets løb.

Afslutningsvis takkede Steen Juul Mortensen dirigenten for den sikre ledelse af mødet. Herefter hævdede dirigenten delegeretmødet 1985.

*Knud Rasmussen  
Sekretær*

*Niels Kr. Sørensen  
Dirigent*

*Udnævnelse til æresmedlem af Dansk Skak Union:*  
Egil Johansen, Arbejdernes Skakforening af 1904 (AS 1904) har ydet en livslang indsats for dansk skakliv, såvel på klubplan som på nationalt og internationalt plan. Egil Johansen har været medstifter af adskillige skakklubber i hovedstadsområdet og har været den store organisator ved arrangementer af mange internationale turneringer.

Selv om Egil Johansen i mange år ydede en stor indsats for et andet skakforbund, så har ingen anden været mere med til at udvikle et frugtbart og positivt samarbejde mellem de tidligere forbundsklubber og Dansk Skak Union. Egil har altid gået ind i skakarbejdet med engagement, energi og offervilje, og er derfor et eksempel til efterfølgelse for alle, der beskæftiger sig med skakorganisatorisk arbejde i Danmark.

*Dansk Skak Unions hæderstegn 1985 tildeltes følgende personer:*

1. *hovedkreds:* Carl Rasmussen, Brøndbyvester Skakklub, for hans mangeårige og brede indsats for skakken i København: formand for sin klub siden 1961, medarrangør af det åbne Brøndbymesterskab i 19 år, medarrangør ved afholdelsen af DM i 1968 og 1973, og desuden gennem sin klub en væsentlig faktor i samarbejdet med naboklubberne i Vestvoldsområdet siden 1969 med den traditionsrige Vestvoldturnering. En storslået indsats, en fortjent hæder.

2. *hovedkreds:* H.H. Koch, Karise Skakklub, som i mange år har gjort et meget stort arbejde som klubformand, og dertil kommer yderligere et stort arbejde som redaktør af hovedkredsens medlemsblad.

3. *hovedkreds:* Preben Stücher, Vejle-Allested Skakklub. Pågældende har gennem en tyveårig periode for år tilbage været en inspirerende foregangsmand og dygtig formand for landsbyklubben på Midtyn, med en sensationel erhvervelse af Provinsklubmesterskabet i 1954 som kulmination.

4. *hovedkreds:* Thomas Philipsen, Alssund Skakklub. Han har ved sin mangeårige deltagelse i det organisatoriske arbejde indenfor klub og hovedkreds medvirket til skakinteressens styrkelse og fremme i det syd- og sønderjyske område.

5. *hovedkreds:* Tage Sørensen, Herning Skakforening. Har været medlem af 5. hovedkreds' bestyrelse i 19 år. I perioden 1965-1972 som kasserer og 1972-1984 som hovedkredsformand. Tage Sørensen har desuden i mange år været formand for Herning Skakforening.

6. *hovedkreds:* Holger Madsen, Silkeborg Skakklub af 1930. Medstifter og mangeårig leder af skakklubben, har udført et betydeligt arbejde for

ungdomsskakken og har en væsentlig andel i den fremtrædende position, Skakklubben af 1930 indtager i dag.

7. *hovedkreds:* Henning Larsen, Aars Skakklub. Gennem mange år klubformand i Aars Skakklub. Har på fortrinlig måde ledet adskillige koordinerede himmerlandsturneringer. Har stået fadder til samme turnering for hold, der hvert år afholdes i Aars. Gennem de sidste tre år har Henning været den uovertrufne leder af hovedkredsens turneringer.

8. *hovedkreds:* Frode Henriksen, Espergærde Skakklub. Har været bestyrelsesmedlem i Espergærde Skakklub i mere end 25 år. I denne periode er klubben vokset til at være landets største. Frode Henriksen har bl.a. taget sig af det praktiske omkring klubbens aktiviteter og har været stærkt medvirkende til at skabe det klubliv og den grad af perfektionisme, som klubbens arrangementer er kendt for.

*Dansk Skak Unions initiativpræmier 1985 tildeltes følgende klubber:*

1. *hovedkreds:* Arbejdernes Skakforening af 1904 (AS 1904) for sin enestående indsats på alle niveauer: arrangør af en stormesterturnering ved 80-års jubilæet i dec. 83 - jan. 84, medarrangør (sammen med Brønshøj S. F.) af en stormesterturnering i sept. 84, mange gange arrangør af bl.a.: international hurtigtturnering for hold, koordinerede turneringer, »Nørrebro Open« også for hjemmespillere og simultan på Strøget i København, aktiv ved afholdelse af Københavns mesterskabet, KSU's juniorturneringer, Firststadsmatch med skånske klubber og værdifuld i forbindelse med Copenhagen Open/Politiken Cup.

2. *hovedkreds:* Skakforeningen af 1980 Næstved, som er en meget initiativrig klub, hvor et stort og meget udadvendt arbejde er i højsædet.

3. *hovedkreds:* Læseforeningens Skakklub. En driftig klub med et godt foreningsarbejde og klubliv. Har i de senere år stået som arrangør af såvel hurtigskak- som koordinerede turneringer.

4. *hovedkreds:* Sydals Skakklub. Klubben har kun eksisteret siden efteråret 1984, men har trods sin unge alder, i kraft af et højt aktivitetsniveau, formået at markere sig i det sønderjyske skakliv. Medlemstilgangen er ikke foregået på bekostning af naboklubberne, idet kun enkelte medlemmer er tidligere DSU-medlemmer.

5. *hovedkreds:* Skakklubben Evans, Vejle for klubbens internationale jubilæumsturnering i 1984.

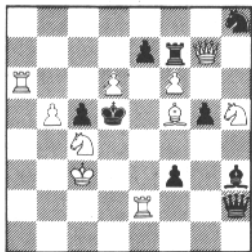
6. *hovedkreds:* Skødstrup Skakklub. Endnu ung af år, men allerede veletableret og i rivende udvikling, sprudlende fuld af energi.

7. *hovedkreds:* Vejgård Skakklub. Indstillet for godt og målbevidst klubarbejde, ikke mindst i juniorafdelingen. Har gennemført ledelsen af byturneringen på eksemplarisk måde.

8. *hovedkreds:* Skakklubben Nordkalotten. Blev stiftet i 1980, men på trods af sin alder og - på landsplan - forholdsvis beskedne størrelse skabte klubben skakhistorie ved i oktober 1984 med stor succes at arrangere Danmarks første internationale dameturnering, Finlux Ladies Cup.

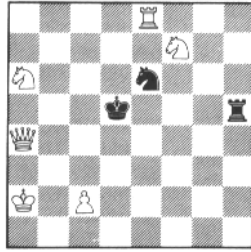
  
i Politiken hver dag.

11120. Per Grevlund, Lars Larsen og Holger Helledie. 1. præmie, Skakbladet 1976



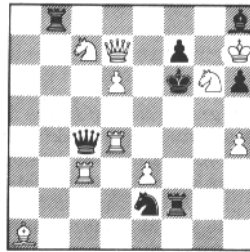
Mat i 2 træk

11121. Pjotr L. Makarenko Ermentau (SU) - original



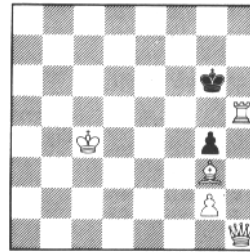
Mat i 2 træk

11122. Boris Mucha Rovne (SU) - original



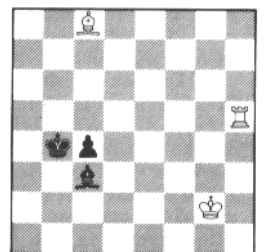
Mat i 2 træk

11123. V.V. Kozhagin Magadan (SU) - original



Mat i 3 træk

11124. I. Efimenko Uljanovsk (SU) - original



Hjælpepat i 3 træk  
- 2 løsninger

## Miniaturer (5)

Aret efter Palatzs miniatursamling kom endnu en fransk miniatrebog. Forfatteren var André Chéron, der måske er bedst kendt for sit 4-bindsværk om slutspilteori. Han var også en udmærket opgaveforfatter, og 65 af de 83 opgaver i bogen, der har titlen *Miniatures stratégiques françaises*, er af ham selv. De øvrige af 9 andre franske forfattere. Nedenfor et udvalg fra bogen.

11125. A. Chéron, *L'illustration* 1936-08-29 Kg6 Dc4 Lh4 Sb8 Bb4 - Kd6 Be7. 2 $\frac{1}{2}$ .

11126. A. Chéron, *Journal de Genève* 1936-08-28 Kb5 Dh3 Lh2 - Ka7 Ta8 Tb8 Bb6. 2 $\frac{1}{2}$ .

11127. Edmond Barthélemy, *Le Temps* 1936-06-06. Ka6 Tf1 Le5 - Ka8 Ld8 Be6. 3 $\frac{1}{2}$ .

11128. A. Chéron, *Feuille d'Avis de Lausanne* 1936-02-01. Kf8 Te4 Tg4 Be3 Bf3 - Kf6. 3 $\frac{1}{2}$ .

11129. A. Chéron, *Feuille d'Avis de Lausanne* 1930-11-08. Kg7 Dc7 Sa7 Bb6 - Ka8 Th8 Bb7. 3 $\frac{1}{2}$ .

11130. Armand Lapierre, *L'Eclair* du Spir 1926-10-04. Kc7 Th1 - Ka8 Ba4 Bb2 Bb7. 3 $\frac{1}{2}$ .

11131. G. Léon-Martin, *Deutsche Schachblätter* 1936-05-01. Kf8 Dh4 Tb4 - Kc8 Se8 Bd7. 3 $\frac{1}{2}$ .

11132. Théodore Herlin, *La Palamède* 1936-09-12. Kd6 Ld4 Sc8 Ba3 Bc4 - Ka6 Ba4. 4 $\frac{1}{2}$ .

11133. Pierre Biscay, *L'Eclair* du Soir 1929-08-20. Kc2 Sh2 Bf2 - Ka1 Lh8 Ba2. 5 $\frac{1}{2}$ .

## Dom i Skakbladets totæksturnering 1976

35 opgaver deltog i turneringen. 9822 udgik på grund af biløsning. 9860 var ikke original.

1. præmie: 9786V (= 11120). Per Grevlund, Lars Larsen og Holger Helledie. Anti-gamag (åbning for en bundet sort brik, som hvid truer med at frigøre), forbundet med pickaninny (4 varianter med en sort bonde) og 3 blokader (feltspærring for sort konge) med bonden.

2. præmie: 9859. Per Grevlund. Direkte frigørelse af 4 hvide brikker.

3. præmie: 9787. Samuel F. Leites. Dubleret grimshaw i forspillet (med bilagsforførelse) optræder skiftevis som nowotny i en forførelse og i løsnin-gen.

1. hædr.omt. 9785V. G. Bakcsi. 2. hædr.omt. 9888. Talip Ch Amirov. 3. hædr.omt. 9892. Alexander Pituk.

1. rosede omtale. 9841. Flemming Sørensen. 2. ros.omt. 9779. Lars Larsen. 3. ros.omt. 9839. Valentin Lider.

## Løsninger til nr. 3.

11074. 1. Dd7. Fiks miniature, dog kun 2 varianter (LaL).

11075. 1. Dg4 tr. 2. Sf3 $\frac{1}{2}$ . Inklusive forspillet 1. - d4 2. Dxb5 $\frac{1}{2}$  er der 9 mattræk (LaL). Fin opgave med dronningeofer (KjL).

11076. 1. Tc8. Træktvang. En blandet landhandel med linieåbning, spærring og blokade. En tydelig idé savnes (LaL). En virkelig smuk opgave, som der det er en nydelse at løse (KjL). Dobbelt mat efter 1. - Kd6, nemlig 2 Txd4 $\frac{1}{2}$  og 2. Dxe6 $\frac{1}{2}$ (TL).

11077. 1. b6 Kc5 2. Te5+ Kd4/d5/Kd6 3. b7/Txd5/Lb8 $\frac{1}{2}$ . 1. - f6 2. b7. 1. - f5 2. Te5.

11078. 1. c8S Kc8 2. Tb1 b4 $\frac{1}{2}$ . 1. - c5 2. Ta4+ bxa4 $\frac{1}{2}$ .

11079. 1. Sf8 Ke5 2. Df2 3. Dc5 $\frac{1}{2}$ . 11080. 1. d6 Ke5 2. Dc1 Kd4/Kf5 3. Dc3/Dg5 $\frac{1}{2}$ . 1. - Kf4 2. Dc5 Kf3 3. Df2 $\frac{1}{2}$ . 1. - e5 2. Da7 Kf4/Ke6/Kg6 3. Df2/Dd7/Dh7 $\frac{1}{2}$ . Alt for svær (LS).

11081. 1. f6 Kg5 2. Se5 Kxh6 3. Sf7 $\frac{1}{2}$ . 1. - Kg3 2. Kf5 Kf3 3. Th3 $\frac{1}{2}$ . 2 forskellige meget smukke varianter, startende med et stille bondetræk, som ovenikøbet har to vidt forskellige funktioner (TL).

11082. 1. Lh1 d6 2. Tg2 Kxe4 3. Td2 $\frac{1}{2}$ . En klassisk inder! (HK).

11083. 1. Kd7 Ke4 2. Td5 Kxd5 3. Dd4 $\frac{1}{2}$ . Fin op-

gave, men svær (LS). 11084. sK skal stå på e5, udgår af løserturneringen. 1. Kc2 fxe6 2. Df3 Kd4 3. Df4 $\frac{1}{2}$ . 1. - f6 2. Le7 f5 3. De2 $\frac{1}{2}$ . 1. - Kf6 2. Sf8 Ke5 3. Sd7 $\frac{1}{2}$ . 3 modelmatter. 1. - f5 2. Dg5 Kxe6 3. De7 $\frac{1}{2}$ . 11085. Bb2 skal stå på h2. Udgår af løserturn. 1. Dg1 Kxf3 2. Lc2 Ke2/Kf3 3. Ld1/Dg3 $\frac{1}{2}$ . 11086. 1. Da3 Kxg5 2. De7+ Kf4/Kh6 3. De3/g5 $\frac{1}{2}$ . 11087. 1. Se6 Kxe6 2. Dc5 Kf6 3. De7 $\frac{1}{2}$ . Varianten 1. - Ke4 2. Da5 Ke3 3. De1 $\frac{1}{2}$  voldte mig besvær (LaL). 11088. 1. De4 Kc5 2. b4+ Kb6, Kd6 3. De6 $\frac{1}{2}$ . 1. - b4 2. Dc2 Kd5 3. Td7 $\frac{1}{2}$ .

Løserliste til nr. 3. Maximum = 35 points Andreasen M/5172, Binderup M/4332, Christensen, St.(Nær.) M/3268, Christiansen, Th. M/3085, Dithmer 6/10071, Dysted M/4147, Flarup 8/8/1717, Hansen, E. M/1221, -, St. 17/939, Harju 29/774, Jørgensen, P.W. 33/2892, Klüver M/4694, Larsen, Kj. 12/493, -, L. 32/3020, -, T. M/1924, Larsson M/3050, Laursen 2/728, Lemwigh-Müller 32/3698, Løppenthin 4/1604, Michelsen 32/1718, Mortensen, V. M/4786, Olesen, A. 13/120, Ringsborg 68, Rye-Gregersen 9/199, Sand 24/3307, Schlünz 16/105, Schmidt M/4385, Skovgaard 27/1860, Thrane M/11876.

## Rettelser og korrektioner

9860. Tidligere publiceret: 240, diagrammes 1976/3-4 (J.P.Toft (+)).

10726. Forbedring af Verner Johnsen (+): sBc6 fjernes. Bg7 flyttes til e7.

10746. Romatis Juozenas. Korrektur: Kf3 De8 Se6 Sf7 Bd3 - Kd5 Tb3 Sa5 Sc3 Bb4 Bb7 Bc7 Bd4 Bd6 Bh4 Bh6 Bh7. 4 $\frac{1}{2}$ . 1. Se5 tr. 2. Sxc7+ Kc5 3. Dc6+. 1. - Sb5 2. Sf4+ Kc5 3. Dc6+. 1. - Kxe5 2. Sf4+ Kf6 3. Kg4.

2 $\frac{1}{2}$ dom 1975, s. 42. 1. præmie 9643. 2. hædr.omt. 9657.

# LITTERATUR

## 25 år med skoleskak

Brobjergskolen i Århus har fejret sit 25 års skoleskakjubileum og bl.a. udgivet et digert festskrift. Foruden en oversigt over skolens (strålende) be-drifter ved hæftets redaktør, Svend Svendsen, finder man bidrag af bl.a. Peter Dürrfeld, Svend Novrup, Leif Kristensen, Th. Rosenlund og Poul Frausing. I alt 75 sider illustreret, bestilles hos Svend Svendsen, Tousvej 43, 8230 Åbyhøj.

## Allerød Skakklub 50 års jubilæum

Turneringsbog om jubilæumsturneringen, som Henrik Danielsen vandt i stor stil, mange kommenterede partier garneret med klubhistorie og mange statistikker. I alt 86 sider, illustreret, pris kr. 31,- inkl. porto på giro 6 19 74 34, Allerød Skakklub.

## Dempsey, Tony: Sicilian Defence, Richter-Rauzer Variation

Åbningsmonografi, figurinotation, belysende partier, 44 sider, The Chess Player, Nottingham 1984, £ 2.50, hæft.

Dempsey, Tony: *English Opening, a Line for Black* Åbningsmonografi, figurinotation, belysende partier, 40 sider, The Chess Player, Nottingham 1985, £2.50, hæft.

## Zó schaaht de europese jeugd

Tiende Gasunie toernooi 1985 (junior-EM), smuk gennemillustreret turneringsbog med mange partier kommenteret (engelsk og hollandsk). 1. Hellers 9 $\frac{1}{2}$ /13 ... 9. K. Rasmussen, 7 $\frac{1}{2}$ , 136 sider, Van Spijk B.V., Venlo 1985, hæft.

## Casino-Turnier Graz 1984

Turneringsbog i form af særnummer af tidsskriftet Aktiv Schach. 1. Smyslov 9/13, 2-3. Nogueiras og Lear 7 $\frac{1}{2}$  osv. Mange kommenterede partier og illustrationer, algebraisk notation, tysk, 50 sider, Österreicher Schachbund, Graz 1985, hæft.

## Taimanow, M.: Königsindisch bis Altindisch

Systematisk åbningsbog, algebraisk notation, 256 sider, 245 diagrammer, Sportsverlag Berlin, DDR 1984, DM 16,80 indb.

## Luzern 1982

Fornemt udstyret turneringsbog med mange gennemkommenterede partier og fine fotos. Algebraisk notation, tysk, 303 sider, Verlag Paul Tschudi Zug, Luzern 1984, indb.

## Averbakh, Yuri: Chess Tactics for Advanced Players

Lærebog i midtspil, utraditionelt baseret på studier. Figurinotation, 384 sider, 622 diagrammer, Sportverlag Berlin, DDR 1984, DM 19,50 indb.

## Bulletin fra Brønshøjs GM-turnering

Pris kr. 60,-. Bestilles hos Benny Jensen, Frederiksborgvej 159, st.mf.tv., 2400 NV. Tlf. (01) 69 83 59.



## Skaktelefonvarer

Som det vil være velkendt for de fleste er det ofte forbundet med store besværligheder, at få fat i resultater fra store skakturneringer, det være sig nationale eller internationale.

Ofte har mediernes dækning af de forskellige turneringer karakter af både tilfældighed og uregelmæssighed.

For at råde bod på ovenstående foreslår jeg, at Dansk Skak Union tager initiativ til at oprette en telefonvarer (i stil med Ritzaus' sportsavis) med det formål at give unionens medlemmer og andre en bedre mulighed for at blive orienteret om skakresultater.

En sådan skaktelefonvarer behøver ikke nødvendigvis at være åben året rundt, men åbningstiden kunne evt. begrænses til at være i forbindelse med DM, større turneringer på dansk grund, Interzoneturneringer og etc.

Jeg skal lade det være usagt om forslaget om en skaktelefonvarer har været bragt frem tidligere, men hvis det ikke skulle være tilfældet, er forslaget hermed til fri afbenyttelse, og jeg håber at man inden for de kompetente forsamlinger, såsom hovedbestyrelse og forretningsudvalg vil arbejde videre med forslaget.

I en tid hvor telefonvarer og træfpunkter er i vælten, syntes det i øvrigt langtfra usandsynligt, at telefonselskaberne både vil være interesseret i og billige oprettelsen af en skaktelefonvarer.

En skaktelefonvarer vil både medvirke til at tilfredsstille et behov blandt unionens medlemmer og i øvrigt være en fin reklame og et løft for dansk skakliv.

*Jørgen Juul Kristensen, Farsø  
Aars Skakklub*

## Sven Bing 75 år

Sven Bing, som i mange år har været en institution inden for dansk skak, fyldte 30. maj 75 år.

I 1928 meldte han sig som nybagt student ind i Studenterforeningens Skakklub, og indtil 1983 har han siddet i diverse bestyrelser inden for skakverdenen. Fra begyndelsen af 60'erne til 1981 var han formand for Studenterforeningens Skakklub, og han har været med i bestyrelsen for Studenterforeningens Skakklubs Venner.

Også i Københavns Skak Union har Bing en glørværdig fortid, fra 1959-62 som formand for bestyrelsen, og fra 1964-80 som formand for repræsentantskabet.

I en menneskealder har Sven Bing været redaktør af Berlinske Tidendes skakspalte. Det var gedigent arbejde, han har leverede. Han var hurtig med nyhederne, bragte mange gode partier og slutspil og en række gode og fornøjelige opgaver.

I mange år har Sven Bing deltaget i påsketurneringerne inden for Dansk Skak Union.

Det er en flittig og sympatisk mand, der den 30. maj fyldte 75 år. På vegne af dine venner inden for den danske skakverden bringer jeg dig vor hjerteligste lykønsninger.

*A. Mangurten*

## Styrkelisten

Dansk Skak Unions styrkeliste er desværre ikke at finde i dette nummer af Skakbladet. Da redaktionen bærer skylden, sender vi gerne særlig utålmodige en kopi.

## Landsholdsklassen 1984

Lidt under halvdelen af de 231 partier i denne klasse er nu færdigspillet, og der har nu dannet sig en førergruppe på 6-7 spillere. Dog kan man ikke være sikker på, at mesteren befinder sig her, da spillere med kun få afviklede partier bestemt kan nå at blande sig.

Kun 2 spillere, *Allan Poulsen, Nærum, og Vagn Jensen, Århus*, har ikke tabt noget parti.

Stillingen i toppen er pr. 16. maj: 1. *Frank Andersen, Åbyhøj 9,5 (15)*, 2. *Niels Granberg, Helsingør 8 (9)*, 3. *Vagn Jensen, Århus 7,5 (10)*, 4. *Bent Christensen, Boeslunde 7,5 (12)*, 5. *Børge Pedersen, Nørresundby 6,5 (15)*, 6. *Sigfred From, Hoven 6 (10)*, 7. *Peter Korning, Århus 6 (11)*.

## Enkeltmandsturneringen

### Afsluttede grupper:

*M-83-06:* 1. *Per Dorff Jørgensen, Gentofte 6*, 2. *Niels Pedersen, Hadsten 4,5*, 3. *Hans Endrup Jacobsen, Hillerød 4*, 4. *Søren Dyberg Larsen, Slagelse 2,5*, 5. *Lars P. Hansen, Fredericia 2*, 6. *Herluf Hulgaard, Kalundborg 2*, 7. *Bent Jensen, Ribe 0*.

*M-84-01:* 1. *Kaj Vermehren, Vedbæk 5*, 2. *Peter Hans Poulsen, Klaksvig 5*, 3. *Jens Chr. Pedersen, Århus 4,5*, 4. *Birger Møller, Holstebro 3*, 5. *Martin Koch Clausen, Århus 2*, 6. *Preben P. Wennerwald, Birkerød 1,5*, 7. *Johnny Schwartz, Farum 0*.

*I-83-12:* 1. *Jens Bak Larsen, Ringkøbing 5*, 2. *Chr. Ilkær, Bækmarksbro 4,5*, 3. *Leif Ohlsen, Ålsgårde 4,5*, 4. *Mogens Boel, Viborg 3*, 5. *Poul Sørensen, Holbæk 3*, 6. *Ib Hansen, Vordingborg 1*, 7. *Erling Madsen, Ans 0*.

*I-84-02:* 1. *Lars Andersen, Herlev 5,5*, 2. *Kaj Vinding Pedersen, Rødovre 4,5*, 3. *Franck Andersen, København 4*, 4. *Charles Olsen, København 3*, 5. *Kurt Laursen, Grindsted 2*, 6. *Chr. Andersen, Rungsted Kyst 2*, 7. *Jens Chr. Pedersen, København 0 (udtrådt)*.

*3-84-04:* 1. *John Ø. Jensen, Randers 5,5*, 2. *Benny Bengtsen, Hvidovre 4*, 3. *Jørgen R. Rasmussen, Rødovre 4*, 4. *Carl O. Winther, Pedersborg 3,5*, 5. *Bruno Larsen, Kastrup 2*, 6. *Kåre A. Sørensen, Kalstrup 1*, 7. *Thomas Mørkøre, Hvidovre 0*.

*Ernst Nielsen*

## Pokalturneringen

### Afsluttede grupper:

*Gr. 83 I 12:* 1. *Henning Lund, Sønderød 6*, 2.-4. *Søren Ottesen, Sorring 4*, *Kaj Hansen, Sønderød 4*, *Bo Møllerup, København 4*, 5. *Kurt Arent, Måløv 2*, 6. *Axel Astrup, Vojens 1*, 7. *Robin Petersen, Aabenraa 0 tavs*. - I ovennævnte gruppe går nr. 1, 2, 3 og 4 til semifinalen.

*Gr. 83 I 15:* 1. *Henrik Mortensen, Frederiksværk 4½*, 2. *Kurt Laursen, Grindsted 4*, 3. *Poul Schou, Skive 4*, 4. *Bjørn Laursen, Rask Mølle 3½*, 5. *Jens Jørvad, Ringsted 3*, 6. *Hjarne Dyrsting, Virum 2*, 7. *Chr. Nielsen, Hirtshals 0*.

*Gr. 83 I 18:* 1. *Henrik Lunden Kristensen, Nørresundby 5½*, 2. *Poul Grydholt Jensen, Varde 5*, 3. *Benny Duun, Skovlunde 4*, 4. *Søren Drejfeldt, Rødovre 3½*, 5. *Søren Kristoffersen, Greve Strand 2*, 6. *Svend Pedersen, Fåborg 1*, 7. *Børge Jørgensen, Vejle 0 tavs*.

I ovennævnte 2 grupper går nr. 1 og 2 til semifinalen.

*Bjørn Laursen*

## Holdturneringen

### Slutstilling

*Basisklassen, gruppe 32:* 1. *Skørping 10½ points*, 2. *Solrød 10* og 3. *København 3½*.

*Peter Lindegaard*

## Sommerferie

Ferietiden nærmer sig, og opmærksomheden henledes på reglementets bestemmelser herom. En spillers ferie kan tidligst gælde 6 dage efter, at vedkommende har afsendt meddelelse herom til samtlige tilbageværende i gruppen. Husk også korrekt dagetælling i forbindelse med ferien. *God ferie.*

## Tilmelding og indskud

*Ved tilmelding skal medlemsnummer (påtrykt Skakbladets bagside) opgives.*

### Enkeltmandsturnering:

*Ernst Nielsen, Færøvej 10,  
7200 Grindsted.  
Tlf. (05) 32 01 29. Giro 5 16 96 15  
Elite- Mester- 1.-2.-3. kl. 60 kr.  
7 deltagere i alle klasser*

### Holdturnering:

*Turneringsleder: Peter Lindegård,  
Thunøgade 49, 8000 Århus C.  
Tlf. (06) 19 17 25. Giro 4 33 21 99  
Basisgrupper (3 hold à 4 spillere)  
80 kr. pr. hold.*

### Udenlandske turneringer:

*Turneringsleder og repræsentant i  
ICCF:  
Jørgen A. Nielsen, Sadelmagertoft 97,  
8270 Højbjerg.  
Tlf. (06) 29 73 73. Giro 5 04 06 20.  
Europaturninger: M-H-1.-2.-3 kl.  
(7 eller 15 delt.) 60 kr.  
Verdensturneringer: samme klasser  
(15 delt., kun i M-kl.) 60 kr.*

### Polkaltturnering:

*Bjørn Laursen, Hybenvej 21, 8763,  
Rask Mølle.  
Tlf. (05) 67 87 80. Giro nr. 1 57 71 90.  
Starter ca. 10. november. Se indbydelse  
i nr. 8. Indskud 60 kr.*

### Internationale landskampe:

*Ole Jacobsen, Postbox 54,  
9900 Frederikshavn.*

## K-skak resultatblade

Udkommer en gang om måneden undtagen juli måned. Kan rekvireres ved at indsende frankeret svarkuvert i størrelse C5 (tryksagsporto kr. 3,50) til Skakbladets ekspedition, Erika Sørensen, Tulipanvej 22, 6705 Esbjerg Ø.

## Dansk Skak Unions støtteforening

Er du med til at støtte dansk skak?

Bliv medlem af støtteforeningen, skriv til: Birger Andersen, Læhegnet 69, 9380 Vestbjerg. Giro 8 06 43 93

# Chess Informant 38

Denne bog kan som vore øvrige bøger erhverves hos Skakhuset, Studiestræde 24, 1455 København K.

Medarbejdere: Karpov, Kasparov, Botvinnik, Smyslov, Tal, Beljavskij, Polugajevskij, Korchnoi, Larsen, Hübner, Hort, Miles, Nunn, Ljubojevic, Gligoric, Portisch, Ribli, Timman, Andersson, Browne, Byrne...

På 'Chess Life's' liste over ti mest solgte skakbøger i USA 1984 finder man følgende titler:

- I Chess Informant 37
- II Encyclopaedia of Chess Openings B
- III Chess Informant 36
- IV Chess Informant 35
- VII Encyclopaedia of Chess Openings C
- X Chess Informant 34

Chess Information System  
of Chess Informant:

Chess Informant  
Encyclopaedia of  
Chess Openings  
Encyclopaedia of  
Chess Endings

Skak-teoriens udvikling kan inddrages i to perioder - perioden med Chess Informant og perioden uden.  
I løbet af de sidste seks måneder er der spillet omkring 30.000 partier i vigtige turneringer over hele verden. Det er ikke noget problem at trykke adskillige tusind af disse partier og drukne læseren i unødvendig information. Problemet er at vælge de bedste partier og udstyre dem med kommentarer af top-kvalitet. Chess Informant 38 indeholder 808 partier og 639 fragmenter (åbninger, kombinationer og slutspil). Partierne er kom- fordelt over hele verden: 128 stormestre, 115 internatio- nale mestre ...

Bind 38 er bedre end bind 37, bind 37 er bedre end bind 36 - sådan har det været i 19 år. Mere end 90% af partierne er kommenteret af de implicerede spillere selv. Alle partier er skrevet i 'skak-sproget', systemet af symboler og koder. Det vanskelige og vigtigste tegn i kommentarerne er tegnet N - et nyt træk. Kun Chess Informant er i stand til at bruge tegnet N i så godt som hvert eneste af de publicerede partier. Data-banken, som støtter CHESS INFORMANT SYSTEM, indeholder omkring 150.000 udvalgte partier, og der er etableret krydsreferencer i nært samarbejde mellem systemets tre publikationer, Chess Informant, Encyclopaedia of Chess Openings og Encyclopaedia of Chess Endings. Måske eksisterer den ting, som ikke findes i CHESS INFORMATION SYSTEM, slet ikke!



Chess Informant

# TURNERINGER

## INDBYDELSER

### Koordinerede turneringer

÷ ved turneringsnavnet markerer, at der ikke findes røgfri lokaler.

#### Gråsten EMT 1985

Gråsten Skakklub indbyder hermed til EMT i skak.

*Spillested:* Ahlmannsparken, Ahlefeldvej, Gråsten. (ved siden af cafeteriet).

*Spilledage:* Torsdage 29/8, 5/9, 19/9, 26/9, 3/10, 10/10 samt lørdag den 19/10.

*Spilletid:* Torsdage kl. 19.00, lørdag kl. 13.00.

*Indskud:* M-kl. 110 kr., 1.kl. 90 kr., øvrige 70 kr. Juniorer og pensionister M-kl. 90 kl., 1.kl. 70 kr. øvrige 50 kr.

*Sidste tilmelding* 10/8 1985 med spillerkort til Hans Jørgen Clausen, Æblehaven 5, 6320 Egersund. Tlf. (04) 44 22 98. Eller Bjarne Maschreck, Dyrkobbelt 1c, 6300 Gråsten. Tlf. (04) 65 25 51.

## Dronning i slag

Ikke alle partier i landsholdsklassen er spillet aldeles korrekt - heldigvis. Men at både Carsten Høi og Karsten Rasmussen skulle overse en dronning i slag med skak, således som notation og diagram side 93 i nr. 5 viser, er alligevel for usandsynligt. Jens L. Hottrup, Birkerød, beder os give en god forklaring på, at sort ikke spiller 31. -, Dxd2+ i stedet for 31. -, c5, og efter at have kigget i bulletin og manuskript kan vi præstere følgende retrograd-analyse:

Diagramstillingen skulle se sådan ud:



Karsten Rasmussen - Carsten Høi

I såvel manus som bulletin spillede hvid i sidste træk 31. cxd4, men med det konsekvent forkerte diagram foran sig rettede den årvågne korrekturlæser til 31. exd4, hvorefter fejlene i det mindste passede til hinanden. Redaktionen undskylder over for spillere og læsere.

tr

## SKAKHUSET

Studiestræde 24 - 1455 København K  
Danmark

Tirs.-fred. kl. 10-17.30, lørd. kl. 10-14, man.  
lukket. I perioden 16/5 - 19/9 lukket lørdag.

Telefon (01) 14 62 91 - Giro 2 05 87 15

#### EMT på 10 dage

I anledning af, at det er 10 år siden, vi genoprettede Fredensborg-Humlebæk Skakklub, afholdes EMT Jubilæumsturnering på kun 10 dage. Turneringen er åben for enhver, der er tilknyttet Dansk Skak Unions klubber.

Vi er så friske, at alle juniorene under 20 år kan komme med til halv pris. Hele indskudet går til præmier, og vi garanterer præmie til hver femte deltager. Desuden udsættes der sponsorpræmier og gavechecks.

Turneringen afholdes i den berømte både- og fiskerhavn »Sletten Havn« i Humlebæk, som er det ene af vore spillesteder. Der er gode togforbindelser ad kystbanen og mange turistattraktioner i nærheden.

Til turneringen er der udsendt indbydelse til en del klubber i Europa.

Der spilles i dagene: 16.-17.-18.-20.-23.-24.-25. august 1985. Fredage startes kl. 19.00. Lørdage kl. 12.00 og Søndage kl. 12.00. Hængepartier følgende dage kl. 9.00.

*Spillested:* Foreningshuset, Gl. Strandvej 139, 3050 Humlebæk.

*Indskud:* Mester 100 / 1.kl. 90 / 2.kl. 80 / 3.kl. 70.

Juniorer under 20 år halv pris i alle klasser.

*Indskud og spillerkort til:* Fredensborg-Humlebæk Skakklub, Boks 28, 3480 Fredensborg, Giro: 9 26 90 88, senest 5. august. Yderligere oplysninger kan fås hos formanden, tlf. (02) 28 07 43.

#### Nordisk Turnering

Gjøvik, Norge 16-27. juli.

Se indbydelsen i Skakbladet nr. 4.

#### Lillebæltsturneringen 1985

Erritsø Skakklub indbyder hermed til sin 4. koord.EMT.

*Klasser:* M., 1., 2., 3.

*Spillested:* Fredericia-Middelfart Handelsskole, Mosegårdsvej 1 Erritsø.

*Spilledage:* 17/8, 18/8, 31/8, 1/9, 14/9, 15/9, 29/9.

*Spilletider:* Lørdage: 13 - 17(18). Søndage: 10 - 14(15).

*Hængepartier:* Efterflg. tirsdage kl. 19.00.

*Indskud:* M.kl.: 90 kr., 1., 2. og 3.kl.: 70 kr. (incl. DSU-afgift). Juniorer og pensionister: 50 kr.

*Tilmelding:* med spillerkort (helst klubvis) senest fredag d. 2. august til Børge Guldager, Skovagervej 6, 7000 Fredericia. Tlf. (05) 94 34 54. Indskuddet indsættes samtidigt på Erritsø Skakklubs girokonto: 5 49 57 92.

#### Limfjordsturneringen 1985

Vildsund Strand 1/8, 5/8, 8/8 og 12/8. Start torsdag den 1/8 kl. 19.30. 7 runder Monrad, 45 min.

1. præmie min. 500 kr. Præmier afhængig af deltagerantal + sponsor, ca. 2000 kr.

*Indskud:* 50 kr. Jun. 25 kr.

*Tilmelding* senest søndag den 28/7-85 til Oluf Jensen, Toftevej 17, 7700 Thisted. Tlf. (07) 92 44 24.

#### Mindeturneringen 1985

Viborg Skakklub indbyder til koordineret EMT. *Spillested:* Viborg amts skolecenter, Skottenborg 26, Viborg.

*Spilledage:* Tirsdag den 13. august og følgende 6 tirsdage.

Hængepartier spilles torsdage. Der startes kl. 19.

*Indskud:* Mester 100 kr., øvrige klasser 70 kr.

*Præmieuddeling* og lynturnering: den 1. oktober.

*Tilmelding* med spillerkort: senest den 5. august til K.S. Andersen, Fennebakken 9, Viborg, tlf. (06) 67 42 25.

#### Redaktion:

Thorbjørn Rosenlund,  
Geelskovparken 12, 2. th., 2830 Virum.

#### Ratingkartoteksfører:

Kaj Blom, Grenhusene 48,  
2650 Hvidovre. Tlf. (01) 78 82 69.

#### Turneringsindbydelse:

Normalannoncer pr. linje . . . . . kr. 11.-  
Indrammede annoncer pr. linje . . . . . kr. 16.-  
Disse priser tillægges moms.

For hver koordineret turnering er de 10 første normallinjer (inkl. overskrift) dog gratis. Faktura udsendes af DSU's kasserer.

#### Nykøbing Sj. EMT 1985

12.-21. juli. Se indbydelsen i majnummeret. Sidste tilmeldingsfrist 3. juli. Oplysning (03) 41 31 57.

#### Roskildekredsens EMT 1985

Roskildekredsen indbyder til koordineret EMT i Maglegårdsskolens kantine, Bakkesvinget, Roskilde.

*Spilledage:* 16/8, 17/8, 18/8, 24/8, 25/8, 30/8 og 1/9.

*Spilletid:* Fredage fra kl. 18.30, lørdage og søndage fra kl. 12.30.

*Hængepartier:* Lørdage og søndage kl. 10.00, samt tirsdage kl. 18.30.

*Klasser:* Efter rating. M-klassen afvikles som Monrad-gruppe, basis-klasserne så vidt muligt i 8-mands grupper.

*Indskud:* M-klassen 100 kr., øvrige 80 kr.

*Tilmelding* med spillerkort senest 7/8 til Åge Sinkbæk, Søndermarksvej 2, 4000 Roskilde. Tlf. (02) 35 56 22. Giro 2 39 68 82.

#### ÷ Skjern EMT 1985

Skjern Skakklub indbyder herved til koordineret EMT på Cirklen, Bredgade 13, 6900 Skjern følgende tirsdage: 13/8, 20/8, 27/8, 3/9, 10/9, 17/9 og 24/9 kl. 19.00 (Der kan dispenseres fra dette klokkeslæt).

Der spilles i M.klasse og basisklasse 1-4.

*Indskud:* Seniorer kr. 90,00. Juniorer og pensionister kr. 50,00. Vi vil uden for turneringen spille i en begynderklasse, hvor alle kan deltage, altså også dem, der ikke er medlem af Dansk Skak Union. *Indskuddet* bliver her kr. 50,00 for alle.

*Tilmelding* senest mandag den 5/8-85 til Knud Mathiasen, Mosevej 6, 6900 Skjern (tlf. (07) 35 04 88 eller (07) 35 12 83).

#### ÷ Skødstrup Sk. Sommer EMT 85

Skødstrup Skakklub indbyder til sin femte koordinerede turnering på Skødstrup Skole kl. 18.15 den 29., 30., 31. juli og 1., 5., 6., 9. august. Hængepartier 2. og 8. august. *Indskud* mester kr. 100,-, basis kr. 80,-. Å.S.U. juniortilskud er gældende.

1. præmie i mesterkl. I mindst kr. 1.000,-. Sponsor: Provsbanken. Derudover kontante præmier i alle grupper + ærespræmie til gruppevindere.

Vi forventer et ratinggennemsnit over 2200 i mesterklasse 1.

Der spilles i mester og basisklasse, alle mod alle grupper tilstræbes, evt. supp. med Monradgruppe.

Ingen røgpåvirkninger i de gode lokaler.

*Tilmelding* ledsaget af spillerkort og indskud senest 17. juli til Bent Hvolby Olesen, Alpedalen 2.2.tv., 8543 Hornslet tlf. (06) 99 50 76.



## ÷ 5. Sommerturnering i Odense

Koordineret EMT spilles følgende datoer: 29/7 - 4/8, begge dage inkl., hverdage kl. 19-23 (M.kl. 24). Weekend kl. 13.30-17.30 (M.kl. 18.30) Hængepartier afvikles dagen efter.

**Spillested:** Højstrupskolen, Rismarksvej 80.  
**Indskud:** kr. 70.

Der spilles fortrinsvis i 8-mandsgrupper.  
**Indskud og spillerkort** senest 1.runde.

**Tilmelding:** Niels Henrik Cappelen, Prins Haralds Alle 57, 5250 Odense SV, Tlf. (09) 17 28 83 eller Erik Fønss, tlf. (09) 97 27 20 senest 17/7.

## Sydjydsk EMT i Vejen 1985

Hermed indbyder Vejen Skakforening som sædvanlig til »S.E.84«, hvor der kæmpes om titlen »Sydjydsk Mester«, mange flotte præmier og ratingpoints, som optakt til sæsonen 85/86.

**Spillested:** Det gl. Bibliotek v/Troldepringvandet i Vejen.

**Spilletidspunkt:** Mandagene 19/8, 26/8, 2/9, 9/9, 16/9, 23/9 kl. 19.00 samt lørdag 5/10 kl. 13.00.

**Klasseinddeling:** 7 runder »Monrad«. Mesterklasse rating over 1900. Resten i 20 mands grupper efter rating. I år igen vil vi forsøge at lave en ukoordineret juniorgruppe.

**Indskud:** Kr. 90,00 i alle klasser, dog kr. 60,00 for juniorer og pensionister. Kr. 20,00 i ukoordineret juniorgruppe.

**Tilmelding:** Senest 6/8 til Per Teilmann, Kirsebærvej 35, 6600 Vejen. Tlf. (05) 36 08 51. Gerne klubvis og husk spillerkort.

## Vesterhavsturneringen

Esbjerg, international turnering 1-13. juli, koordineret turnering 7-13. juli. Sidste tilmelding 26. juni. Se indbydelsen i Skakbladet nr. 4.

## Andre turneringer

### Bikuben Præmieskak Lynturnering

I tilslutning til Bikuben Præmieskak 1985 spilles søndag den 28. juli 1985 fra kl. 10.00 til kl. 14.30 en lynturnering over 22 runder med max. 64 deltagere. Indskud 25 kr. Der udsættes præmier i alle finalegrupper. 1. præmie 750 kr. Samlet præmiesum ca. 2600 kr.

**Tilmelding** med oplysning om spillestyrke senest den 15. juli 1985 til Harald Schirner, Stillevang 4, 4180 Sorø. Tlf. (03) 63 44 01.

### Vesterhavsturneringen

Esbjerg 6. juli, hurtigskak, sidste tilmelding 3. juli. Se indbydelsen i Skakbladet nr. 4.

## K.S.-Regnvejrsturneringer

Til minde om den sommer, hvor vi sidst havde godt sommervej, indbyder Københavns Skakforening i samarbejde med skakklubben Mladost til følgende 2 weekendturneringer:

1. turnering: fredag 28. juni - søndag 30. juni.

2. turnering: fredag 2. august - søndag 4. august.

For begge turneringer gælder:

1. runde: fredag kl. 19.30 - 23.30

2-3. runde: lørdag kl. 9.30 - 13.30 og 14.30 - 18.30

4-5. runde: søndag kl. 9.30 - 13.30 og 14.30 - 18.30

**Betænkningstid:** 2 timer pr. spiller pr. parti.

**Turneringsform:** Monrad. Klasserne M, 1, 2, 3.

**Indskud:** M-kl. 100 kr., øvrige klasser 70 kr.

**Præmier:** 2/3 af indskuddet til vinderen og 1/3 til nr. 2.

**Tilmelding** sker ved at indbetale indskuddet på Københavns Skakforenings giro: 2 06 35 06 senest før turneringsstart.

**Spillesteder:** Odensegade 5A og 6.  
Yderligere oplysninger: Tlf. (01) 85 68 44 eller (01) 65 88 20 (kun mandag og onsdag kl. 17 - 18).

## 2. SDS CUP

Skovlunde Skakklub indbyder til sin 2. hurtigturnering lørdag den 24. august med start kl. 9 og præmieuddeling kl. 19.00 på Rosenlundskolen, Ejbyvej 47 Skovlunde.

**Form:** 7 runder Monrad med 1/2 times betænkningstid pr. spiller pr. parti.

**Klasser:** M-1-2-3-begynder. M.kl.: fri tilmelding, 1.kl.: max 1899, 2.kl.: max. 1699, 3.kl.: max. 1499 og begynder max. 1299 og nybegyndere.

**Indskud:** Kr. 100-90-80-70-40.

**Præmier:** 1. præmier, 1500-1000-800-600-300, i øvrigt efter deltagerantal.

**Tilmelding:** senest 16. august med indskud og oplysning om ratingtal til Skovlunde Skakklub v/Erling Rosenwanger, Dyvels Krat 6, 2740 Skovlunde. Giro: 5 16 21 65. Ved tilmelding efter 16/8 betales ekstra kr. 10.

**Telefonkontakt:** Michael Schou (02) 84 12 60 og Bent Hansen (02) 97 14 12.

**NB:** Kantine forefindes.

**Sponsor:**



## 19. internationale weekendturnering i Vejle

Skakklubben Evans indbyder hermed til årets største weekendturnering den 10-11. august 1985. Den spilles som sædvanlig i Hældagerhallen, som ligger i den nordlige udkant af Vejle (Bredballe).

Turneringen åbnes den 10. august kl. 11.30. Der spilles fem runder om lørdagen med slut kl. 21.30. Søndag starter 6. runde kl. 9.30. Præmieuddeling ca. kl. 18.00.

Betænkningstiden er 45 minutter pr. spiller pr. parti. Der spilles 9 runder efter Schweizer-systemet. Vi spiller med sædvanlig klasseinddeling, nemlig mesterklassen (Rt over 1900), 1. klasse (Rt 1700-1899) og basisgruppe.

Præmielisten afhænger af deltagerantallet, men 1. præmien i mesterklassen er dog fastsat til mindst 2000 kr. plus ærespræmie. I de øvrige klasser udsættes forholdsvis flere, men mindre præmier. Der er specialpræmier til mesterspillere med under 2050 i rating samt til 3.kl. spillere. Indskuddet er 100 kr. i mesterklassen og 80 kr. i de øvrige klasser. Uanmeldte spillere plus 20 kr.

Mulighed for overnatning på spillestedet, 10 kr. Medbring sovepose og underlag. Bedes meddelt ved tilmeldingen.

Tilmelding med oplysning om ratingtal sendes til Helge Nielsen, Gl. Viborgvej 3, Baggesholm, 7300 Jelling. Tlf. (05) 87 12 20. Senest den 3. aug.

Vel mødt i Vejle!

## Turneringer i udlandet

### 19. festival i Bagneux

6-14. juli i Bagneux (Paris-forstad), 9 runder schweizer, 40 træk i 2 1/2 time, 1. pr. 5000 Sfr., indskud 300 Sfr. (juniorer 150 Sfr.). Også lyn- og knock-out-turnering. Invitation på Skakbladets redaktion.

### Gausdal Chess Festival 1985

30. juli - 7. august i Gausdal, Norge, 9 runder modificeret Monrad, 40 træk i 2 1/2 time, åben for internationalt ratede spillere plus et antal spillere uden, 1. pr. Nkr. 6000,-, indskud: GM+IM fri, over 2400 Nkr. 100, 2300-2395 Nkr. 200, 2205-2295 Nkr. 400, uratede Nkr. 600. Desuden Gausdal Young Masters, Gausdal Juniors og Gausdal Women. Invitation på Skakbladets redaktion.

### Peer Gynt Open 1985

29. juli - 2. august, Gausdal, Norge, 7 runder modificeret Monrad, 50 træk i 2 timer, åben for alle, 1. pr. Nkr. 2000,-, indskud Nkr. 200,-; juniorer Nkr. 125,-. Invitation på Skakbladets redaktion.

### Jarl Cup 1985

3-4. august, Gausdal, Norge, 7 runder schweizer, 30 minutter pr. spiller pr. parti, åben for alle, 1. pr. Nkr. 1200,-, indskud Nkr. 150,-, juniorer Nkr. 100,-. Invitation på Skakbladets redaktion.

### OHRA Chess Tournament Dieren

Det åbne hollandske mesterskab, 29. juli - 9. august, diverse grupper, f.eks. 9 runder schweizer, 40 træk i 2 1/2, åben for spillere over 2000, 1. pr. Dfl. 3500,-, indskud Dfl. 115,-. Invitation på Skakbladets redaktion.

### Bad Aibling

12-18. august, Bad Aibling, Bayern, 9 runder schweizer, 40 træk i 2 timer, indskud 20 DM. Invitation på Skakbladets redaktion.

## RESULTATER

### Koordinerede turneringer

#### Horsens Byturnering 85

Dette års turnering havde samlet 56 deltagere, der spillede i fem alle-mod-alle grupper samt en Monrad-gruppe. I Mesterklassen måtte der omspil til mellem tre spillere, før det lykkedes Henrik Svane at hjemføre Aktivbankens vandrepokal for første gang. Resultaterne:

**Mester (2007):** 1. Henrik Svane, HSF, 4 1/2, 2.-3. Poul F. Fries Nielsen, Esbjerg, 4 1/2, Bjarne Frederiksen, HSF, 4 1/2.

**Basis 1 (1766):** 1. Bjørn Eriksen, HSF, 5 1/2, 2. Lars Hansen, HSF, 5.

**Basis 2 (1634):** 1. Vagn Skov Andersen, HSF, 4 1/2, 2.-3. Jørgen Hansen, HSF, 4, Poul Skytt, Stouby, 4.

**Basis 3 (1536):** 1. Jens Otto Grabau, Stouby, 6, 2.-3. Lars Søndergård, HSF, 5, Jan Liboriusen, HSF, 5.

**Basis 4 (1445):** 1. Henrik Petersen, Silkeborg, 6, 2. Jørgen Skov, Gedved, 5.

**Basis 5 (1282):** 1. Karl Pedersen, Nr. Snede, 6, 2. Pelle Bank, HSF, 5, 3. Jesper Ravn, HSF, 4 1/2, 4. Preben Pedersen, HSF, 4 1/2, 5. Svend Søgård Jensen, Århus KFUM, 4 1/2p.

Henrik Svane

## Andre turneringer

### Espergærde Skakklubs marathonlyn 1985

Af 64 spillere til start gennemførte 58. Præmieta-gere:

*M-spillere:* 1. Carsten Høi, BSF, 61, 2. Kai Bjer-  
ring, pers., 59½, 3. Per Stentebjerg AS04, 58, 4.  
Morten Kaspersen, Capablanca, 55, 5, Søren Riis,  
Capablanca, 54, 6. Michael Longfors, Tårnet,  
53½.

*1-klasse:* 1. Henrik Mortensen, Hillerød, 42, 2.  
John Zachariassen, pers., 41.

*2-klasse:* 1. Jacob Rasmussen, Øbro, 37, 2. Joe  
Olsen, Måløv, 34½, 3. Kim Korff, Hedehusene, 32.

*3-klasse:* 1. Jacob Høyer, Espergærde, 38½, 2.  
L. Morales, pers., 36½, 3. Max Petersen, pers.,  
30½.

## 1. Handelsbankcup

Lørdag d. 16/2-85 stod Nordre, Århus, som arrangør af den vel nok hidtil stærkeste hurtigturnering i Danmark med deltagelse af bl.a. IM Erling Mortensen, IM Klaus Berg og GM Tony Miles, England. Præmietagere blev:

*Mesterklassen:* 1. Klaus Berg 6, 2. Tony Miles 6. Bedste spiller under 2200: Torben Hjorth 5. Bedste spiller under 2050: Morten Winsløw 4½.

*Basisklassen (under 1900):* 1. Ove Faury 6, 2. Ole Friis 6. Bedste spiller under 1800: Finn Stefens 5½. Bedste spiller under 1650: Jens Kjeldsen 5. Bedste spiller under 1351: Michael Bo Nielsen 4.



## Ændringer til klubfortegnelsen

Sendes til hovedkredskassereren, dog 1. og 8. hovedkreds til kartoteksføreren.

### 2. Hovedkreds:

Hovedkredsen har fået ny formand: Steen Højmark, Odensevej 202, 4700 Næstved.

Idestrup Skakklub har fået ny formand: S.E. Jørgensen, Lokesvej 21, 4873 Væggerløse. Tel. (03) 87 75 08.

# Dansk Skak Union

## Dansk Skak Unions forretningsudvalg

*Formand:* Steen Juul Mortensen, Marievej 7, Snebjerg, 7400 Herning. Tlf. (07) 16 21 67.

*Kasserer:* Finn Larsen, Horsensvej 14, 8900 Randers. Tlf. (06) 43 39 40. Giro 9 29 55 93.

*Sekretær:* Knud Rasmussen, Søllerød Park 19-21, 2840 Holte. Tlf. (02) 80 64 89.

*Propaganda:* Bjarne Sønderstrup, Vestergade 61, 9400 Nr. Sundby, Tlf. (08) 17 66 56.

*Juniorleder:* Henrik Knudsen, Enebærvenget 20, Appenæs, 4700 Næstved. Tlf. (03) 80 04 34.

### Chef k-skakafdelingen:

Ib Jensen, Oluf Høst Vænget 15, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 22 14 66.

### Dansk Skak Unions ratingkomité:

Alle henvendelser til Leif Jensen, Tofteåvej 12D, Benløse, 4100 Ringsted. Tlf. (03) 61 66 84.

### Dansk Skak Unions k-ratingkomite:

Alle henvendelser til Benny Larsen, Jegstrupvænget 269, 8310 Tranbjerg J. Tlf. (06) 29 54 45.

### Dansk Skak Unions skaknavn:

Klager over en truffet afgørelse udfærdiges i 3 eks. og sendes sammen med depositum kr. 112,- til Søren Ejdmund, Ålholmvej 153, Tjørring, 7400 Herning

### Dansk Skak Unions spilleudvalg:

Bjørn Laursen, Hybenvej 21, 8763 Rask Mølle. Tlf. (05) 67 87 80.

### Kartoteksfører:

Erika Sørensen, Tulipanvej 22, 6705 Esbjerg Ø. Tlf. (05) 14 25 56.

### Dansk Skak Unions Støtteforening:

*Formand:* Gunner Søndergård, Aalborggade 16 st.tv., 8000 Århus C. Tlf. (06) 13 90 58.

Sorø Skakklub har ligeledes fået ny formand: Harald Schirner, Stillevang 4, 4180 Sorø. Tel. (03) 63 44 01.

### 6. Hovedkreds:

Hovedkredsen har ligeledes fået ny formand: Benny Larsen, Jegstrupvænget 269, 8310 Tranbjerg J., Tel. (06) 29 54 45.

### 8. Hovedkreds:

Frederiksborg Skakklub har fået ny formand: Evald Eskildsen, Mellemvangen 6, 3400 Hille-  
rød. Tel. (02) 26 48 71.

Solrød Skakklub's formand har skiftet adresse: Torben Teimer Olsen, Tjørnely 14 st.mf., 2680 Solrød Strand. Tel. (03) 14 22 36.

# Skakbøger

## Aktuelle og danske bøger

Løfberg, Hollesen: <b>DM-bulletin 1985</b> med samtlige partier fra landsholdsklassen i Næstved. 1. Curt Hansen og C. Høi ...	48,00
<b>NEW IN CHEES KEYBOOK 1970-1982.</b> A: 1. e4. B: 1. d4, 1. c4, 1. Sf3 Aktuel åbningstero af en ekspertgruppe. 854 sider. Indb. ...	490,00
<b>NEW IN CHEES KEYBOOK 1/1984 A.</b> 506 sider. Indb. ...	239,00
<b>NEW IN CHEES KEYBOOK 2/1984 B.</b> 512 sider. Indb. ...	255,00
<b>Schach-Informator, bind 38</b> tykkere end nogensinde, nye ratingtal og 808 partier fra 2. halvår 1984. 427 sider ...	163,00
<b>Novrup: Lux Time Cup - Stormester skak i Århus.</b> ...	40,00
<b>Novrup: Politiken Cup 1983.</b> 99 partier. 69 sider ...	45,00
<b>Novrup: Politiken Cup 1982.</b> 182 partier. 78 sider ...	45,00
<b>Novrup: Politiken 1981.</b> 1. IM Wedberg. 80 sider ...	36,00
<b>Novrup: Politiken 1980.</b> Smyslov. 52 sider ...	28,00
<b>Kai Bjørnskov: 52 totrækkere (mat i 2 træk).</b> 27 sider ...	19,00
<b>Kai Bjørnskov: 53 tretrækkere (mat i 3 træk).</b> 31 sider ...	19,00
<b>Estrin: Traxlers modangreb. Teori+partier.</b> 64 sider ...	43,45
<b>Jørn Sloth - Første danske VM i skak.</b> 64 sider ...	39,60
<b>Bent Larsen: Åbningsspillet i skak.</b> 3. ændrede udg. 1984 ...	74,50
<b>Larsen: 3 pts. forspring. Clarin 1979.</b> 128 sider ...	69,50
<b>Larsen: 50 udvalgte partier 1948-69.</b> 199 sider ...	69,50
<b>Leijf Jensen: Skak Quiz 1.</b> 32 sider ...	19,00
<b>Arne Klinder: Skak Quiz 2.</b> 32 sider ...	19,00
<b>Lademanns SKAK leksikon, bind 1-5.</b> Værket, der giver svar på næsten alt vedrørende skak. God læsning. Pr. bind ...	96,50
<b>Svend Novrup: Spil skak.</b> Rev. udg. af »Noget om skak« ...	19,50
<b>Botvinnik: Skakpartier og deres historie.</b> 112 sider ...	48,00
<b>Novrup: Bogen om skak I.</b> Historie, titler og mestre. 256 s. ...	98,50
<b>Novrup: Bogen om skak II.</b> VM, OL, Bent Larsen, K-skak. 288 s. ...	98,50
<b>Bogkup!</b> Frit valg af 3 af Novrups spillebøger, nu kun ...	24,00
<b>Skakbladspakke</b> med 10 forskellige blade ...	25,00
<b>Wild West News 1984.</b> Bulletin fra Vesterhavsturneringen med samtlige partier fra GM-gruppen. 1. Nigel Short. Nedsat til ...	25,00

## Engelske bøger

Goodman, Keene: <b>USSR v Rest of the World.</b> 144 sider ...	104,00
Korchnoi, Wade: <b>Korchnois 400 Best Games.</b> 264 sider ...	122,00
Keene: <b>Becoming a Grandmaster.</b> 113 diagr., 154 sider ...	104,00
Kotov: <b>Train Like a Grandmaster.</b> 87 diagr., 124 sider ...	104,00
Harding: <b>Why You Lose at Chess.</b> 109 diagr., 120 sider ...	104,00
Shamkovich: <b>Spanish Schliemann Jaenisch.</b> 150 sider ...	122,00
Thomas: <b>Spanish 5. d4.</b> 64 sider ...	51,75
Thimann: <b>Kings Gambit. A Game Collection.</b> 208 partier ...	99,00
Kasparov: <b>Caro-Kann Classical 4.-,Lf5.</b> 148 sider ...	122,00
Adams: <b>Sic. Def. Najdorf Poisoned Pawn.</b> 120 sider ...	86,50
Razuvaev: <b>The Anti-Sicilian 3. Lb5.</b> 108 sider ...	122,00
Thomas: <b>Sicilian c3.</b> 80 sider ...	68,00
Taulbut: <b>How to Play the French Defence.</b> 108 sider ...	104,00
Pein: <b>Grünfeld Defence Exchange Variation.</b> 140 sider ...	122,00
Adams: <b>Richter Veresov System.</b> 1. d4, Sf6 2. Sc3. 240 sider ...	131,00
Watson: <b>Queens Gambit Chigorin Defence.</b> 102 sider ...	104,00
Harding: <b>Queens Gambit Declined Semi-Slav.</b> 169 sider ...	139,25
Povah: <b>How to Play the English Opening.</b> 121 sider ...	104,00

## Tyske bøger

Borik: <b>Budapester Gambit.</b> Teori + partier. 1985-udgave ...	86,00
Deppe: <b>Froms Gambit.</b> Teori + 160 partier. 109 sider ...	64,50
Sokolsky: <b>Die Weröffnung 1. b2-b4.</b> 156 sider ...	47,00
Suetin: <b>Moderne Denkmethode des Schachspielers.</b> 168 sider ...	73,00
Hort, Jansa: <b>Der beste Zug.</b> 200 testopgaver ...	115,00
Heemsoth, Heitmann: <b>1. Europa Fernschach-Mannschaftmeisterschaft 1973-1983.</b> 353 partier. 223 sider ...	108,75

Alle priser er incl. 22% moms, men porto tillægges

*I uge 25-31 incl. afvikles ferie m.m., hvilket medfører meget begrænset telefonekspektion, endvidere må man ved skriftlige ordrer påregne ca. 8 dages leveringstid.*



# Dansk Skaksalg ApS

-unionens egen forretning!

Sømarksvej 230, 5471 Søndersø  
Tlf. 09 - 89 14 77 - Giro 3 29 02 20

Mandag - fredag kl. 9 - 15



**SKAKDIAGRAMMER**  
de gode til den RIGTIGE PRIS!

90 x 90 mm m. selvklæbende brikker.  
Mindstesalg 10 sæt, pr. sæt . . . kr. 0,85

**Dansk Skaksalg ApS**  
Sømarksvej 230 - 5471 Sønderød  
Tlf. (09) 89 14 77 - Giro 3 29 02 20



**SciSys**

Dansk Skak Unions egen forretning forhandler selvfølgelig også SciSys-skakcomputer-serien, der er godkendt af FIDE, det internationale skakforbund.

SciSys Companion II	1.395,00
SciSys Concord	1.648,00
SciSys Superstar	2.985,00
SciSys Turbostar	3.600,00
Alle excl. adapter, som koster	120,00

Idet vi henviser til omtalen af Skakbladets computer-test-turnering i Odense, skal vi gøre opmærksom på, at **Turbostar** var blevet en flot nr. 1, såfremt lillebror **Superstar** ikke havde været på krigsstien og banket den i 4. runde.

Programmerne til SciSys-skakcomputeren er udviklet i samarbejde med GM Kasparov, USSR.

I uge 25-31 incl. afvikles ferie m.m., hvilket medfører meget begrænset telefonekspedition, endvidere må der ved skriftlige ordrer påregnes ca. 8 dages leveringstid.

## Dansk Skaksalg ApS

Sømarksvej 230, 5471 Sønderød  
Tlf. 09 - 89 14 77 - Giro 3 29 02 20

Mandag - fredag kl. 9 - 15

— unionens egen forretning!



### Skaklitteratur

Nimzowitsch: <b>Mit System</b> . Dansk oversættelse, 262 sider	160,00
Kristensen/Nielsen: <b>Alt om Skak</b> . Kun få eksemplarer tilbage	160,00
Kotrc/Gerschenkron: <b>Moderne Skak</b> . God lille åbningsbog	39,00
Botvinnik: <b>Skakpartier og deres historie</b> . 112 sider	48,00
Dürrfeld: <b>Skak uden bræt og brikker</b> . 103 diagrammer med interessante kombinationer, 110 sider	52,00
Dürrfeld: <b>Det næste træk</b> . Skakbog for næsten-begyndere	58,10
Larsen: <b>Åbningsspillet i skak</b> . 3. udgave	74,50
Larsen: <b>3 points forspring</b> . 2. Clarin Turnering 1979, 128 sider	69,50
Hildebrand: <b>Studier av Axel Ericsson</b> . 75 sider	37,00
Hildebrand: <b>Blumenfeld-Gambiten</b> . 27 sider	18,50
Jonsson: <b>Skandinavisk Parti</b> . 43 sider	22,00
Neustadt: <b>Antagen Damgambit, bind 1</b> . 53 sider	22,50
Neustadt: <b>Antagen Damgambit, bind 2</b> . 50 sider	22,50
Neustadt: <b>Antagen Damgambit, bind 3</b> . 92 sider	30,50
Heiestad: <b>e2 - e4</b> . Åbningsspil med 1. e2 - e4, 109 sider	69,00
Heiestad: <b>d2 - d4</b> . Åbningsspil med 1. d2 - d4, 107 sider	69,00
Maier-Puschi: <b>Schachlehrbuch für Kinder</b> . 144 sider	26,00
Deppe: <b>Die Fischer-Nimzowitsch Verteidigung</b> . 1. e4, Sc6 2. d4	42,00
Estrin: <b>Das angenommene Königsgambit</b> . 135 sider	75,00
Estrin: <b>Das abgelehnte Königsgambit</b> . 107 sider	75,00
Grob: <b>Grob's Angriff</b> . 1. g2 - g4, 93 sider	75,00
Keene: <b>Aktive Eröffnungsstrategie</b> . 108 sider	44,00
Keene/Taulbut: <b>Wie spielt man Nimzo-Indisch?</b> 126 sider	75,00
Levy/O'Connell: <b>Wie spielt man Sizilianisch?</b> 112 sider	75,00
Levy/O'Connell: <b>Wie spielt man Königsindisch?</b> 95 sider	70,00

## AXEL NIELSENS SKAKFORLAG

Klostervej 23, 5000 Odense C, Telf. (09) 12 52 50  
Dansk postgiro 6 00 96 38 - Svensk postgiro 54 70 03-4 - Norsk postgiro 1 99 32 45

JAN SANDAHL

NØRREBROGADE 46 4 TV  
2200 KØBENHAVN N

### Udebliver Skakbladet...

Ret i første omgang henvendelse til posthuset med ovenstående oplysninger. Giver dette ikke resultat, rettes derefter henvendelse til Skakbladets Ekspedition (se bladets anden side) med samme oplysninger.

### Ny triumf for Curt Hansen

Curt Hansen vandt stormesterturneringen i Borganes på Island sammen med Jansa, Tjekkoslovakiet. Begge opnåede 8 point, hvilket præcis var GM-normen. Mens Curt Hansen venter på den formelle udnævnelse samlede han således sin fjerde GM-norm i lade. Slutstilling: 1-2. Curt Hansen og Jansa 8, 3. Mokry, Tjekkoslovakiet, 7, 4-5. Sigurjonsson, Island, og Thorsteins, Island, 6½, 6-8. Lein, USA, Petursson, Island, Bjarnasson, Island, 6, 9. Lombardy, USA, 5½, 10. Solmundarsson, Island, 3, 11. Hansson, Island, 2, 12. Angantýsson, Island, 1½. Curt Hansen skriver om turneringen for Skakbladet.



### Ældre numre og årgange af Skakbladet

År: 1966 til 1982 - pr. årgang 30,- pr. nr. 2,50.

+ moms og forsendelse.

Prisliste omfattende årene 1904 - 1984 tilsendes på forlangende!

**SKAKBLADETS EKSPEDITION**  
Tulipanvej 22, 6705 Esbjerg Ø.  
Tlf. 05 - 14 25 56.

Taulbut: <b>Wie spielt man Französisch?</b> 116 sider	78,00
Polugajewski: <b>Sizilianisch, Drachensystem bis Geschlossene Variante</b> , 247 sider	76,00
Polugajewski: <b>Sizilianisch, Morra-Gambit bis Scheveninger System</b> . 251 sider	76,00
Polugajewski: <b>Sizilianisch, Rauser-Angriff bis Sosin-System</b> . 256 sider	76,00
Polugajewski: <b>Slawisch, Abtauschsystem bis Slawisches Gambit</b> . 256 sider	76,00
Polugajewski: <b>Königsindisch, Awerbach-System bis Petrosjan-System</b> . 249 sider	76,00
Richter/Teschner: <b>Schach-Eröffnungen</b> . Der kleine Bilguer, 6. oplag	103,00
Awerbach: <b>Schachtaktik für Fortgeschrittene</b> . 376 sider	80,00
Müller: <b>Das Zentrum in der Schachpartie</b> . 138 sider	42,00
Lasker: <b>Moderne Schachstrategie</b> . 10. oplag, 183 sider	108,00
Benzinger: <b>Lehrreiche Kurzpartien</b> . 193 sider	49,00
Evertz: <b>Grossmeisterturnier Solingen 1974</b> . 220 sider	64,00
Kühnle: <b>Monaco 1968</b> . 1. Larsen 2. Botvinnik 3./4. Hort	25,00
Aljechin: <b>Internationales Schachturnier Zürich 1934</b> . 1. Aljechin, 2./3. Euwe, Flohr 4. Bogoljubow 5. Lasker, 16 deltagere, 120 partier	170,00
Kotow: <b>Das Schacherbe Aljechins</b> . Genoptryk. Del 1 og 2 i samme bind, ialt 1032 sider	430,00
Mednis: <b>So gewinnt Karpov</b> . 72 partier, 317 sider	153,00
Billigt tilbud: <b>Landsholdsklassens Partier 1963, 64, 65, 66, 67, 68</b> , ialt 396 partier. Alle 6 bind 33,00 - enkelt bind	6,00
<b>Skakbladepakke</b> . 10 forskellige blade, danske og udenlandske	30,00

Ved forudbetaling må porto medsendes.